

מדרש

רבינו בחיי

על חמשה חומשי תורה

להרב החכם הכולל, המקובל האלהי מאור הגולה, גולה ומנורת זהב על ראשו. בחכמת התורה המאירה והמוהירה.

רבינו בחיי ב"ר אשר זצ"ל

למחיה שלחו אלהים, לשאוב מים חיים להשקות ולהחיות נפש הצמאים והרעבים לשמוע את דבר ה'.

— חלק שרישי רביעי וחמישי, ויקרא במדבר דברים —

עכ"ל השער בהדפסה ראשונה.

מהדורה חדשה מוגהת ומשובללת

ירושלים

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונה עשרה ליצירה

אודת הבורא. וישחבה היוצר שהניענו לזמן הזה לסיים הדפסת הס' הקרוש הזה ברוב פאר וחרר ויען שרבים משתוקקים לדעת מתולדות המחבר ז"ל התחלתי לחפש בספרי כותבי הדורות לדאבוני לא מצאתי רק קטעים קטנים (כאשר כתבתי בהקדמה) מועט המחזיק את המרובה אשינים לפני הקורא. — שם המחבר רבינו בחיי בן אשר ז"ל (לא יטעו הקוראים שהוא בן הרא"ש כי הרי המחבר צדה לדרך מזכיר ח' בנים שהיו להרא"ש ולא הוזכר שם רבינו בחיי וגם לא ידמו כי זה הוא המחבר פ' חוכת הלבבות כי שם מחברו הי' רבינו בחיי בן פקודא ז"ל ורבינו המחבר ז"ל מזכירו בספריו כמה פעמים בשם הרב הנדול החסיד רבינו בחיי בן פקודא ז"ל, מזכירו בפתיחה לפי מקץ ובספרו כד הקמח על מוסר). זמן לידתו לא נדע בדיוק, חי בעיר סאראקוסטה בספרד, מה בשנת ק' לא' הששי הוא הי' מגדולי תלמודי הרשב"א פירושו נקרא בשם מדרש רבינו בחיי כי צורתו ולשונו מתאים לדרך המדרש חלק פרושו לדי דרכים אי דרך פשוט מביא ממבחי המפורשים הראשונים המאור הנדול רבינו שלמה ז"ל (הרשב"א) ודפטיש ההוק רבינו חננאל ז"ל, ב' דרך המדרש מביא דברי רז"ל מבאר דבריהם ומגלה כפמוניהם, ג' דרך השכל בו יבאר תורתנו כלולה מכל החכמות, ד' דרך הקבלה ע"ד הרמב"ן ז"ל (כאשר כותב בהקדמה) כראש כל פרשה מביא פ' מפי משלי עם פ"ר יונה תוכנו מתאים עם פתיחת הסדרא בלישנא קלילא ומבאר שחורתנו הקדושה בנויה על אדני השכל ונשענת על עמודי התבונה ואין לך מצוה שאינה מתאימה עם השכל והמוסר ורק עם קיום התורה והמצוות יזכה לאושר המידי בזה ובנא ומטרתו להמשיך הלבבות לתורתנו הקדושה בו ימצאו חיי עונג גופני ורוחני את פירושו עה"ת היכר בשנת ג"א לא' הששי הבאים אחריו היו שותים כצמא דבריו ועשו פירוש לפירושו וקשרו אמריו ענקים לספריהם.

שמות הספרים שחיבר:

א. מדרש רבינו בחיי עה"ת נדפס ראשונה רנ"ב נאפוליי ואח"כ פעמים אין מספר. ב. כד הקמח ששים דרשות על מוסר והנהגת אדם נדפס ראשונה בשנת רע"ה קונשטאנצונא. ג. שלחן ארבע דינים בסדר השלחן ואכילה ונחלק לדי שערים ובשער ד' מדבר על סעודה הצדיקים לע"ל ותהי' נדפס בשני עדים מנשובה. ד. אהל מועד פ' קבלה הובא בפ"י הרמ"ב לס' יצירה. ה. העשיריה קבלה הובא בפ"י הרמ"ב לס' יצירה. ו. העיון קבלה מזכירו הרמ"ב בפ"י לס' יצירה. ז. יסוד האמונה קבלה מזכירו הרמ"ב בפ"י לס' יצירה. ח. השן משפט מזכירו בפ"י עה"ת בפ' חמ"ך ואוריך. ט. סוד ד' קבלה הובא בסה"ד. י. פ' על אבות הובא בפ"י אילה אהבים להרי שלמה אלקבץ בפ' עורו צפון ובואו תמן ויש (מקורו סה"ג סה"ק סה"ד יוחסין חולה"ס).	א. מיחסים לו פ' האמונה והבטחון המיוחס להרמב"ן ז"ל על כ"ו פרקים ע"ד הקבלה יען נמצא בו דברים מתאימים לפירושו עה"ת. ב. מה מאד חכמו דבריו גדולי ארץ וחקרי לב עשו פירוש לדבריו. ג. גפתולי אלקים על עניני קבלה בפ"י רבינו בחיי להרי נפתלי כד' שריש גדי קנאקא ש"י שם שמחה. ד. סימנים וכאורים על הרי בחיי להרי נפתלי הודגנס ש"י. ה. פ"י ע"ס רבינו בחיי מר' יוספא קאסטיל הי' בפ' נפתולי אי'. ו. מנוח מצא הן פ"י על עניני קבלה בפ"י רבינו בחיי מה"ר מנוח הענדל כד' שמרי' ונדי' רק על פ' בראשית לבר פראג שע"ב. ז. טוב טעם פ"י על הרבינו בחיי מבעל תוספ"ט.

ועתה אטא כפי אל ה' ה' יושב צמחיים ואודה על העצר שעזרינו עד כהומתחנן על העתיד שיראה צענינו ויראה לפניו דם השפוכה ה'דיקים ויהיו לזלון כדם הקרצנות ויאמר לנלחך העפחים ה'ך וירוס קרן ישראל וינאלינו גאולה עולם ויצנה ציה המקדש ונעשה לפניו חובותינו כמלכה עלינו צחורחנו הקדושה צמחה חמן, וזכות המחצר יעמוד לי שאזכה להוליא צהר ספריו וספרי גדולי דור ודורסיו לזכות אה' הרצים ואזכה לצלות ימי צחורה ומלכות תחוך כרחצת הדעת ולגדל צכי וצנחתי על דרכי החורה ויראה עם כל ישראל צחורינו הקדושה.

כגמר צכי עוז יוס ג' לקדר ואומר לכס אתם תרשו את אדמהם ואני אהננה לכס לרשת אותה וכי

כעתיבה אהרן הבהן מרגליות

ויקרא

עקב ענוה יראת ה' עושר ובכבוד וחיים:
שלמה המע"ה הודיענו בפסוק הזה (משלי
 כ"ג) שצמדת הענוה יס כמה מעלות
 עוזות נקשרות עמה. וע"ד הפסע צאור הכי
 כי הסבר והתועלת המניע מן הענוה צעה"ז
 הוא ארבעה דברים והן יראה ועושר וכבוד
 וחיים, כי מדת הענוה היא מדה גופנית בחזרה
 הצריות, והוא סיהיה האדם צייטן וסנלן מכבד
 הצריות ומדבר צעוצתן ויהיה שומע עלצונו
 ושוהק, ומחוק המדה הזאת הגופנית יעלה
 האדם למדת היראה שהיא מדה שכלית ויצא
 ג"כ לידי עושר, כי צעל הענוה הוא שמה
 בחלקו, וידוע כי הון עתק ימעט צעיני האדם
 עם הגאווה ויסיפיק לו מעט עם הענוה, וכיון
 שהוא מסתפק צמועט ואיננו מתאוה אל היתרוכות
 והוא שמה בחלקו הכה זה עושר, וכמו שדרז"ל
 איזהו עשיר הסומח בחלקו, ויצא ג"כ לידי
 כבוד כי כשהוא כמעט מתחלוות והוא שפל
 רוח וסיספיק לו מה שעלה לחלקו הכה זה
 לו כבוד, והוא שכי (משלי כ"ט) וספל רוח
 יתמוך כבוד, וכי (סס ע"ו) ולפני כבוד ענוה,
 כי מי שיש לו כבוד מדת הענוה קדמה לו
 כבוד, ויצא לידי חיים, כי המתאוה אל היתרוכות
 הכה הוא דואג באשר לא יעשיר ולא יקום
 חילו כחאות נפשו וחיוו חיי לער על שלא
 השיג כל חפלו והדאגה נקלרת החיים כחלא
 מלטער על עולם שאינו שלו, אצל הסומח בחלקו
 לא ידאג על מה שלא קנה וימלט מן הדאגה
 ויחיה חיי שלוה. וע"ד המדרש עקב ענוה יראת
 ה' מה שעשה חכמה עטרה לראשה עשהה
 ענוה עקב לקוליתה דכי (תהלים קי"א) ראשית
 חכמה יראת ה' וכי (משלי כ"ג) עקב ענוה
 יראת ה', עשו תלת עקב מלשון עקב ולמדנו
 מזה כי מדת הענוה גדולה מן החכמה" כי היראה
 שהיא צראש החכמה הלא היא עקב לרגלי
 הענוה, וידוע כי לכל מדה שצמדות יש שתי
 קלוות קלה ראשון וקלה אחרון, ועוד יש שלישי
 והוא המלוע, ומדת הענוה היא ממולעת כי
 היא אמלעיה צין הקלה הראשון שהוא הגאווה
 והקלה השני שהוא השפלות, וסנה המלוע בכל

המדות הוא הדבר הצינוכי והטוב לאדם שיצור
 לו וסיחכהג צו וסלא יטה לאחד מהקלוות שהוא
 דבר רע ומר, ועז"א שהמע"ה (סס ד') פלס
 מעגל רגלך וכל דרכיך יכונו, כיון צוה לתזהיר
 את האדם שידריך את עלמו צמלוע צי הקלוות
 כלסון הפלס שהוא ממולע צין שתי הכפוח
 סוה צסוה ואינו יולא לחוך ואז יכונו כל
 מדותיו כי הוא דרך היסר ללכת צו, וזה
 שהוסיף צאור ואמר אל הע ימין ושמאל, כלוי
 סילך צאמלע ולא יטה לאחת מהקלוות, אצל
 צמדת הענוה הוזהרנו צה סיעה האדם את
 עלמו אל הקלה האחרון שהוא מדת השפלות
 ולא יצחר להשאר צדרך המלוע פן יתקרצ
 לגבול הגאווה שהיא המדה המגוכה המזקת האדם
 והמטרדת אותו צגוף וצנפס מן החיים המקריים
 ומן החיים הכלחיים, ועז"ל צמוסרס מאד
 מאד הוי שפל רוח, וכפלו המלה צאמרס מאד
 מאד ללמד דעת את העס סיעה עלמו אל
 הקלה האחרון שהוא השפלות לפי צמדת הענוה
 מפוארה ומעולה ומעלמה עלומה ומפורסמת
 לעין, לכך הזכיר דוד המע"ה על עלמו (תהלים
 ל"א) לצ נסצר וכדכה, ואע"פ שהיה מלך גדול
 וכציה וגדול צצצצעים זקנים וכענין סכחוצ
 (צמואל צי כ"ג) יוסצ צצצת סחכמוני, הפליג
 על מדת הענוה וקרא עלמו לצ נסצר וכדכה,
 וכן מלינו צמסה רצינו ע"ה שהיה ראש הכציהים
 כלס ולא צצחו הכי צשאר המדות העליונות
 שהיו צו רק צמדת הענוה והוא מ"ס (צמדבר
 י"צ) והאים מסה ענו מאד, והזכיר מאד לצחר
 כי משה רצינו ע"ה לא ללה לעמוד על המלוע
 צלצד שהוא לסון ענו אצל העה עלמו מן
 המלוע אל לד השפלות וע"כ הזכיר מאד, ומכלל
 ענותווחו וספלותו מה שמלינו סלא ללה לצא
 אל אהל מועד צעוד שהיה האהל עמון ומכוסה
 צענן הכצוד כענין שכי (צמות מ') ויכס הענן
 את אהל מועד וכצוד ה' מלא את המסכן,
 ואע"פ שכבר כאמר לו מפי הגבורה וכוועדהי
 לך סס ודצרתו אהך מעל הכפורת מצין שני
 הכרובים לא ערצ את לצו לצא אל אהל מועד
 לא להסנצא צחוכו ולא להספלל ולהקריצ קרצן

עד שתתן לו הקצ"ה נטות וקראו, וזהו שכי (ח) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר: ויקרא אל משה. לטון קריאה הוא לטון כבוד לטון סמלחכי הסרת משתמשין זו שכי (י'סעיה ז') וקרא זה אל זה ואמר, ומליכו שמחוק קריאתו של הקצ"ה לכביא תתברר אמתת ג' ענינים שהם פרטי התורה ופנת האמונה. ואלו הם חדוש העולם, וענין מתן תורה לישראל, וענין החיית המתיים, ושלשה ענינים אלה הראשון צראסית הזמן והשני צאמלעות הזמן והשלישי צקופו, וכל אחד ואחד מחייצ לחברו, כי נבואת הכביא עדות צרורה על ההסגמה, וההסגמה מופת על חדוש העולם, וכיון שהעולם מחודש וההסגמה סופעת גם ראוי שתתן זו תורה שבה יזכו הצריות לחיית המתיים שהוא סוף החענוג ותכלית הסכר צתכלית הזמן, וצכל אחד מג' ענינים אלו מליכו לטון קריאה, מתן תורה הוא שהזכיר יסעיה הכביא (סס מ"ח) שמע אלי יעקב וישראל מקוראי אני הוא אני ראשון אף אני אחרון. הזכיר צכאן שלש הויות הוה ויהיה ויהיה. ונהה הכתוב הזה מדבר צמתן תורה וידוע כי צאותו מעמד כחפרקס הקצ"ה שהוא ראשון ואחרון והוה צכל הזמנים כלן, ומה אמר וישראל מקוראי כי הוא המקורא צסיכי צשני שמות אלה יעקב וישראל הוא שכי (סמות י"ט) בה תאמר לצית יעקב ותגיד לצכי ישראל הרי שהזכיר צענין מתן תורה לטון קריאה, חדוש העולם הוא שהזכיר צכי שאלחיו (י'סעיה מ"ח) אף ידי יסדה ארץ ויניכי עפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו, להורות כי חלקי המליחות כלם והם מעלה ומטה נקשרים זה צזה א"א להמלא זה צלא זה, החיית המתיים מליכו זו גיכ לטון קריאה הוא שאמר דוד המע"ה (תהלים כ') אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ומזרח שמש עד מצואו, וכי (סס) יקרא אל השמים מעל ואל הארץ לדין עמו, ודרז"ל יקרא אל השמים מעל זו כשמה, ואל הארץ לדין עמו זו הגוף, והכוונה כדי לתת דין וחשבון לזמן החיית המתיים, הא למדה שקריאתו של הקצ"ה לכביא כוללת שלשה ענינים אלה שהם עקרי התורה ויש צכל אחד ואחד מהם לטון קריאה ולכן התחיל הספר השלישי הזה צלי קריאה. חדוש העולם הזכירו צספר צראסית, מתן תורה צספר ואלה שמות, החיית המתיים צספר ויקרא

הרי לטון ויקרא כולל את שלשתם. ודע כי היה הכי ראוי לומר ויקרא ה' אל משה וידבר אליו, ומ"ס ויקרא אל משה סהם להורות כי אע"פ שספר ויקרא הוא ספר צפני עלמו הכל מחובר ודצק עם מה שכי למעלה כי כל התורה כולה צנין אחד וקשר אחד, ומלת ויקרא חוזרת אל הכבוד הנזכר וכבוד ה' מלא את המצבן, והכבוד הקורא הוא הה"א של צהצראס שהיא זעירא ולכך האל"ף של ויקרא הוא זעירא וזה מצואה, ומ"ס מאהל מועד דרז"ל צתורה כהנים שהיה הקול נפסק ולא היה יולא חוץ לאהל יכול מפכי שהקול כמוך ת"ל את הקול מהו הקול המתפרש צכתובים (תהלים כ"ט) קול ה' צכח קול ה' צהדר קול ה' צוצר ארזים, א"כ למה נאמר מאהל מועד מלמד שהיה הקול נפסק, כיו"צ (יחזקאל י') וקול כנפי הכרוצים נשמע עד החלר החילוכה כקול אל שדי צדצרו, יכול מפכי שהקול כמוך ת"ל כקול אל שדי צדצרו, וכי (סס א') ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי צלכחם קול המולה כקול מחנה, וצאור זה כי המטי"ל הכביא את הקול לצרעה ענינים, המטי"ל למים רבים להחמדת הקולות, לקול שדי להסואת הקולות, קול המולה לרצוי הקולות, קול מחנה לקבוץ תכועת הקולות, והקול הנפלא המרעיש הזה היה נגצל חוך החלר ולא היה נשמע חולה לו, וצאור כקול אל שדי צדצרו, כלו' צדצרו צהר סיני ממה שכי (דצרים ה') קול גדול ולא יסף, וכתיב (סיר ה') נפשי ילאה צדצרו ולא היה נשמע חוץ למחנה ישראל, וכן צכאן קול כנפי הכרוצים לא היה נשמע חוץ לחלר, מלורף לזה ממלא צענין שמואל הכביא שהרי צתחלת צצואתו כשהלך אלל עלי פעם ראשונה הסיצ לו עלי (ס"א ג') לא קראתי צכי טוב שכב, לפי שחשנ עלי אולי לא קראו טובים אדם וצמואל הוא שטעה צכח המדמה אשר צו, וכאשר חזר אליו שנית אז ידע צצרו כי קראוהו אלל לא ידע מי הקורא אם היה אדם או מלאך, וע"כ הסיצו לא קראתי טוב שכב, ועדיין לא היה יכול לדון צעלמו סיהיה הקורא מלאך, וכאשר הלך שמואל מלפניו היו אזני עלי קטוצות אולי ישמע קול הקורא כמוהו וידע צזה כי הקורא צן אדם, ואם לא ישמע עלי וישמע שמואל יצאור לו מזה כי הקורא מלאך כי כן משפט הנצואה, וכאשר הוסיף לקרוא שמואל

שמואל

שמאל לפעם הסליסיה ועלי לא טמע כלום אז
 הוצר הדצר אלל עלי כי קול הקורח מלאך
 וז"ש (סס) ויצן עלי כי הי קורח לנער, וכסס
 שמלינו זה שהו ממשפטי הנצואה צפעולות
 השמע כן מלינו צפעולות הראות, כי הקציה
 יראה ענין אחד למי סירלה ויסחירו ויעלימו
 ומי סירלה והכל בזמן אחד ובמקום אחד,
 הוא שכתוב דכיהל (דכיהל יי) ורליתי אני
 דכיהל לצדי את המראה והאנשים אשר היו
 עמי לא ראו את המראה, וכ"מ צאות וצמופתים
 פעשה הקציה צמלרים שהיחה המכה למלרים
 וההללה לישראל, וכן היה החושך למלרים שלטה
 ימים ולכל צני ישראל היה אור צמוצותם
 והכל במקום אחד ובזמן אחד, וז"ל הגאון
 רבינו סעדיה ז"ל דצר צרור הוא כי קול
 הדבור הנשמע לכציה הוא דצר מחודש ופעולה
 מפעולות השי"ת, והנה נצואת שאר הנביאים
 היחה צאמלעות מלאך כי המלאך היה שומע
 הקול הנפלא והיה מודיעו אל הנציה, ומטה
 רבינו ע"ה היה ממלא מקומו של מלאך כי
 הוא היה שומע קול הדבור הנפלא צעלמו
 צלח אמלעי, וז"ש צו (דצרים ל"ד) סכים אל
 פנים ואמר אשר ידעו הי, וזאת מעלת מטה
 ויתרונו על שאר הנביאים, וע"ז העיד עליו
 הכי (סס) ולא קם נציה עוד צישראל כמטה,
 כי היה נצדל מהם ומעולה עליהם צשלטה
 ענינים, האחד שהיחה נצואתו צלח אמלעי,
 והשני צענין החסובה כי כל שאר הנביאים
 צעת הנצואה היו חרדים ונרתעים ואין מענה
 צפיהם ולא היו יכולין להשיב עד שיסתלק
 מהם כבוד השכינה כידוע מיטעיה ויחזקאל,
 אזל מטה רבינו ע"ה יפה כמו וכתעלה ענינו
 והיה משיב במקום ההוא צעלמו כענין שכתוב
 (שמות י"ח) מטה ידצר והאלהים יעכנו צקול,
 והסליסיה צענין מדרגות הנצואה כי שאר
 הנביאים תצח להם הנצואה מחוך תפע מחילוח
 והוא מה שמלינו ציחזקאל תפע מראות, סכא'
 (יחזקאל מ"ג) וכמראה המראה אשר רליתי כמראה
 אשר רליתי צצואי לטחת את העיר ומראות
 כמראה אשר רליתי על כהר כצר ואפול על פני,
 וכ"מ דכיהל תפע מראות הוא שכתוב (דכיהל
 יי) ואשא את עיני וארא וגו', וכתיב (סס) ופניו
 כמראה צרק, וכתיב (סס) ורליתי אני דכיהל
 לצדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא
 ראו את המראה ואני נסארת לצדי ואראה

את המראה הגדולה הזאת ואמר תחלה וצניח
 לו צמראה הרי תפע מראות, אזל מטה רבינו
 ע"ה מחוך מחילה אחת מחוך מראה אחת הוא
 סכי (צמדצר י"צ) ומראה ולא צמידות עכ"ל
 ז"ל, ומענה לריך שחצונן כי עי מראות הללו
 הם עי חספקלריאות ואין הכונה על תפע
 ספירות כי אין נצואת הנביאים כלן זולתי
 מטה אלל מחוך העסירית, וע"כ חספקלריאות
 הללו הם מדרגות של נצואה זו למעלה מזו,
 כענין האמור ציחזקאל (יחזקאל א') רוח סערה
 צחה מן הלפון עכן גדול ואש מחלקחת וכונה
 לו קצי ומחוכה כעין חסמל אופנים וחיות
 רקיע פעל ראשי החיות דמות כסא דמות
 כמראה אדם, הנה צכאן תפע מראות ספזכיר
 עליהם תחלה וארא מראות אלהים ואמר תפע
 משיגים העסירית שהיא כמראה אדם אזל
 נצואתו של מטה רבינו ע"ה היה מחוך חספקלריא
 המחירה, ומענה לא ולמד מה צין נצואתו של
 מטה לשאר הנביאים כלם והצן זה, ועוד חגיד
 לך כי יש מן החכמים סקוצרים כי תפע
 מראות האלה הן עי מראות של חיות הקדש
 צחשעת הגלגלים, כי הנציה יחזקאל ע"ה כפתחו
 לו השמים והם עי הגלגלים וראה צגלגל העי
 המקיף ד' חיות המרכבה אשר שם הקרוצים
 לכבוד, ומחוך זוהר שלהן המקיף והעלוס כראה
 צכל רקיע ורקיע דמות ארבע חיות ג"כ, וע"ז
 דרז"ל צצריחה של מעשה צראשית, הארץ
 החתוכה יש צה חיות הקדש ואופנים וכסא
 הכבוד והיא הדום רגליו של הקציה סכאמר
 (ישעיה ס"ו) והארץ הדום רגלי, ואמרו זה
 על רלפת גלגל הלצנה וע"ז כי (יחזקאל א')
 והנה אופן אחד צארץ וחרגס יוכתן מלרע
 לדום שמיא, כי ראה מראה זו גם צפעח גלגל
 הלצנה וכן צכל גלגל וגלגל מכל חסמטה יש
 דמות ארבע חיות, ומחוך זוהר ארבע חיות
 העליונים צצגלגל העליון המקיף ומפני חוקף
 זוהר המראות שמשמוכת הגלגלים לא הי כח
 לכציה להסככ ולראות צדמות ארבע חיות
 המרכבה שחשיעי המקיף הקרוצות לכבוד לא
 צפני אדם ולא צחשמל המקיף את הכסא ולא
 צעכן המצדיל צין הכבוד וצניו לפי שאור
 המראות שצשמוכת הגלגלים מוכע אותו מלהשיג
 זה, וכדי לרמוז על תפע מראות האלו צחשעת
 הגלגלים שהמליחם הקציה לכבוד יעקב חקוק
 צמרכבה ככת צכל המקרא תפע פעמים עברי
 יעקב

החלמוד לדקדק בלשון רצן שלא לשנות הכוונה
 צפוס פנים ומוזה אמרו חייב אדם לומר בלשון
 רצו, ולרוב גודל הזהירות שחייב אדם להזהר
 בדברי התורה צולות לשון הקדש קרא הכתוב
 מי שהוא מעשה כוונה המלות בלשוננו הקדוש
 מהפך דברי אלהים חיים הוא שאמר ירמיה
 הנביא ע"ה (ירמיה כ"ג) וכי ישאלך העם הזה
 או הנביא או כהן לאמר מה מסא ה' ואמרת
 אליהם את מה עשה ונעשתי אחכם כאם ה'
 והנביא והכהן והעם אשר יאמר מסא ה'
 ופקדתי על שאיש יהוא כה תאמרו איש אל
 רעהו ואיש אל אחיו מה ענה ה' ומה דבר
 ה' ומסא ה' לא תזכרו עוד כי המסא יהיה
 לאיש דברו, כלו' אין פירוש המסא לכם כי
 אם לאיש הנביא הסומע דברו ואם אחס
 מתחכמים על פירוש המסא זולתי כפי מה
 סילוח הנביא ואחס מעשים כוונה דבריו המפכו
 דברי אלהים חיים זשא (סס) והפכתם דברי
 אלהים חיים ה' לבאות אלהינו, תאר ה' יתעלה
 גבי ענחים אלה לבאר כי צעשוחם זה הם
 צאים כנגד האצות וכנגד הנביאים וכנגד הקצ"ה
 סנגלה על הר סיני, אמר אלהים חיים על סס
 הר סיני שנאמר (דברים ד') הסומע עם קול
 אלהים חיים, ואמר ה' לבאות על סס הנביאים
 הוא סכתוב (זכריה ז') אשר שלח ה' לבאות
 צרוחו ציד הנביאים הראשונים, ואמר אלהינו
 על סס האצות שנאמר (יהושע כ"ד) כי ה'
 אלהינו הוא המעלה אותנו ואת אבותינו וגו',
 תכאן ראיה מפורשת כמה חייב אדם להזהר
 בפירוש ספרי הקדש בפסוקים וצולות ע"כ,
 והוא ז"ל פירש מלת וכתבו בלשון ערבי ויסעלוין
 בלשון וצערו וכענין עכ' (ויקרא ו') וצער עליה
 הכהן עליס: (ח) את הנתיים את הראש. לא
 היה הראש בכלל הפסע סכבר הותו צשחיעה
 וע"כ הזכירו הכתוב צפני עלמו, ולמה נאמר
 ספדר לומר לך שמתעלה ספדר עם הראש ומכסה
 בו צית השחיעה, ומלת ספדר הוא סחלב וכן
 סרבנוו סרבא ונקרא פדר והיא מלה ספוכה
 כאלו אמר ספרד על סס שהוא מפריד צין
 סקרציס העליונים והסחמוכים, והיה דרך כבוד
 למעלה כססיה סורסו על צית השחיעה וכן
 היום מנהג נכבדי ארץ באומות סהס פורסין
 אותו על הללי: (ט) והקסיר הכהן את הכל
 סמזבחה עולה אשה ריה ניהוח לה'. ע"ד הפסע
 יועס סקרצנות סכל למעלה סאדם כי ספן

ה' יתעלה צאדם סהוא מנחר סמין וסצטצילו
 כצרא סעולם סיהיה כלו סכלי כמלאך ה' לבאות
 בלא סעא והיה כי יסעא ואסס מלד. הילר
 סרע סנעווע צו ראו לו סיתנחס ויכיר ויטצונן
 צפחיות עלמו וצערך רועמות סאדון יתעלה
 אסר סמרה אס סיו ויטחייצ סיסים אל לבו
 כי סעא לפניו צגופו וצנפסו, ומפני סכל
 פעולות סאדם נכללות צג' דצרים והס סמעסה
 והדצור והמסענה סהס סלססה חלקי סעעא ע"כ
 סחייצ סמורה אס סאדם להנציא קרצן על
 סעאו וסיסמוך אס ידיו עליו כנגד סמעסה,
 וסייתודה צפיו כנגד סדצור, וסיסרוף כלי סעלה
 והמעסנה סהסכינוו צעעא וסס סקרצ והכליות
 כנגד סמסענה, כדי סיתכסר צעלססה דצרים
 אלו על סלססת חלקי סעעא וראו לו סיזרק
 דמו סל קרצן על גבי סמזצח כנגד דמו,
 וכאסר יעסה כל סעניכים סאלה יססוצ בלבו
 כי הוא מסייז מיתה צעעאו וראו להעכס
 צארצע מיתות צ"ד סהס סקילה סרפס סרג
 וחנק, כסהוא לוקח סנסימה ומסליכה ודוחף
 אותה לארץ סרי זה כענין סקילה וכאלו מודה
 סהוא חייצ סקילה, וכססווע אותה וחקף
 צעעט סחיעט בלוארת כדי סלא יססה סרי
 סעסה סרג וחנק כאלו מודה סהוא חייצ סרג
 וחנק, וכססווא סורפס כאלו מודה סהוא חייצ
 סרפס. ודומה לזה דרז"ל צענין סעקדס (צרחסית
 כ"צ) ויעלסו לעולה סחח צנו וסו סחח צנו
 אלא על כל עבודה סהיה עוסה אצרהס צאיל
 היה מעפלל יהי רלון מלפניך סחיהס עבודה
 זו ססוצה כאלו היא עסויה צצני, כאלו הוא
 סחוט כאלו דמו זרוק כאלו הוא כסרף וכעסה
 דסן, וכיון ססחוטא ראו סיהיה דמו נספך
 כדס סקרצן וסיהיה גופו כסרף כגוף סקרצן
 והקצ"ה לוקח קרצנו ממוו סמורתו וכופרו סנה
 זה סקד גמור אסר גמלסו סס"י צרחמו וצרו
 ססדיו לקח נסס סנסימה סחח נפסו וסיסכסר
 צה, וועס זה נכוו ומסייטצ על סלצ, וסע"ס
 סאין סמועלה צקרצנות לפי סדרך הזה כי אס
 לחוטא סוקריצ לבדו סנה סקרצן יקרלנו סכ'
 אסה ריה כיחוח לה' מפני סרלנוו סל סקצ"ה
 דצק צחיעט הזה אסר סנחס על סעאו והקרריצ
 קרצנו והוא יתעלה לוח לו צזה וכעסה רלנוו:
 וע"ד סמדרס כחיצ (סהלס כ') אס ארעצ לא
 אומר לך כי לי סצל ומלואה (סס) לא אקח
 מצ"חך סר ממכלאוסיך עמודים (סס) כי לי

כל חיחו יער זהמות זהררי חלף, ח"ר שמשון י"ג מרות של רחמים כחוצ זהקצ"ה שכלמר (סמות ל"ד) ויעצור ה' על פניו וכו', יש רחמן מוסר מזכותיו לאכזרי הוי אומר אם ארעב לא אומר לך, ח"ר יהודה זר. סימון אומר הקצ"ה יי מיכי זהמות עהורות מפרתי לך ג' זרסותך ושצע שלא זרסותך ג' זרסותך סור שה כסצים ושה עזים ז' שלא זרסותך חיל ולבי ויחמור ואקו ודיסון וחאו וזמר ומאלו שאינן זרסותך לא הערחת עליך שחציא לפני קרבן מהן אלא מאותן שזרסותך מן הגדלים על אצוקך הוי אומר אם ארעב לא אומר לך, אמר ר' ילחק את קרבני לחמי וכי יש לפניו חילה ושחיה למד ממלאכי הסרת שכי זהם (תהלים ק"ד) משרתיו אם ליהט מהיכן כיזוכין מזיו השכינה שחא' (משלי ע"ז) צאור פני מלך חיים, ר' שמעון זן לקים אומר למד ממשה רבינו ע"ה דב' (סמות ל"ד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא חכל ומים לא שחה, ומה משה שחיה צסליחותו לחם לא חכל ומים לא שחה הוי אומר אם ארעב לא אומר לך: וע"ד הסכל ענין הקרצנות ותועלתם הוא, כי כל חוטא הן צמחצצה הן צמעשה הוא מלד רוח העומאה שהוא מחלצט צו וכאשר ירלה סיחכפר לו ילטרך שיכלה ויצריח ממכו אותו רוח העומאה ועם זה ה"י כטהר ומכופר ולכך יש לו להקריצ העז או השעיר שהם מחלק רוח העומאה ומהלד ההוא ואם המזבח הסרף ותכלה הכל צימד שהרי החוטא סרף את עלמו צאט של ילח"ר וחצא אט המזבח ותסלוט עליו לכלותו לגמרי כליון קרוץ, וז"ש אט אוכלת אט אט של מזבח אוכלת אט אחרת של מעלה, וכן למטה אט אוכלת אט אט של מזבח אוכלת אט של ילח"ר וע"כ לא חכזה לעולם, וצקפר המורה כתב הרב ז"ל צעטם הקרצנות כי צאו צחורה כדי לעקור ע"ג מן העולם לפי שהיה מנהג הקדמונים מהאומות שהם עוצדי עכויים שהיו צוכים היכלות ומקריצין קרצנות לכמות העליוני והיתה מחשבתם כי יתעלה ויחגבר מזלם צכך וימש"כו צזה כח הללחה ותוקפת עוצה, שכן מליכו המלריים והכסדים שהיו עוצדים לצקר וללחן, המלריים היו עוצדים ללורת הלחן לפי שהיו יודעים כחו הגדול למעלה שמתנו העולם מתצרך צמין הלחן שהוא גדול חריות ורב התועלת צגזה

וצולרות וצחלצ ולכצוד כחו ויקודו אשר למעלה שהוא מזל טלה לא היו אוכלים אותו כלל וגם לא היו משחמטין צו להיות חכסי מלריים רועי לחן כיתר האומות והוא שכי (צראשית מ"ו) כי תועצת מלריים כל רועי לחן, וכן הכסדים היו עוצדים ללורת צקר לפי שהצקר סצח החרישה שהוא קיום העולם כעקין שכי (משלי י"ד) ורב חצואות צכח סור, ולפי שהיו יודעים צחכמתם כח הצקר ויקודו למעלה והוא מזל סור לכך היו נוהגין איסור צשחיעת הצקר ולא היו אוכלין אותו לכצוד כחו שמתנו העולם מתצרך צמין הצקר, ועוד היום חכסי הודו כזהרים שלא ישחטו צקר, וע"כ חלוה החורה לשחוט המינים החלה להקצ"ה וזש"א מן הצקר ומן הלחן כדי סיחפרסם כי הדצר שהיו הם חושצים שהוא צחכלית העצורה הוא צחכלית חכפרה, כי זהקריצם אותם להקצ"ה צו יחכפרו העונות שהרי אמונות רעות שהן חל"י הנפס לא יחרפאו כי אם זהפכן כסם שחולי הגוף אינו מתרפא כי אם זהפכו, וכל כוונת החורה אינה כי אם לעקור זכר ע"ג מן העולם ולסרס אותה משרשיה ולצרות ממנהג עוצדים ושלא לעשות כמעשיהם אפילו לשמים, וע"כ היו הקרצנות אשה ריח כיחוח לה' כי כאשר יסכימו הכל להקריצ להקצ"ה ולעצדו סכס אחד לצדו ולא לע"ג אז יתיחד צזה טס שמים כי אין יחוד צמקום ע"ג ומן העעט הזה הם רלונו יתעלה, זה דרך הרב רבינו משה ז"ל וסצרתו, וכמה היה עעט נכון ומספיק לולא שחלינו לדיקים וגדולים שהקריצו קרצנות צומן שלא היה ע"ג צעולם, כי אדח"ר חציא קרבן והצל חציא גם הוא גם נח וצניו צלחחם מן החצה הקריצו קרצנות וכתקצלו קרצנם והזכיר צו חכ' ריח כיחוח, שחא' (צראשית ח') וירא ה' את ריח הניחוח, ואין צכל העולם עדין מלרי או כסדי: אבל ענין הקרצנות אשר הם מימות עולם, הוא ענין פנימי וקוד נעלם, ולדרך היחוד מדרגה וסולם, אעוררך עליו חליו אשא דעי, צדרך הזה הרביעי, כל היודעו חייצ להעלימו ולהסתירו, ואין ראוי לו לעסרו כי אם לכצוד יולרו ליחידים חחסידיים חחרדים חל דצרו חלא סצח קודו לפניך חקים צרמזים קרובים, למצין מדצט מחוקים, ומי שאינו מצין מחוקים, כי הדצרים עתיקים מים עמוקים ע"ד הקצלה אומר כי הקרבן הוא היחוד וז"ל

קרבן

קרצן כלוי קרוז הכחות ושמותיו של הקציה, וכל מי שהוא מקריב אליו הסמות הוא מיוחד, וכשאמר והקטיר הכהן את הכל המזבחה בתוספת ח"א לא לא לא לתוס כי אם לפרט כי הוא היא אחרונה שבשם המקצלה החלה ונקראה מזבח, ומשם תחיל המהשבה מעלוי לעלוי עד המהשבה העשורה, וכן תולא בדברי הימים (ד"צ כ"ה) ויאמר יחזקיהו להעלות העולה להמזבח, לא אמר למזבח אלא להמזבח בתוספת ח"א, וכן (תהלים כ') ועולתך ידשנה קלה בתוספת ח"א, עולה אשה אמר עולה כי עשן הקרצן היא עולה עד ה"א וה"א מגעת אותו משם ולמעלה, ואחר כלות העשן חוזר הצטר ומתהפך לאש וז"ש אשה, ואחר שיחנעל האש חוזר להיות רוח ואותו רוח מהקרצן ומתערב לתמיחד צרוח וצריח עד המהשבה העשורה ז"ש ריח כלוי המשכה הרלון והספע היורד לה' כלומר למדת רחמים וז"ל ריח כיחוח לה' מלבון (מ"צ ז') נחה רוח אליהו על אלישע, כן הרוח העליון תכוח וחרד למדת רחמים שהוא קיום העולם, וזהו צאור מלות עולה אשה ריח כיחוח לה', כי מתחלה יש להעלות אשה לה' וריח הוא המהשכה מלמעלה להוריד לה', ודרשו בתורת כהנים עולה אשה ריח כיחוח לה', עולה לשם עולה, אשה לשם אשים, ריח לשם ריח, כיחוח לשם נחת רוח, לה' לשם מי שעשה את העולם, וצאור זה עולה לשם עולה לשם העשירית המהעלה ולא ששם תכלית הכונה אלא שמשם תחיל המהשבה ומשם תצא אל הקדש, אשה לשם אשים הוא הכבוד המקבל מן הפחד ושניהם נקראים אשים וזהו את קרצני לחמי יכול לחמי ת"ל לאפי לאשים אדם נוחנים, וכן צמדד שיר השירים (סיר א') הכך יפה רעייתי, פרנסתי, אמר הקציה לישראל מה שאדם נוחנין לאפי כזיכול כאלו אדם מפרכים אותי, וע"כ צאה מלת אשה צה"א והיא נוספת בה"א (תהלים ח') לכה ואלפים כלם, כי עיקר המלה אש, ועשם התוספת שלא אמר אש כדי שתהיה המלה כפשוטה, ועוד לרמוז על ח"א אחרונה שבשם ועל החמישית ג"כ הנקראה האש הגדולה, ריח לשם ריח כלוי לשם המקום שמשם כל המהשכות נמשכות למטה ומשם תכוח וחרד המהשכה לה' שהוא הרחמים ואז יחצרכו העליונים והשפלים השמים והארץ, וכל אשר צם וזה לשם ריח כיחוח אשה

לה' כלוי ירדת המהשכה והנחת הרוח עשם לה' למדת רחמים שבו העולם מתקיים, וז"ל לה' לשם מי שעשה את העולם, כאלו אמרו למדת רחמים ח"אין קיום העולם אלא צו, וכמו שאמרו ראה שאין העולם מתקיים צדין ושהף עמו מדת רחמים. והנה כל מדה ומדה היחה מתפקת מן הקרצן והכוונה להמשיך ולהביח הרוח העליון צמדות ולהקריב המדות אליו וזהו היחוד, וז"ל (צמדד כ"ח) חסמרו להקריב לי, לא אמר לקרצן אלא להקריב, כלוי להקריב לי הכחות והמדות ולכך נקרא קרצן שהוא קרוז הכחות והמדות, וצריך שתעורר צמה שאמרו צמסכת יומא סוף פרק קמא ח"ע"פ שהאש יורדת מן השמים מלוא להציא מן ההדיוט, כי צהיות שם שתי אסות מעוררות היא אוח וסיון כי יש קשור להדיוט עם הגבורה ע"י הקרצן, וכמו ששתי אסות אלו מעוררות ומתיחדות זו עם זו כן רלון ההדיוט עם הגבורה מתיחדים זה עם זה, וכן העשן העולה מפעולת הקרצנות למטה היחה קצה לפעולה והמעוררות למעלה צהדלקת הספע כזילולי אוריו צליכורות המדות, וזה צדמיון שתי כרות זו על זו כשתדליק התחתונה מתוך העשן העולה ממנה תתאחז הסלהצת צעליוכה ותדלוק. גם לריך שתעורר צמה שהיה קרצן עולה זכר ולא נקצה והמעלה נקצה ולא זכר והשלמים אש זכר אש נקצה, העשם הוא כי תכלית הכוונה בקרצן עולה שהוא למעלה מהמקום ששם מתחלקין זכר ונקצה, כלומר למעלה מן המדות שיש בהן פועל ומקבל, אבל קרצן שלמים היה צין זכר צין נקצה כי הוא לקו האמלעי המשלים צין המדות והכלול מהן, וכן שלמים אוחיות משלים וכזר הזכרתי זה למעלה, ולכן כי צשלמים אש זכר אש נקצה, והמעלה נקצה ולא זכר כי הוא למדת שמו, וצדין שיהיה הקרצן נקצה, ומה שהיה קרצן אשם זכר כי האשם צא על חיוצ כרת וכדי שיחכפר צו החוטא ותסוב כפשו אל האלהים אשר נחנה כלוי אל הציכה אשר שם יסוד הכפסוח ושמה תשובתן ע"כ היה זכר, כי המקום הזה הוא למעלה מן המדות, וזהו שארז"ל צמקום שצעלי תשובה עומדין לדיקיא גמורים איכן יכולין לעמוד, וצאור סוד המאמר הזה כי לדיקים יסוד עולם מעונו של עולם אבל צעלי תשובה תשובתם הרמתה כי שם ציהם :

(יא) על ירך המזבח צפונה ודרז"ל רוח לפוכית
 איכה מסובצה וכסא של בני רגלים אינו
 עומד וילטרך רגל רביעי ולכך הקרבות רגל
 העולם וכן הכי אומר (תהלים מ"ה) הר ליון
 ירכתי לפון ומזה שכינו איזהו מקומן של
 זבחים קדשי קדשים שחיעתן כלפון אין ספק
 כי הסתכל הזה היה יודע כי ציהמ"ק הוא מקום
 הקרבות, אבל מה שהזכיר כלסון שאלה איזהו
 מקומן של זבחים הכונה באיזה רוח והוא
 מצי"ב שחיעתן כלפון כי כן הוכיחו רז"ל מן
 הכי הזה הנזכר בקרבן עולה ומ"ש ודמין עשון
 הזיה על צין הצדים פירושו כנגד הצדים שהוא
 מקום שהשכינה שם, וכענין סכתוב (סיר אי)
 צין שדי ילין, כלוי צי"ן שדי" וצאור אותיותיו
 שני צדי הארון ובפר"א ארבע רוחות כצראו
 בעולם, ומזה שמשם האור יולא לעולם, דרום
 שמשם עללי צרכה וגשמי צרכה יולאין לעולם,
 מערב שמשם אולרות שלג ואולרות צדד וקור
 וחום וגשמים יולאין לעולם, לפון שמשם החשך
 יולא לעולם, ורוח לפון צראו יולא גמרו אמר
 הקצ"ה כל מי שיחמר אחי אלוה יצא ויגמור
 הפכה הזאת שהכחתי : וע"ד הקבלה לפוכה היא
 מדת הגבורה כדי להסלימם אליו וזהו ששכינו
 עלה בכבש, כלל הצנין נקרא כבש ופכה לקובצ
 הוא ראשית הראשית המקיף את הכל וצא לו
 צמחצנה לקרן דרומית היא מדת החסד, ומ"ש
 (צראשית י"ג) ויסע אצרים הלוך ונקוע הכנצה,
 שהרי הכסן היה מעורר על ישראל החסד שהיא
 מדתו ומתדרומית למזרחית הוא תפארת ישראל
 שמשם הרחמים יולאים, ומתזרחית ללפוכית כדי
 להסלים לו מדת הגבורה, ומלפוכית למערבית
 שהיא מלכות ומ"ש שכיכה צמערב ומשם יפרד
 לעולם הנפרדים ואז יחצרך העולם השפל,
 ומתערבית לדרומית שהוא חוזר למקום שהתחיל :
 (יד) מן החורים או מן בני היונה. ע"ד הפשט
 צחר הכי הגדולים צחורים מפני הדצקות,
 כי הסקצה מהם כסתאצד צן זוגה לא תדצק
 צאחר לעולם, וכן ישראל הדצקים צהקצ"ה
 לעולם לא ימירוהו צאחר, ולכן פסלן קטנים
 קודם היותם ראויים לזוג, ומן היוכים פסל
 את הגדולים מפני שהם קנאין לכל אחד ויצואו
 לידי פירוד ולכך צחר צקטנים קודם היותם
 ראויים לזוג, ומה שלא הכסירה התורה המרכבולי
 לגבי מצבה לפי שהם בעלי זמה : וע"ד הקבלה
 חחורים יקודם מים ולכך הוכסרו גדולים לרמוז

כי החסד לורך גדול לעולם צכל דצר, והיוכים
 יקודם חס וכענין שכי ציונה (תהלים ס"ח)
 ואצרותיה צירקרק חרוץ, כי הזבז ירוק גוון
 האס, וההכפל צירקרק לחוקף הדין ולכך כפסלו
 הגדולים והוכסרו הקטנים כי המעוט ממנו
 מקסיק : (עז) והסיר את מראתו בנוצתה. המוראה
 הוא האוכל שצחוך הזפק והכסן היה כועל
 הזפק צעורו וצכולה פעליו והיה מסליך הכל
 אל מקום הדסן, והזפק שהוא כלי המזון לא
 היה מקסיק צירחלכו ויקטירונו כסם שהיה
 רוחן הקרבים צצהמה ומקטירם מפני שהעוף
 הולך אכה ואכה וכזון מן הגזל מנא"כ צצהמה,
 וכן דרז"ל צמהה שאוכלת על אצוס בעליה
 כאמר צה והקרצ והכרעים ירחן צמים והקטיר
 חצל צעוף שהוא כזון מן הגזל כאמר צו והסליך
 את מוראתו כלוי יסליך המעים שאכלו הגזל.
 ויש צכאן המעוררות גדולה לצכי אדם צענין
 חומר הגזל, כי כסם שהקצ"ה מרחיק מן
 המוצח : כלי המזון צצעוף ולא זכה ליקרצ על
 מצח ה' מפני שהוא כלי הגזל, כן ירחיק
 האדם שיש צידו גזל שלא יעלה ויראה לפניו
 ולא יזכה להיות צמחילתו של הקצ"ה חס לא
 יחזירו, וגלה לנו הכציא על עוכסו החמור
 שהוא עורדו מן העולם הזה והצא, הוא שאמר
 (ירמיה י"ז) עושה עובר ולא צמספע צחלי
 ימיו יעצבו, כלוי לעסרו או העוסר אליו,
 וצאחריתו לעולם הצא יהיה כופל מכסא הכצוד
 המכוון כנגד מקום ומקדסנו, כי עוכס הגזל
 מעכצ שלא חסוב כפסו לשרפה שהוא כס"כ,
 וזה קסור הפסוק עם חצרו, וכצד צאר דוד
 ע"ה כי הזוכים לעלות לפניו הם אותם שהם
 כקיים מהגזל הוא שאמר (תהלים כ"ד) מי
 יעלה צחר ה' ומי יקום צמקום קדשו כקי
 כפים וצר לצצ : (יז) ושפע אותו בכנפיו. עם
 כנפיו אינו לריך למרוט כולתו, כנפיו כולת
 ממש והלא אין לך הדיוט צמריח ריה כנפים
 כשרפים ואין כפסו קלה עליו ולמה אמר הכי
 יקריצ כדי שיהיה המוצח טצע ומחודר צקרצנו
 של עכי :

ב (ח) ונפש כי תקריב קרבן מנהה. הקרבן הזה
 קולת וסמן ולצונה כענין שכי קולת יהיה
 קרצנו וילק עליה סמן וכתן עליה לצונה, והיה
 הכסן קומן ממכה מלא קומלו והיה כוחנו לאס
 ומקטירו על גבי המוצח והכסאר היה שלו כי
 כן כי והכותרת מן המכה לאהרן ולצניו קדש
 קדשים

קדשים תאשי ה', והזכיר כאן מלא קמלו והזכיר
 צמקיא צקמלו שלא יעשה מדה לקומץ, מלא
 קמלו יכול מצורץ ת"ל צקמלו יכול אפילו
 צראסי אלצעותיו ת"ל מלא קומלו, הא כילד
 חופה שלם אלצעותיו על פסה ידו וקומץ
 צמחצת ומרחסת ומוחק צגודלו מלמעלה וצאלצע
 קטנה מלמעטה וזו היא עבודה קשה מהעבודות
 הקשות שצמקדס ע"כ, ופירש רש"י ז"ל וזהו
 קומץ צמחצת לשון העצרות, ופ"י הדבר כי מלת
 קומץ הוא חרגום של חור וחור הוא לשון
 עברי חרגם (כחוס צ') וימלא ערף חוריו
 צקומלא, וא"כ מלת וקמץ מצוהרת שעיקר
 המלה צקמילה והוא מה שבתוך החור, ולא
 כאמר נפש צכל הקרצנות אלל צמחה מי
 דרכו להתנדב מנחה עכי אמר הקציה מעלה
 חני עליו כאלו הקריצ נפשו, והזכיר כאן חסה
 ריה כיחוח להי כסם שנאמר צעוף כך כאמר
 צצהמה וצכולן כאמר כן, ודרז"ל לומר לך
 אחד המרצה ואחד המועיע וצלצר סיכוין לצו
 לשמים: (יא) כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו
 שפנו אשה להי, כי הרצ ז"ל צספר המורה כי
 מכהג עוצדי עכויס צצכל מנחתם היו מקריצין
 חמץ והיו מערבים הדצס צכל קרצנותיהם ולכן
 חסרם לגבות: וכענין זה חרז"ל צמלצה שהיתה
 צצחרת צימי האבות ואח"כ שנאה הסם מפני
 שטעמיה חק לע"ז כמו שנא' (דברים י"ז) אשר
 שנא הי' אלהיך. וע"ד הפסע כי הקרצן לכפר
 צו כל עונותינו ולולא המסית והמדיה שהוא
 ילה"ר לא היה אדם חועא ולא היה לריך לקרצן
 כלל והשאור והדצס הן הן ילר הרע עלמו
 כמו שארז"ל לענין חמץ ומלה צפסח לריך אדם
 לפנות לצבו מילה"ר והוא שאמרו לא תאכל
 עליו חמץ לענין קרצן פסח וקרצן פסח היה
 כפרה על ע"ז שצדדו צמלרים ולכן הוא
 מרחיקס מילה"ר שלא לשוב לע"ז ודצס ג"כ
 ילה"ר כי דצ"ס צגימטריא חסה והאשה היא
 ילה"ר, כי כן מליכו צאדה"ר כשהטא אמר
 (צראסית ג') האשה אשר נחת עמדי, רלה
 לומר ילה"ר צילרת צי, והאשה אמרה הנחם
 הסיחני וזה סוד נחם והאשה והאיצה, ולכן
 הורחקו השאור והדצס מהקרצן כי לא יחכן
 סכי הפכים צנושא אחד, ועוד כי היה נמלא
 טובל וטרץ צידו ודי למצין. וע"ד הקבלה
 השאור והדצס רמוז למדת הדין כידוע מלשון
 חמץ ולפי שהם דברים שילאו ממוגס לכך סם

מרוחקים מן המזבח ע"כ אמר לא תקטירו
 ממנו חסה להי כי כיון שהכוונה לשם המיוחד
 לא חאפה חמץ ולא תקטירו שאור ודצס:
 (יג) במלח תמלח. היה מקסיק סיחמר וצכל
 קרצן מנחתך חמץ מלח או תמלח, ואמר
 צמלח המלח לצאר צלריך להיות המלח ציכוכית
 לא גסה ציותר שלא תהיה שואבת הדם ולא
 דקה יותר מדאי כי תהיה נמחית צלחות הצסר,
 והנה מליחת הצסר שלכו עכסיו חנה היא
 כדמיון מליחת צסר הקרצן. וע"ד הפסע טעם
 המלח צקרצנות לפי שלא יהיה דרך צצוד
 צקרצן הסם שיהיה תפל מצלי מלח ולמדה
 חורה דרך ארץ דמלכותא דרקיעא כעין מלכותא
 דארעא, וכדרך (מלאכי א') הקריצהו כל לפחחך.
 ורעה הרצ רצינו מנס ז"ל צטעם המלח כי
 מכהג עוצדי עכויס להרחיק המלח מן
 הקרצנות ומואסיס צו ולא יקריצוהו כלל מפני
 שהמלח צולע הדם והרחיקוהו כדי שלא ילך
 אפילו טפה מן הדם לצצוד כל כך היו נמסכין
 אחר מאדים וכחותיו וכדי להרוס כוונתם חלוה
 החורה לא תסצית מלח. וע"ד המדרש י"ס צו
 צאור לדרך הקבלה צריח כרותה למלח מנססת
 ימי צראסית שהוצטמו מים התחתונים ליקרצ
 צמלח ונסוך המים צחג, וכן אמרו צמדרש מים
 התחתונים נקראו מים צוכיס ולמה נקראו מים
 צוכיס כי צטעה שחלק הקציה חת המים כחן
 חלו למעלה וחלו למטה התחילו מים התחתונים
 צוכיס וז"ס (איוב כ"ח) מצכי נהרות הצסר,
 אמר רבי אצא צצכי כהסרסו המים התחתונים
 מן העליונים אמרו חוי לנו שלא זכינו לעלות
 למעלה להיות קרוציס ליולרכו מה עשו העיזו
 פניהם וצקעו תהומות וצקסו לעלות עד שגער
 צהן הקציה שנא' (ישעיה מ"ג) הנותן ציס
 דרך וצמיס עזיס כתיבה, (כחוס א') גוער
 ציס וצצסו אמר להם הקציה הואיל ולכצודי
 עסיתן כל כך חין להן רשות למים העליונים
 לומר סירה עד סיעלו רשות מכם שנאמר
 (תהלים ל"ג) מקולות מים רציס אדירים משצרי
 ים ומה הם אומרים אדיר צמרוס הי' ולא עוד
 חלא שעתידין חסם ליקרצ על גצי המזבח
 צמלח ונסוך המים, ועוד דרסו צמקיא העולם
 כלו סליסו מדצר סליסו יסוב סליסו ים עמד ים
 לפכי הקציה אמר לפכיו רצסיע צמדצר כחנה חורה
 ציסוב צכנה ציהתיק חני מה תחא עלי, ח"ל
 עחידין ישראל שיקריצו מלח על גצי המזבח:
 וע"ד

וע"ד הקבלה י"ט צמלח סני כחות מצתנים זה הפך זה והם המים והאש וזכה חנימות האש המיצבו והמגלילו חוזר מלח, וא"כ י"ט צמלח המלח כח המים והאש שהם כנגד שהי המדות שבהם קיום העולם והם מדה רחמים ומדה סדין, ועטעם זה אמר ולא תסבית מלח זרית אלהיך קרא זרית אלהיך מלח לפי שבו יתקיים ויכרת העולם וכמו שאמרו ראה שאינו יכול להתקיים צדין שהף עמו מדה רחמים, וכן המלח מקיים ומכרית כי הוא מקיים ומעמיד הצער זמן מרובה ונותן טעם בכל המאכלים, והוא מכרית ג"כ כי המקום המלוח לא יעלה זו כל עשב, וכענין שכתוב (ירמיה י"ז) ארץ מלחה ולא תצב, וכתיב (דברים כ"ט) גפרית ומלח טרפה כל ארלה: לא השבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך. אם לקרבן מנחות שהוא סולת כזר כאמר וכל קרבן מנחתך צמלח מלחה, ואם לקרבן צער הרי כאמר על כל קרבנך, וא"כ למה הולך לכתוב לא תסבית מלח זרית אלהיך, פירש בזה החכם רזי אברהם ז"ל שהוא שצוה כתי שאומר אני ומצביעך זרית אלהיך שהכנסתיך זו שלא תסבית מלח מעל מנחתך ע"כ, ואמר על כל קרבנך הקריב מלח, אילו לא הזכיר על כל כל קרבנך הייתי מצין שלא לזה לתת אלא זככרות הלחם שהם מנחה, וזהו שהזכיר מנחה בכל פעם, קרבן מנחתך, מעל מנחתך, כי המנחה הטיח שהיא סולת קרויה קרבן מנחה כענין ע"כ וכפס כי מקריב קרבן מנחה, אבל צפאר הקרצנות שאינן מנחה כגון חטאת ואשם ועולה ושלמים לא הייתי מצין שצריך לתת בהן מלח לכך הולך לומר על כל קרבנך מקריב מלח, כלו' אפי' צפאר הקרצנות של צער חתן זהם מלח: 2 (ט) חלבו האליה חמימה, חלב זלסון הקדש הוא הסומן הכפרד מן הצער והוא נקלף וממנו, כי הסומן המהערב עם הצער ואינו כפרד וממנו הוא יקרא סומן, כענין שכתוב (דברים ל"ג) וישמן ישרון, שמנת עזית (תהלים ק"ג) כמו חלב ודסן תצבע כפשי, וכן ארז"ל על הסומן הזה שהוא כפרד מן הצער הותב קרום ונקלף, וקראוהו צפס הזה על שם שהוא לצוט שהצער מתלצט זו כשמלה שחרגום שמלתו הותצית, והוא קרום והוא נוח להקלף, שא למדת שאין סנייהם סוים לא צפמם ולא צטצעם, לא צפמם שהסומן הכפרד והנקלף מן הצער

נקרא חלב ושאינו כפרד ומתערב צצער נקרא סומן, ולא צטצעם כי הסומן הכפרד קר ולא וי"ט לו גסות ועוצי, קשה להצטצל צאסעומכא והסומן המחוצר צצער הוא חס ולא. ומעתה י"ט לשאל כיון שהסומן הכפרד נקרא חלב צלהיק איך יאמר הכי חלבו האליה חמימה, כי צודאי אין צאליה חלב כלל כי כלה סומן מחוצר שם ואינו כפרד ממנה, ואם כאמר כי פירוש חלבו האליה סומנו מה כאמר צפסוק כל חלב וכל דם לא תאכלו, כי צודאי אם הסומן נקרא חלב י"ט לנו לאסור כל הסומן שצבהמות ואין לאכול כי אם הצער האדום לצדו, ולפיכך י"ט לפרש חלבו האליה חמימה שאין הכונה זו על סומן חלב על החלב, ואם האמר מה חלב י"ט צאליה, כך פי' הכי חלבו האליה חלבו עם האליה לומר שיקריב ממנו חלבו צאליה חמימה, והכוונה כי כאשר יסיר האליה חמימה עם העלה יוסר עמה חלב דב שהוא מחוצר זה צלד הסכימי. וכך פירש הגאון רזינו קעדיה ז"ל כי פירוש חלבו האליה חלבו אמר חלבו והאליה, כענין שכתוב (דה"א א') אדם שח אכוס שסעורו ושת ואכוס, וכן (סמות ל"ט) קרסיו קרסיו צריחיו ועמודיו ואדכיו, וכן (ויקרא ז') לעולה למנחה שעורו ולמנחה כי אין העולה מנחה, וכן אין לומר כי אדם הוא שח אכוס, וכן צכאן אין לומר כי האליה הוא החלב: לעמת העצה יסירנה. מלח עלה כוללת מלסון עץ ומלסון עלה, מלסון עץ כי הוא קלה הסדרה [וכדמה לעץ וענפיו] וכן חרגומו סדרתא, ומלסון עלה כי יהיה מקיר אותם למעלה מן הכליות היועלות, וז"ש על הכליות יסירנה:

ד (ז) נפש כי תחטא בשגגה. מלח כפס הוא חצור הנפס עם הגוף יחדו, כי המלח צמעסה צראסית ע"כ (צראסית צ') ויילר הי' אלהים את האדם עכר מן האדמה, וכסהחצורו סנייהם הגוף והנפס קראם כפס, הוא שאמר (שם) ויהי האדם לכפס חיה, כי מלח אדם הוא חצור הגוף והנפס וכן מלח הנפס ענינה חצור הגוף והנפס כי הזכות והחטא לסנייהם ציחד וכל אחד לצדו אין לו פעולה לא סיזכה ולא סיעכס זה, וז"ש (ויקרא י"ז) ונתתי פני צנפס האוכלת את הדם, ואנחנו רואים הגוף כי הוא האוכל והסותה וכל עניני שאר החושים, ואמר צנפס האוכלת, וזהו רחיה כי חצור הגוף והנפס

ותוכיחנו צמדה הזאת הוא שכתוב (סס י"ז) לבלתי רוס לבנו מאחיו, ומפני זה כ' (סמות ליה) והנשיאים הציאו את אבני הסהם מה ענין שהתנדבו אבנים יותר משאר דברים אלא לפי שהאבנים היו על לב אהרן לזכרון להם לפני ה' והנשיאים לבס גס זהם לפיכך הציאו אבנים שיחכמו להם, ובמדרש אשר נשיא יחטא, לטון אשרי אומר רבן יוחנן בן זכאי אשרי הדור שהנשיא שלו מציא קרבן חטאת על סגנתו חס הנשיא שלו מציא חטאת על סגנתו לריק לאמר מה מציא על זדונו חס הנשיא מציא חטאת מה לריק לאמר הדיוט, נשיא יכול נשיא שצט' כנחשון ה"ל ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו ולהלן הוא אומר (דברים י"ז) למען ילמד ליראה את ה' אלהיו, מה הנשיא האמור להלן שאין על גביו אלא ה' אלהיו אף נשיא האמור כאן שאין על גביו אלא ה' אלהיו, וכן אמר צ' יחזקאל (יחזקאל י"ג) והנשיא אשר צהובים על כהן יסא, ופירושו המלך והכוונה על לדיקה מלך יהודה לפי שהמלך הוא הנשיא צעם וז"ש (סמות כ"ג) אלהים לא תקלל ונשיא צעמך לא תאור הזכיר תחלה בצרבת המלך העליון ואח"כ על המלך המולך בארץ, ודרז"ל כי כשהעם חוטאים המלך נחמם על חטאם דכתיב חטאת הקהל הוא וקמ"ך ליה אשר נשיא יחטא, מכאן אמרו כל מי שיש צידו למחות ואינו מוחה הוא נחמם על הכל :

(כג) או הודע אליו, טעורו וטודע, שיאמר וידע חטאתו וכמוהו (תסלי ל') זרזיר מחכים לו ח"ט כאלו אמר זרזיר מחכים ות"ס, כן דעת המפרשים, אמנם מה שהולך לומר חודע צה"ל ולהוסיף מלת או מפני שקרבן חטאת לה"ל אחרונה שצט"ס ולכך אמר שעירת עזים המימה נקבה, והה"ל מציאם עליו יסורים לסודיע אליו חטאתו כדי שיזכור ויציא קרבנו ולפי שה"ל מן וא"ו והוא"ו מן ה"ל לכך הולך לומר לו כי צזה ית"ס ר"ח כיחוח לה', והמשכיל יצין :

ה' (ח) נמש כי חטא ושטעה קול אלה, אמרו צמדרש צוא וראה כי כשנצט"ס העליונים והתחתונים צח"ל הסס נצט"ס סנחמר (ישעיה כ"ו) כי ציה ה' לור עולמים, אל הקרי לור אלא לר, ולמה לא נצט"ס צכל הסס כלו כדי סלא להזכיר צו את הסס סלס ח"ו להס לרשעים סמחרפ"ן סמו סל הקציה ומזכירין

אוחו חמיד חנס, ראה מה כ' צקרצנות אדם כי יקריב מכם קרבן לה' אינו אומר לה' קרבן לה' עולה, וצני אדם מחרפ"ן סמו חנס ז"ס שהמע"ה (קהלת צ') אל חנהל על פ"ך ולצד אל ימור להוליא דבר לפני האלמים, סנו רז"ל לא יהא אדם צישראל פרוץ צנדריס וא"ן לו להחמיד צצצועות חפ"י על האמת, ומעשה צהר המלך שהיו סס סכי אלמים עיירות וכלן חרצו על צצועת האמת כילד סיה אדם אומר לחצרו צצצועה שא"ל הולך למקום פלוני ואוכל ואסתה והולכ"ן ועוש"ן ומקיימים צצועתן ומה הנצצע צאמת כך הנצצע לסקר עאכ"ו, כציצא הקציה לדון את הצריות סרי הוא דן הנצצעים צצקר עם המכשפים והמנאפים הוא סכתוב (מלאכי ג') וקרצתי אליכם למספע והייתי עד ממהר צמכשפים וצמנאפים וצנצצעים לסקר, אמר הקציה פה סכתתי לכם להיות מהללים ומצנחים אותי צו אחס מחרפים ועגדפים ונצצעים צצמי לסקר סכל הצריות לקלוסי צראתי סנא' (משלי ע"ז) כל פעל ה' למענהו, ולא די לכם שא"ן אחס מקלסים אותי אלא שאתם מחרפס אותי וז"ס (ישעיה כ"ז) והרשעים כ"ס נגרס כי ססקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפס וע"ע, מה סיס הזה הגלים צצתוכו מחגאים ועולין וכיון ססגיע כל אחד מהם לחול הוא נצצד וחצרו רואה אותו סנצצד ונחגאה גס הוא ועולה ואינו חוזר צו, כך הרשעים רוא"ן אלו את אלו מחגא"ן וא"ן חוזרים לפיכך נמשלו ל"ס וא"ן להם כוח צעולם כי ססקט לא יוכל אצל סלדיקים יס להם ססקט סנא' (ירמיה ל') וסצ יעקב וסקט וסאכ"ן וא"ן מחריד : והוא עד או ראה או ידע, פ"י סרעצ"ן ז"ל סאיכס שלסה עניכ"ס כי א"ן עד צלא ראה ולא ידיעה אצל יאמר אס סמע קול אלה סנשאו עליו להאלותו צדצר ססוא עד צין צידיעה צין צראה אס לא יגיד יסא עליו עון, והאמת כי צגוף סממון א"ל סיהיה עד צלא ראה וצלא ידיעה, אצל אפטר להצ"ן מלסון סכ"י ג' עניכ"ס כל א' זה צלא זה עדות צפיע, ראה צלא ידיעה וידיעה צלא ראה ועדות צלא ראה וצלא ידיעה, ראה צלא ידיעה כגון סכתן לו מנה צפניו אצל לא ידע אס הוא הלואה או פרעון או סקרון ססיה סליח צצצ"ל אחר סיקצ"ל ממנו, ידיעה צלא ראה כגון סהודה פלוני צפניו סחלות סנה אצל לא ראה סעמון

המזון, עדות צלל ראה וצלל ידיעה זו חתימה
 העדים שזה מכיר חתימתו ועדותו של זה
 חועיל לצעל דין אפי' שאין צו לא ראה ולא
 ידיעה ועל פי עדותו של זה מוליחין המזון
 מתחת ידו של זה וזהו והוא עד או ראה או
 ידע, ודרז"ל אם לוא יגיד במקום הראוי להגיד
 כלו' צניה דין שאם כנס לו עדותו צינו
 לצינו אינו כעכש צנה אלא כשיכזוש עדותו
 צניה דין דומיא דעכין אלל יהושע שלל היה
 מתחייב צאותו הגדה אלא צניה דינו של
 יהושע וז"ש (יהושע ז') והגד נא לי מה עשית,
 צ' צעלי דיכין ועד אחד ושלטה צ"ד הרי טעה
 ולכך הוסיף צו וא"ו והגד נא לי ולא אמר הגד
 נא לי, וכן צכאן כ' אם לוא יגיד מלא צואיו
 כלומר אם לא יגיד צצ"ד ונשא עוכו למדך
 שההגדה לריכה טחהיה צצ"ד כי עמהם הם
 טסה, ויחבן לפרט עוד והוא עד כי צאור הכי
 הוא שאם הוא כונש עדותו ולא יגיד זה צצ"ד
 לא יאמר ומי יודע צדצר אם כונש עדות זה
 לכך נא' והוא עד שמו של הקציה עד, טכן
 מליכו לסון הוא טהוא שמו של הקציה ממה
 טכי (ישעיה מ"צ) אכי ה' הוא טמי, וכתיב
 (תהלים ק') הוא עטנו ולו אכחכו, וכי (טס
 י"ט) והוא כחטן יולל מחופתו וכתיב (צמדצר
 י"ח) ועצד הלוי הוא ורצים כן, ולכך יאמר
 והוא עד שמו של הקציה עד כי הוא צוחן
 לצות וכליות ויעניטנו על זאה, ויחבן עוד
 לומר כי חוספת הוא צמלח לוא ירמוז על
 טטה ימי צראסיה, וצא להורות כי מי טכונש
 עדות לחצרו מעלה עליו הכחוצ כאלו כנש
 להקציה עדות של חרוש העולם טכנצרא צטטה
 ימים, כי מחוך טארס רגיל להכשל צעון קל
 יצא לקוף סיכשל צעון חמור: (ה) והתורה
 אשר חטא עליה, טכחן אל לצו וזכר החטא
 אחר טנעלס מומנו והיה מקופק צו וחוזר לודאי
 וזהו והתורה מלסון ודאי, ורז"ל דרשו שהכחוצ
 הזה יורה כי כל חטאה טעוכה ודוי, וכן דרשו
 צספרי צטקוק (צמדצר ה') ואטמה הכפס
 הטיא צנין אצ לכל חממים טיעענו ודוי:
 (ו) והביא את אשמו להי על חטאתו אשר חטא
 נקבה וגוי, פרטה זו קראוה רז"ל קרצן עולה
 ויורד, ופי' אטמו לקרצנו ולא היה אטס כי
 אם חטאה כמו טאמר כטצה או טעירה עזים
 לחטאה, ונקרא קרצן צלסון אטס מפכי טהאטס
 קצח קרצן כטס טככי קורא לחכמה לצ עטני

טהלצ קצח החכמה כי המחטצה והחכמה צלצ:
 ודע כי מה טקראו החכמים הקרצנות, הללו
 קרצן עולה ויורד, מפכי טאס היה עטיר
 צטעה חטאו ואח"כ העכי מציא קרצן עכי
 חזר ונחעטר מציא קרצן עטיר ולכך קראוהו
 קרצן עולה ויורד, קרצן עטיר כטצה או טעירה
 לחטאה, קרצן עכי חורים וצכי יוכה, קרצן
 דלי דלים עטיריה האיפה, וקצלו ז"ל כי דמי
 הכצטה או הטעירה טהוא קרצן עטיר הוא
 טכי טקלים כעכין טכחוצ צאיל (ויקרא ה')
 צערכך כסף טקלים צטקל הקדש לאטס ומעוט
 טקלים טכים, ויט לו להציא קרצן טיהיו דמיו
 טכי טקלים לפחות וטכי טקלים הללו טן י'
 טקלים ערציים, וקרצן הדל טהוא חורים וצכי
 יוכה דמיו עטיריה של דמי הנהמה, וקרצן
 דלי דלים טהוא עטיריה האיפה דמיו עטיריה
 של דמי חורים וצכי יוכה, וזהו טהמלא עטיריה
 האטה חקר יו"ד רומז על טעורי גי קרצנות
 הללו: (ז) וכפר עליו הכהן וגוי ונסלח לו, מן
 הטמים כי העון מהצטל עם הקרצן ע"י הקציה
 וזה לסון וכפר מלסון (צראסיה ל"צ) אכטרה
 פכיו, אצל הקליחה לגמרי אינה מקורה ציד
 צטר ודס אלא להקציה צלצד כעכין טכחוצ
 (תהלים ק"ל) כי עמך הקליחה, וכן חמלא
 הלסון הזה צכולן וכפר עליו הכהן ונסלח לו,
 חוץ מטצועה צטוי טהזכיר טס וכפר עליו
 הכהן מחטאתו ולא הזכיר ונסלח לו:

(טו) נפש כי תטעול מעל וחטאה בשגגה טקדשי
 ה', הקדים כחן צפרטה הקדש מעילה
 לחטא וצפרטה טקדון ודצרים טצין אדס לחצירו
 הקדים חטא למעילה הוא טאמר נטס כי חטא
 ומעלה מעל צה', וכן הזכיר כחן וחמיטיתו
 וצפרטה טקדון וחמיטיתו והטעם צכל זה פי
 לסון מעילה הוא מזיד כאמרו (עזרא ט') יד
 הטרים והטגכים היטה צמעל הזה ראטוכה,
 ולסון חטא הוא הטונג מלסון (טופטים צ')
 ולא יחטיא, ולכך הקדים צקדש טהוא מחקי
 הקציה מעילה לחטא, וטס הדצר טונג וע"כ
 אמר לסון חטא טהוא הטונג, אצל צחקי הצריות
 צחציעות טצין אדס, לחצרו הקדים חטא למעילה
 וטס הדצר זדון ולפיכך הזכיר מעילה צאחרונה,
 וכל זה עחקדי טטי כי חמיר יותר צחקי
 הצריות צין זה לזה יותר ממה טהחמיר צחקו
 יח', וחנה זה עקר גדול צלסון והפרט עלוס
 יט צין חמלות צהקדשם טעאומר וצאמר טעוקדס

אשם שנקראה שהכל אחד ואינו מעלה ומוריד, וכענין שכי (מ"א כ') תפסום חיים ואמר חיים תפסום, והוא ע"ש בן הדד מלך חרם על העם שילאו משומרון אם לשלום ילאו תפסום חיים ואם למלחמה ילאו חיים תפסום פירוש תפסום חיים תפסו אותם והכיחו להם חיים כלו' אל תהרגום, ופירש חיים תפסום כי לזה להרגם ולחפוש חיותם מהם, ומלינו במקומות רבים שהקציה חזק משפט הכהגותיהן של צריות אשר צין זה לזה וחס על כבודם יותר מכבוד עלמו שכן מלינו באברהם ע"ה (צראשית י"ב) ומקללך אחר יחס הנקמה לעלמו ית' ואמר אחר וכבוד עלמו אחר (שמואל א' ז') כי מכבדי אכבד וצווי יקלו ולא אחר אקל, וכן בענין ירבעם כשהיה מקריב לע"ז לא יצטע ידו ובאשר הקל בכבוד הכציה ושלח ידו כנגדו יצטע ידו, הוא שכתוב (מלכים א' י"ג) וישלח ירבעם את ידו מעל המזבח לאמר תפסוהו וחיצץ ידו אשר שלח אליו ולא יכול להשיבה אליו, כמלאת למד שחס הקציה על כבוד כציהו יותר מכבוד עלמו, וכן בענין החיל של מלך חרם לא הבו צקורים צואם כנגד הקציה כשהיו הולכים לצחי חועצותם לעבוד פקליהם וכצואו כנגד אלישע לחפשו כתיב (מלכים ז' ו') ויכס צקורים בדבר אלישע, ומ"ש וחמישיתיו צפרטה פקדון ים לפרש שאחר שחטא וכחש בעמיתו צפקדון או בתסומת יד והוקיף על חטאתו פטע שנשצע על זה לשקר ראוי שיוסיף חמישיות הרבה, ודרז"ל שאין הכונה לשלם חמישיות הרבה צנת אחת, אבל צא לוונר שאם היה מקרב ולא רלה לתת החומש יחייב לשלם חמישיות הרבה תחת הקרוב שלא רלה לשלם חומש אחד, ודרז"ל נפש כי חטא ומעלה מעל צה"י א"ר עקיבא מה ח"ל ומעלה מעל צה"י לפי שכל מלוה ולוה אינו עושים אלא צעדים וצטער לפיכך כשהוא מכחש הוא מכחש צעדים וצטער אבל המפקיד לחצרו אינו רולה שידע צו אדם אלא השלישי שצביהם לפיכך כשהוא מכחש מכחש צבלישי שצביהם: (יז) ולא ידע ואשם ונשא עונו. פרשה זו צמי טבא ספק כרת לידו ולא ידע אם עבר עליו אם לאו כגון שהיה לפניו חלב וסומן וכצדור ששניהם היחד ואכל אחת מהן אמרו לו חתיכה אחת של חלב הייתה ולא ידע אם אכל של חלב או של סומן הרי זה

מציא אשם חלוי ומנין עליו כל זמן שלא כודע לו שודאי חטא ואם כודע לו מציא חטאת, א"כ כגון אשה צמטה ספק אשתו ספק אחותו, ודרז"ל צפרק הריני כזיר ולא ידע ואשם וכשא עוכו על דבר זה ידו כל הדווים, ויש לסאול שהרי צפרטה של מעלה כשהודע אליו חטאתו חייבו הכי קרבן וקרא שם הקרבן חטאת וכאן שחטא בצונג ג"כ ולא כודע לו חטאו יחייבו הכי קרבן ויקראו צסם אשם, וידוע כי לסון חטאת מלסון שגגה ולסון אשם מלסון שמתה להורות שהחוטא חטא בדבר שהוא ראוי שיהיה שום צו, וא"כ איך יחמיר הכי צלא הודע יותר מהודע שהוא קורא קרבן הודע חטאת וקרבן של לא הודע אשם, ועוד שקרבן הודע שער עזים וקרבן לא הודע חיל שדמיו מרובים יותר, אבל הטעם בזה מפני שהחטא הודע לו הוא דואג ומלעער עליו והדאגה על החטא הוא מוצח כפרה ומין אחד ממיני התשובה וכענין שכי (תהלים ל"ח) כי עוכי אגיד אדאג מחטאתי, אבל זה שחטא ולא כודע לו לא דאג ולא כלעער ולא התודה צו לפיכך ראוי שתחמיר עליו התורה יותר, ומזה קרא החוטא אשם הוא שכי ולא ידע ואשם וקרא קרבנו אשם הוא שכי אשם הוא אשם אשם להי' כלו' אשם הוא קרבנו של זה אשם אשם, כשלא כודע חטאו שלא דאג ולא כלעער עליו, להי' לידע הנסתרות, ולפי שאין לו ידיעה צחטאו זס כי אם להי' לכך הזכיר צו אשם אשם להי' וכענין שדרש צשעיר של ראש חדש טכא' צו (צמדצב כ"ח) חטאת להי' חטאת שאין מכיר צו אלא הי': ובמדרש ולא ידע ואשם וכשא עוכו ר' יוקי הגלילי אומר הרי הכתוב עבש את מי שלא ידע עאכו"כ שיעניש את מי שידע, רצי יוקי אומר אם נפטך לידע מחן שכתן של לדיקים לא ולמד מאדה"ר שלא כלעוה אלא על מלות לא העשה ועבר עליה ראה כמה מיתות נקנקו לו ולדורותיו וכי איז מדה מרובה של עוזה או של פורענות הוי אומר מדה עוזה אם מדה פורענות מעוטה ראה כמה מיתות נקנקו לו ולדורותיו מדה עוזה מרובה היושב לו מן הפגולים והכותרות והמתענה ציום הכפורים עאכו"כ שיזכה לו ולדורותיו ולדורי דורותיו עד סוף כל הדורות, רצי עקיבא אומר הרי הוא אומר על פי שבים עדים או טלטה עדים יקום דבר אם מתקיימת העדות

העדות

העדות נטנים למה נאמר צבי אלא להביא שלישי להחמיר עליו כאילו הועיל ולעשות דינו לענין עונש והזמה כאילו על ידו חתקיים העדות אם כן עכש הכי לנטפל לעוצרי עצירה בעוצרי עצירה עאכו"כ שיטלם שבר לנטפל לעושי מלוה בעושה מלוה, ר"א צן עזריה אומר הרי הוא אומר (דברים כ"ד) כי הקלור קלידך צטרך ושכחת עומר צטדה לא חטוב לקחמו וגוי למען יצרכך וגוי, קצב הכי צרכה למי טצאה על ידו מלוה צלא ידיעה אומר מעתה היתה סלע לרורה צכנפיו, וכפלה ממונו ומלחה העני וכחפרנק צה הרי הכי קוצב לו צרכה: (כח) או בגזל או עשק את עמיתו הפרט יש צין גזל לעושק וצטי"כ (ויקרא י"ט) לא חעשק את רעך ולא הגזול פרט כל אחד צלאו צפ"ע כי שני דברים הם, גזל המודה לו שיש בידו הגזלה חבל אינו רולה להשיבה אליו, עשק הוא שוכחיס, ואמר, כבר החזרתיו לך וכבר פרעתי לך שכירותך, וצ"ש צצצא מליעא איזהו גזל ואיזהו עשק יש לך צידי ואיני כותן לך זהו גזל כחתיו לך זהו עשק: (כג) והיה כי יחטא ואשם, כפל, הלסון להורות כי הוא חוטא להקציה ולצעל דינו ולמודך כאן כי מי שיש צידו גזל וחטא צו לחצירו גם להקציה חוטא, והחטא הזה טצפרטה הוא מויד ולכך החמיל כפש כי חטא ולא אחר כי חטא צטגגה וצכל החטאים כלם הזכיר צהם צטגגה צכל פרטה ופרטה, וידוע כי כל הקרצנות לא יצואו רק על השוגג, חבל מלינו מחס די צלצד טמניאים קרצן על המויד והן הצא על הטפחה והכזיר טכעמא וטצוועט העדות וטצוועט הפקדיון: והשיב את הגזלה אשר גזל, היה מקפיק הכחוצ לומר והטיצ את הגזלה למה הולרך אשר גזל, סלא חאמר והטיצ את הגזלה דמי הגזלה לכך הולרך אשר גזל לומר אוחו דצר, עלמו טגזל טכל זמן טהגזלה צעין חייצ להטיצה צעין אם היא אללו צעין ואם כבר ערצ אותה צמוין המותר דין צזה לסלם דמי הגזלה, והוא טארז"ל צצצא קמא גזל מריש וצכחה צצירה צית טמאי אומרים מקעקע כל הצירה כלו ומחזיר מריש לצעליו וציה הלל אומרים אין לו אלא דמי מריש צלצד מפני הקנה הטצים והלכה כציה הלל, והטיצה חכסי כינה טהעיד עליהם הכי (יונה ג') ומן החמס אשר צכפיהם ואחרו עליהם רז"ל גזל מריש וצכאו צצירה

מקעקע כל הצירה כולם, ומחזיר מריש לצעליו לפנים מסורת הדין עשו, ודרז"ל אשר גזל כעין טגזל לומר לך טאם הגזלה לאחר מכלן חייצ כסלם כטעמ הגזלה וצ"ה ג"כ צעושק וצפקדון וע"כ הזכיר צהם אשר עשק, כעין טעשק אשר הפקר אחר כעין טהפקד אחר: (כד) לאשר הוא לו יחננו, למי טהמוון סלו כלומר לכגזל כי יחטיצ להטיצ הגזלה לכגזל צעלמו, או יהיה ענין לחטה, הוא לו למי טראוי להיות המוון סלו כלו, סיחזיר ליורטי הכגזל אם מח הכגזל: ביום אשמתו, ציום סיחצונן ויטיצ ללצו אטמתו טגזל ממונו זהו ציום אטמתו, ויכלול עוד צו היום טגזל ממונו ולמודך טהוא עומד צמרדו כל טאינו ומחזירו, טהרי העצירות טני חלקים, הא' עצירות טצין אדם למקום טהנפט ומכרה להקציה צמחטבות רעות ופעולות רעות ואין החוטא חומק צזה כי אם לכפסו וכענין טכ"ו (מטלי"ו) מטחית כפסו הוא יעטכה, והטי עצרות טצין אדם לחצרו כגון טצזה אוחו צדצורו או טהכה אוחו על גופו טהחוטא הזה הוא חוטא לאחד חבל הגזל, הוא חטא כולל כי הוא חוטא גם לחלהים ולכך איסור הגזל חמור כענין טארז"ל טאה מלחה עוקות אין מקטיב צכולן אלא גזל, ודור העצול לא כחמס גזר דינס אלא על הגזל טכא' (צראטיה י"י) קץ כל צטר וגוי כי מלחה חארץ חמס ומפניהם, וכ"מ ציחזקאל הכציה ע"ה טהזכיר לישראל כמה עצרות צפרטה (יחזקאל כ"צ) החטפוט את עיר הדמים והודעתה את וגוי, הוא טכ"ו צדמוך אשר טפכה אטמת וצגלוליק אשר עטיה, עמאח וגוי ואמר קדסי צזית ואת טצחותי חללה ואמר חכסי רכיל היו צך למען טפך דס כשך וחציה לקחה וגוי ואותי טכחת כאם הי, וצאחרונה הזכיר הגזל טכא' והנה הכיהי כפי אל צלעך אשר עטיה, ודרך מטל לא הכה כפו עד טהזכיר הגזל מחוך חומר האיסור אשר צו, והזכיר אחריו (טס) היעמוד לצך אם מחזקנה ידיך לימים אשר אני עושה אוחך, ואע"פ טעון הגזל הוא לאו הכיהק לעטה ויש לו תקנה צהטצה, מ"מ ראוי להיות האיסור חמור מאד כי לפעמים לא ימלא הכגזל או טמת או טהוא דר צוקים רחוק או אם ימלא הכגזל ולא ירלה למחול אוחו, נס לפעמים יאצד ממונו ואין לו יד להטיצ הגזלה טכן טעוטר צעל חמורה מהחלף ממקום למקום ואם הוא קרוב

היום אל העושר כהרף עין ירחק ממנו בגובה העסיפה גדולה מן הכסר, וכן אמר ש"ע (משלי כ"ג) התעייף עיניך צו ואיננו כי עשה יעשה לו כנפים ככסר יעוף השמים, גם לפעמים שלא יביר הגזלן לגזל כגון הגזל לרבים ולמי יחזיר והוא אינו יודע למי גזל, ועזאזל ואת אשמו יציא לה' כי אחר שהציב את הגזלה ונקא עלמו ומכה הלריכו הכחוצ קרצן לחומר האיסור כי צעוד שיש צידו גזל אין הקרצן מועיל ולא החסוזה מכפרת שהרי אין החסוזה יולאח מן הדברים רק מן המעשה, והמעשה הוא השבת הגזלה הוא שאמר הנצי"ה (ישעיה ט"ו) רחלו הזכו הקירו רוע מעלליכם וגו', ואמר (ס"ט) למדו היעצ וכי (ס"ט) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילצינו, ואמרו חזיריו לאיוצ (איוצ י"א) אם און צידך הרחיקהו ואל תסכן צאהליך עולה, יזהירו בכחוצ הזה צענין הגזל צנגלה וצנכסר, אם און צידך הרחיקהו זהו צנגלה ואל תסכן צאהליך עולה זהו צנכסר כלוי מה שהוא נקטר צחוק האהל חייב לחפץ אחריו ולסוליאו מסס אם הוא גזל וז"ש אח"כ (ס"ט) כי אז תשא פניך ממוס והיית מולק ולא חירא, כי אז תשא פניך ממוס כלומר חוכל ללכת צפנים עגולים כנגד מה שהוא צנגלה, והיית מולק ולא חירא כלוי התיח חזק צסחר ואין לך לירא צנכסר, ומזה אמר דוד העעיה מדצר צחפלה ומחודה (ההלים כ"א) לך לצדך חטאתי למד שהיה נקי מחטא הגזלה ולא היה צידו חטא אלל שום אדם כי אם צינו לצין המקום יתעלה וז"ש לך לצדך חטאתי, וכי"ו שהחפלל להשי"ת צוק"א שינקה אוהו מחכסרות והס העוכות שסגג צהס ולא יזכור אותס והוא שאמר (ס"ט י"ח) שגיאות מי יצין מחכסרות נקני כי מן הזדונות הוא כסמר מהס וכזהר מלהכשל צהס, ודצר ידוע כי כל הכזהר מהס שכרו אהו ופעולתו לפכיו וזוכה לרצ טוצ הלפון הוא שאמר (ס"ט) גם עצדך כזהר צהס צסמרים עקב רצ :

ו צו את אהרן

הוהר רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך. שלמה המע"ה למדנו צכ"י הזה (משלי כ"ה) מוסר ודרך ארץ שיסתדל האדם לקנות אוהצים ושיחזר אחר חצנתס ולפעמים ישחר פניהס ללכת לציהס לא סיתמיד צזה כי לכך

הוא מונע רצוי ההתמודה מהכנס לציהס תמיד כל היום, כראה שכוונתו כי הדרך הממולע צזה הוא טוצ לפי שחצרת האוהצים כשהס כועדים ונאקפים צמקוס אחד יש צה תועלת כי עם החצרה חחרצה האהבה ותחחזק הצרית ויהמיד השלוס ציניהס וכן אמר שלמה ע"ה (ס"ט י"ח) איש רעים להתרועע ויש אוהב דצק מאח, יאמר הכי כי מי שיש צו מעלה סידוע לקצן הריעים והחצרים ראוי הוא שיטצחוהו צכי אדם, וצאור להתרועע להשתצח מלשון (ההלים ק"ב) צלללי חרועה, כי מי שהוא איש ריעים צודאי נאקפו צו שתי מעלות אלה, האחת השפלות שעס הגאווה לא היה מקצן אותס אך יצרחו ממנו, והשנית שאינו ירא מן הצריות והנה הוא כלול משני נזקים גדולים המגיעים ממדת העוכי והעושר, והוא שאמר (משלי י"ח) החנוכים ידצר רש ועסיר יענה עזות, כי מהעוכי יצא נזק-שילטרך העכי סירא מן הצריות, ומן העושר יצא נזק והיא מדת הגאווה אשר יעניקנו עשרו, וע"כ הזכיר הכי למעלה ממנו שהוא מדצר צמדות העוכי והעושר והוא שאמר החנוכים ידצר רש ועסיר יענה עזות, כוון שלמה ע"ה צזה לגנות העוכי והעושר וכענין שאמר צמק"א (משלי ל"י ח') ראש ועושר אל תהן לי וגו', ונתן טעס לדצרין פן אשצע וכחשתי ופן אורש וגנצתי, וכן אמר החכס רצוי העושר מזיק לכפס כרצוי הדס לנוף, וצאור הכי כי העכי מלטרך לדצר החנוכים כי הוא ירא מן הצריות והעסיר עשרו יגיענו למדת הגאווה ולעכות עזות, וסמך לו מיד איש רעים להתרועע לצאר כי איש רעים כלול משני נזקים אלה כי כיון שהוא איש רעים לא יירא מן הצריות כי רעיו יחזקו דצרו וכיון שהוא איש רעים אין צידו מדת הגאווה כי עמה לא היה מקצן הרעים רק עם השפלות ואיש כזה ראוי הוא לכל שצח ומעלה שהרי יש צידו התועליות הצאות מן העוכי והעושר ומן הנזקים סיגיעו מהס אין לו חלק צהס, למדנו מכל זה שחצרת האוהצים יגיעו לאדם תועליות גדולות : אמנם יזהיר ש"ע צכאן שעס היות חצרת האוהצים טוצה ותועלתס רצה ראוי לו לאדם סיוקיר רגליו מצית רעהו ושלל יתמיד כל כך לצא לציתו תמיד כי המעוט יפה וההתמודה והרצוי יזיק כי יחזור על רעהו למשאוי ועורח כי יצבעהו עד שיטנאחו כענין אכילת

אכילה הדגם שמעונו יפה ורצונו מזיק כן
 חזרה האותנים להכנס אל ביתם, ועיכ הזמיר
 צפוק שלמעלה ממנו דגם מלאת אכול דיך
 פן השבענו והקאותו כדי להמטיל חזרת הרעים
 לאכילת הדגם, וקטור הכתובים יצא כן כסם
 שאכילת הדגם מעונו יפה שהוא ערצ ומחוק
 לבוף ורצו מזיק עד שיקיאו כן בית רעך
 מעוט הכנס צו יפה ורצונו מזיק שישבעך עד
 שישכאך וישליכך מעליו, וכן הרצו שכל המדות
 אין בהם תועלת שהרי המטר חיי העולם ורצונו
 מזיקי וצאור הכי הוקר רגלך מניח רעך לא
 אמר מניח הרע כי אליל הפחות או הבינוני
 אליל אפי' מאוחו החשוב הנכבד שהוא רעך
 והוא צדוק אללך ומחזק צאהבה יתרה יש לך
 להתרחק ולהוקיר רגלך מהכנס לביתו תמיד
 צטעות שאינן ראויות כגון צטעת אכילה וסחיה
 או צטעת השינה וטעת עסית שאר הלרכים,
 וכתן טעם בזה פן ישבעך ושכאך כלומר כדי
 שלא שבעך שהרי אם חכמיד עליו להכנס
 לביתו תמיד צטעות הללו צודאי ישבעך וישכאך
 ואז מתגבר השכאה על האהבה אשר אהבך
 מחמלה ובעינין סבי צענין אוננון (סי' י"ג)
 כי גדולה השכאה אשר שכאה מהאהבה אשר
 אהבה: וע"ד המדרש הוקר רגלך מניח רעך
 כתיב הוקר רגלך מניח רעך וכי (ההלים ק"ו)
 אצא ציחך בעולות, לא קטיא כאן צמטאות
 ואשמות כאן בעולות ושלמים כך דרז"ל צפיק
 דחגיגה, וצאור המדרש הזה קרא צהמיק בית
 רעך וכן דרז"ל צישראל שנקראו ריעים למקום
 שכא' (ס' קכ"ב) למטן אחי ורעי וכן אמר
 שלמה ע"ה על הקציה (משלי כ"ז) רעך ורע
 אציק אל העזוב ואמר (סיר ה') זה דודי וזה
 רעי, והכוונה בזה שיזהיר האדם שלא יחטא
 ושלל יחמיד להכנס לצהמיק צמטאות ואשמות
 לפי שחטאה ואשם הם קרצנות שצאים על
 חטא המעטה והקציה חפץ צאדם יוחר שלא
 יחטא ולא יצא קרצן כלל ממה שיחטא ויצא
 קרצן, וכן אמר הכזיא (סי' ע"ו) הכה שמוע
 מזבח טוב, ועיכ יאמר הוקר רגלך מניח רעך
 אל חנהוב קלות ראש צעלמך והרצה כל היום
 עוכות ומטאות ותלך לצהמיק להקריב סם
 קרצן פן ישבעך שקציה ושכאך כי הוא טונא
 הקרצנות ההם כי על זה נאמר (משלי כ"א)
 צצ רשעים חוששת, כי הרשע צעת סיציא
 קרצנו כונתו חוזר על החטא ולכך הוא תועבה

כי הקציה יחעז אותו וישכאנו, אצל בעולות
 ושלמים על זה אמר דוד אצא ציחך בעולות
 כי העולה אינה צאה על חטא המעטה רק על
 חטא המחשבה וההרהור שאין אדם כלול ממנה,
 ומן הידוע כי ההרהור מלוי הוא צלילה יוחר
 ממה שהוא מלוי ציוס ועיכ קצעה חורה זמנה
 של עולה צלילה כדי שתהיה הכפרה צמון
 העצרה, וז"ש לו את אהרן ואת בניו לאמר
 זאת חורת העולה היא העולה על מוקדה על
 המזבח כל הלילה עד הצקר ואש המזבח חוקר
 צו: וע"ד הפסח פרשה זו של עולה כוללת
 ארבעה ענינים, האחד צא ללמדנו כי קרצן
 עולה הוא הנכבד שכל הקרצנות כלן ותועלת
 כפרתו עלומה, והשני צא להודיע גודל חיוצ
 הכזרא לעבוד את צוראו, והשלישי הפלא
 העלום והנס הגדול הנעשה צמזבח הזה, והרביעי
 גודל עונש הרשעים שאינם רולים כפרה שהם
 נענשים ציקורי גיהנם שאין להם קץ וחכליה
 וכמו שארז"ל גיהנם כלת והם אינם כלים, דע
 כי כל מיני הקרצנות הם י"ג כמספר י"ג
 מדות, חמשה מהן צאות מהקמח והן מנחת
 קולה מנחת מרחשת מנחת חלות ריקין וכלן
 נקראין קרצן, השמונה מהם הם צעלי חיים
 והם עולה חטאת אשם חודה שלמים צכור
 מעטר פסח, יש מהם נאכלין לכהנים כגון
 חטאת ואשם וצכור, ויש מהן נאכלין לצעלים
 כגון מעטר ופסח ותודה, קרצן חודה צא על
 הכס והוא לצון הודאה אם היה חולה ונחרפא
 מציא קרצן חודה הוא שכחוצ (ההלים ק"ז)
 ויצחו זכחי חודה ויספרו מעסיו צרנה, או
 שאר שמחות כגון שמחת חהן וכלה שכאמר
 (ירמיה ל"ג) קול שסון וקול שמחה ובו מציאים
 חודה צית ה', ויש שאינו נאכל לא לכהנים
 ולא לצעלים והוא קרצן עולה שאין לצכי אדם
 צו שום חלק אלא כולו להקציה, וז"ל כליל
 וקרצן זה של עולה הוא הנכבד שכל הקרצנות
 כלן, וכן מוכיח הלשון שאמר היא העולה הוסיף
 לומר היא העולה למעלה הקרצן וחסיצותו וכן
 (יחזקאל י') היא החיה אשר ראיתי, גם פרי
 מעשיה גדול שמכפרת על הרהור הלצ כמו
 שאמר צחיוצ (חיוצ א') והעלה עולות מספר
 כולם כי אמר חיוצ חולי חטאו צכי וצרכו
 אלהים צלצנס, וז"ל עולה שמכפרת על העולה
 על הרוח, והיה קרצן עולה קרצ כל הלילה
 עד הצקר לפי שהאדם מחשצ צלילה וחוטא

וגו'. וידוע מדרך חכמה ההגיון כי האדם אינו נקרא עצד עד שיהיה לו ארון ואין עם הארון כאוי אלא למי שיש לו עצד, והנה הם שני שמות אין אחד מהם קודם לחצרו, וכיון שהאדם עצד להקציה ונחתייז לעצוד אוחו איא שתייה העצודה שלמה עד שיקבל העצד עליו כל מדות העצודות והם ההכנעה והספלות לפניו לא שיחכהג לפניו צמדת אדכות ושררה כי יהיה מצזה כצוד אדוכיו, ואמר שלמה ע"ה (משלי כ"ה) אל תהדר לפני מלך וכטיב לפני מלך מלכי המלכים הקציה לפי שהגאווה היא לבשו וכענין שבי (ההלים ל"ג) ה' מלך גאות לבש והעוטה לבוש המלך הרי הוא מצזה את המלך ומפני זה הכהן העוצד המיוחד לעצודת המקדש לוח לו הכי סירים את הדשן צכל יוס שהיא עצודה קלה שבעצודות כדי שיספול ויכנע לפני הס"י, וכן מלינו צהלל הזקן כשהיה שמה צשנחה ציה השואצה היה מרקד ואומר אם אני כאן צכל כאן אם אין אני כאן מי כאן, וגם רצן געליאל וגדולי החכמים היו מרקדים עם צצחמ"ק והיו כוהגין בעלמון קלות ראש לכצוד שמים. וכבר ידעה שהקדושים שצצני ישראל היו צני לוי ומנה אוחן הכי שילכו אחרי העגלות שהוא מכו קל אלל צניא הוא שבי (צמדצר ז') זיקח משה את העגלות ואת הצקר ויחן אוחס אל הלויים את שתי העגלות ואת ארצנת הצקר כהן לצני גרשון כפי עצודתם ואת ארצע העגלות ואת שמוכת הצקר כהן לצני מררי כמלאת למד שחייז אדם למעט כצוד עלמו אלל כצוד שמים, וכן ארז"ל הממעט צכצוד עלמו ומרצה כצוד שמים כצוד שמים מהרצה וכצודו מהרצה, וכל המרצה צכצוד עלמו וממעט צכצוד שמים כצוד שמים צמקומו עומד וכצודו מחמעט, ועל ענין זה מלינו שבענש יששכר איש כפר צרקאי שהיה מחלל קדשי שמים ומכצד עלמו שכך דרז"ל צפסחים צסלהי פרק מקום שכהגו, ארצע לוחות לוחה עזרה ראסונה לאו מכאן צני עלי שטמאו היכל ה' עוד לוחה עזרה לא מכאן יששכר איש כפר צרקאי שהיה מכצד עלמו ומחלל קדשי שמים, מה הוה עניד הוה כריך ידיו צסיראי ועניד עצודה, עוד לוחה שאו שעריו ראסיכם ויכנס יומן צן כרצאי תלמידו של פנקאי וימלא כרסו מקדשי שמים, אמרו עליו על יומן צן כרצאי שהיה אוכל שלש מאות עגלים והיה שותה שלש מאות

ציום הוא שאמר הכניא (מיכה צ') חושצי און ופועלי רע על משכצותם צאור הצקר יעטוה, ועיכ לוחה החורה שתייה כפרה צזמן העצרה, ולפי שצקר העצרה היא צרוח היה הכל כליל צאש. וצצ אל הרוח ולא היה רשות לדצר גופני ליהכות ממנו זהו הענין האחד, הענין השני גודל חיוצ הכצרה לעצוד את צוראו, דצר ידוע כי האדם לריך שיהיה ככנע וצסל להקציה צעמדו צחפלה לפניו או צעטוהו מלוח או אחד מיחר העצודות הקלות או החמורות שיחודר צהם לכצוד הס"י ושלל יחוס על כצוד עלמו אלל שיכיר בעלמו כי הצצר והדס דל הוא ואין ידו מצגת למוצה העלמוה וראוי לו להכנע ולהספיל עלמו. כענין שבי צאצרהס (צרחשיח י"ח) ואככי עפר ואפר והעלך דוד ע"ה אמר (ההלים ט"ו) כצזה צעניו כמאס: וז"ש צכאן (ג) ולבש הכחן מדו בד, ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן, הודיענו צכאן שאף הרעה הדשן שהיא עצודה קלה לריכה צגדי כהונה כי מדו צד הוא הכהונה ואמר לשון מדו ששהא כעדתו, על צצרו שלל יהא דצר חולץ צין הכהונה לצצרו ולא צין המכנסים לצצרו וגם אם היו מכנסיו קלרים ולא היו מניעים עד רגליו ועצד צהן עצודתו פסולה, ועם שהצכיר אלה השכים צלצד כהונה ומכנסים היה לצאר צגדים כי כיון שהודיענו שהרעה הדשן לריכה צגדים למדנו צודאי צלריכה ד' צגדים צכהן הדיוע ושמונה צכה"ג, וכן אמר צספרי ילצס להניא את המלכפת ואת האצנע, ויש לפרש עוד מדו צגדיו כמו (ס"א י"ז) מעל למדיו וכן (ההלים קל"ג) על סי מדותיו וא"כ יכלול לכל צגדי כהונה וזהו שתיא לצוסיין, ולמדנו מזה כי גם צמלות הרעה הדשן שהיא עצודה קלה לוח הקציה שיחודר צה הכהן לפניו שילצס צגדי כהונה וצהס ירים את הדשן, וכל זה הערה ודרך חיים לכל מי שמתקרצ להקציה צאחת מהעצודות או מי שמתעסק צאחת ממלותיה של הורה שיחודר לפניו יח' צעטוהו אחת מכל מלות ה' שיספיל כצוד עלמו לכצוד הס"י אפי' בעצודה קלה שצהן, וכן דוד ע"ה אמר (ההלים כ"ז) עורה כצודי עורה כצבל וככור אעירה שחר, עורה כצודי אין כצודך חשוצ כלום אלל כצוד קוכי וכתיצ (ס"צ ו') ודוד מכרכר צכל עז לפני ה', וכי (סס) ונקלותי עוד מצאת והייתי ספל צעיני

גרבי יין והיה אוכל ארבעים קאה גוזלות
 בקנות סעודה כל ימיו של יוסף בן נרצחי לא
 נמלא כותר במקדש, עוד לוחם הצילו לי
 ישמעאל בן פאזי תלמידו של פנחס זיו של
 כהונה וישמש ככהונה גדולה על גבי המזבח,
 ומיד מזכיר שם עונשו של יששכר זה דאמרי
 התם מלכא ומלכחא הוו יחזי מלכא אמר גדיא
 יחי מלכחא אמרה אימרא יחי אמרי מאן מוכח
 כהן גדול דקא מסיק בקרצנות כולי יומא
 אחיהו ליששכר אחא אחוי צידיה אמר אי
 גדיא יחי יאי יסק לתמידא אמר מלכא הויל ולא
 הוה ליה אימחא דמלכותא לפסקוה לידא
 דיתיביה יהב יששכר סומחא ופסקו לסמאליה
 שמוע מלכחא אמר דליהדור ולפסקוה ליתיביה,
 איר יוסף בריך רחמנא דסקליה ליששכר למטרפסי.
 בהאי עלמא, כלוי כי טוב הי' לו כשנטל עונשו
 בעוה"ז ממה שיענש לעוה"ב, וכ"מ בשבכא
 אשר על הצית שהיה כהן כפי דעה מקלה
 רזיל ממה שבי (ישעיה כ"ג) והלגשתיו כחנךך
 ולפי שהיה מנזה הקרצנות נענש והרגו סנחריב
 מלך אשור ועליו נאמר (שם כ"ג) תמוט היחד
 החקועה במקום נאמן והחכבא על פורענותו,
 הענין השלישי הנס הגדול הנעשה במזבח,
 המזבח הזה הוא מזבח העולה היה של עלי
 שטים והיה עלופה נחשה כעושי דיכר זה
 והאם על המזבח תמיד לא תכבה לעולם ולא
 היה הנחשה כחך ולא העץ נשרף והיה נס
 גדול מיי"ח נסים שהיו במקדש ועל זה חזר צו
 פעם שנית והאם על המזבח תוקד צו לא תכבה
 שהרי כבר נאמר ואש המזבח תוקד צו אלא
 צא לרמוז הנס הזה וכאלו אמר ראה דצר
 פלא הנעשה במזבח שהאש על המזבח תוקד
 צו לא תכבה והמזבח קיים, הענין הרביעי
 גודל עונש הרשעים ציקורי גיהנם ומזה הזכיר
 פעם ג' אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה
 לפי שהמזבח הוא מקום כפרה ורשעים לא
 צעי כפרה רמוז לך הכי שהם כדוכין באשה
 של גיהנם באש תמיד מאחר שכפרו באש תמיד
 והוא הענין עלמו שהיה ישעיה הנביא ע"ה
 מזהיר צו ותוכים הרשעים הוא שאמר (ישעיה
 ל"ג) פחדו צליון מטאים אחזה רעה
 חנפים מי יגור לנו אש אוכלה מי יגור לנו
 מוקדי עולם, היה מפחידם על אוחו אש תמיד
 שצליון שכפרו צו ולא חזרו בתשובה ולא רלו
 כפרה, וזהו שמוסיים זה הכי מי יגור לנו אש

אוכלה מי יגור לנו מוקדי עולם צא להפחיד
 על אשה של גיהנם שכתוב זה (שם ק"ו) כי
 חולעתם לא תמות, ואשם לא תכבה כלסון
 האמור כאן תמיד לא תכבה: וע"ד המדרש
 היא העולה זו רומי שהיא מחגאה ומעלה את
 עלמה, עוד שם כל מי שמתגאה ומעלה את
 עלמו קיפו להיות כדון באש שהרי דור המנוול
 על שנתגאו ואמרו (איוב כ"א) מה שדי כי
 כעצדכו כדוכו באש שנא' (שם ו') צעת יזרבו
 כלמותו צחמו כדעכו ממקומם, אנשי קדום על
 שנתגאו שנא' (יחזקאל ע"ז) הנה זה היה עון
 קדום אחותך גאון שבעת לחם וסלות השקט
 היה לה ולצננותיה כדוכו באש שנא' (זרוא"ת
 י"ט) וה' המעיר על קדום ועל עמורה גפרית
 ואש, וכן פרעה ע"י שנתגאה ואמר (שמות ה')
 מי ה' אשר אשמוע בקולו ואמר (יחזקאל כ"ט)
 לי יאורי ואני עשיחכי כדון באש שנא' (תהלים
 י"ח) ירעם צמחים ה' ועליון יתן קולו צרד
 וגחלי אש וכחיב (שמות ע') ויהי צרד ואש
 מתלקחת, וכן סנחריב ע"י שנתגאה ואמר (מ"ג
 י"ט) אני עליתי מרום הרים ירכתי לצנון וגו'
 כדון באש שנא' (ישעיה י') וחמת כבודו יקד
 יקוד כיקוד אש, וכן כנצודכלר ע"י שנתגאה
 ועלה את עלמו ואמר (שם י"ד) אעלה על צמחי
 עב אדמה לעליון ואמר (שם) מועל לכוכבי אל
 חרים כסאי לפיכך כדוכו חילותיו באש, אהה
 מולא שכשנכנסו לחככת ללמא מנה הכי שמוכה
 אומות שנאמר (דניאל ג') באדין מחככסין
 אחסדרפכיא סגכיא ופחותא אדרגזריא גרצריא
 דהצריא הפחיא וכל שלטוני מדינתא הרי ה'
 ובסכיה אין שם אלא ארבע אומות שנא' (שם)
 ומחככסין אחסדרפכיא סגכיא ופחותא והדצרי
 מלכא ואיכוון ארבע אומות קטיל העון שביבא
 די כורא, וכן לעמיד ע"י שנתגאה ומעלה את
 עלמה הוא שבי (עוזדיה א') אש תגביה כנסר
 ואש צין כוכבים שים קנך לפיכך כדוכו באש
 שנא' (דניאל ז') חזת הוית עד די קטילת
 חיותא והוצד גשמה ויהיצת ליקידת אשא ע"כ
 במדרש: ומה שהזכיר לו את אהרן ואת בניו
 הקדים הכי אהרן לצניו לפי שצבל קדר ויקרא
 כי וזרקו בני אהרן וערכו בני אהרן ואהרן
 לא הזכיר שם שנתרחק על מעשה העגל אמר
 משה לפני הקציה רצשיע צאר סכואה ומימיים
 חביצין אש לעלים חלקה, כבוד צבציל צניהם
 דחנן כל העלים כשרין לעערכה חון עסל זיח

וסל גסן ק"ו לאהרן צטציל צכיו לכך כ"י לו
 אח אהרן ואח צכיו הקדים אהרן לצכיו. וע"ד
 הסכל ז"ח חורה העולה היא העולה ירמוז הכי
 על מעלת הנפש הסכלית וכאלו אחר ז"ח חורה
 הנפש העולה היא העולה בזכות החורה שנקראת
 היא ש"ח (מסלי ג') עץ חיים היא למחזיקים
 זה וכי (תהלים י"ט) חורה ה' חמימה עשינת
 נפש כל"ו נפש לשרטה, על מוקדה על המזבח
 ז"ל לצ"ח על מעלת הנפש המסכלת שהיא
 עולה על מעלת הגלגלים ועל מעלת המלאכים
 כי מלת על מוקדה כוללת הגלגלים ומלת על
 המזבח כוללת כל המלאכים, ופירוש על מוקדה
 כאילו אחר על האש כאמרו (ישעיה י') יקר
 יקוד ביקוד אש ורובה לומר על האש על השמש
 כי גלגל השמש מכיע יקוד האש כסם סגלגל
 הלזכה מכיע יקוד השמש, והנה המלך שלמה
 ע"ה סכל דבריו צספר קהלת היו חחה השמש
 הזכיר צעכין הנפש (קהלת ג') העולה היא
 למעלה כל"ו למעלה מהשמש שהוא על מוקדה.
 וידוע כי גלגל השמש כולל הגלגלים כולם
 צהיותו אמלעי וצכל הדברים כולן עקר
 הדבר אמלעיתו וצ"ל לרמוז כי הנפש למעלה
 ממעלת הגלגלים וצ"חמרו על המזבח הוא כנוי
 על מעלת המלאכים ומלת מזבח שם כולל להם
 לפי שצסם שהמזבח מקום עיוחד לקרצנות
 שהם רלון ה' יתעלה וכמו ש"ח ר"ח ניחוחי
 וחרגומו לאתקבל צרעוה ואחר הכי (ישעיה
 כ"ו) לרלון על מזבחי כן המלאכים קרצין אליו
 לעשות רלונו וצצורי כח לשמוע צקול דברו,
 וצ"חמרו כל הלילה עד הצקר צ"ל לצ"ח צחיזה
 זכות היא עולה וצמה כחה זה על מעלת
 הגלגלים והמלאכים צזכות שהיא עוסקה צחורה
 כל הלילה עד הצקר שהיא מתעלה ומצצחת
 כל ימי היוחה צגוף שהוא חשך ואפלה עד
 הצקר כל"ו עד שחפרד ממנו וחשוב אל צ"ח
 חציה כנעוריה שהוא הצקר האמתי שלה צקר
 לא עבות כאומרו ואש האזבח חוקד צו הכוונה
 לומר כי אש היוה אש המלאכים יוקדה ואסן
 גדולה וחזקה היא העולה על כולן, וזה ע"ד
 מאמר רז"ל גדולים לדיקים יותר ממלאכי השרת.
 וע"ד הקצלה היא העולה כמו והיא משהלכת
 והיא המדה המתעלה אל המקום אשר חולצה
 משם ממנה תחיל מחצבת המקריב, וכבר
 הזכרתי עכין זה צפרשת ויקרא : (ז) זאת חורת
 המנחה. כבר היא חורה צקר ויקרא ונפש

כי מקריב קרצן מנחה אצל כזכרה צכ"ח
 צצציל חרצע מלות סנחוספו צה, האחת שחהח
 נאכלת מלות ש"ח מלות חאכל, והשנית שחהח
 נאכלת צחלר אהל מועד ש"ח צחלר אהל מועד
 יאכלוה, והסליסיה שיאכל אותה כל זכר צכ"ו
 אהרן, והרציעית סיקדש כל אשר יגע צה אס
 יגע צה קדשים קלים או חולין יקדשו להיות
 כמוה ש"ח היתה פסולה יפסלו ואס כשרה
 יאכל כמוצר המנחה : (ז) זה קרצן אהרן.
 דרז"ל צחרצע דצרים נחקשה משה וזה אחר
 מהס וסיוון שלחם מקש"ה, וצ"חור הכי צסודו
 זה קרצן אהרן וצכ"ו אשר יקריבו לה' כי
 המדה הנקראת זה יקריבו לה' צהקריבס עשירית
 האיפה, וכן הזכיר הנביא לעחיד צחללת כהונה
 של כהן גדול ציום חנוכי שהוא מקריב עשירית
 האפה הוא ש"ח יחזקאל (יחזקאל מ"ד) וציום
 צ"ח אל הקדש החלר הפנימית לשרת צקדש
 יקריב חטאתו, ואמרו צפי' אלו מגלמים חטאתו
 זו עשירית האיפה שהוא מלשון חטוי וטהרה :
 (ע"ז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. פי'
 וכל מנחת כהן של כדצה כליל תהיה
 כלה שוה לגבוה, ודרז"ל כהן ולא כהנת כי
 יס הפרש צכהנים צין הזברים לנקצות צדברים
 רבים שהרי מנחת כהן אינה נאכלת אצל מנחת
 כהנת נאכלת, כהן מוזהר מן הטומאה אצל
 לא כהנת סכן דרז"ל צכ"י אהרן ולא צנות אהרן,
 ועסם הדבר לפי שהנשים גרמו מיחה לעולם,
 וכן צהקרצת קרצנות כהן ולא כהנת וכן
 צאכילת קדשי הקדשים כגון חטאת ואסם
 ומנחה ולחם הפנים כהן ולא כהנת וכן כהן
 אסור צגרושה אצל כהנת מותרת צמגרש, וכן
 צמחנות כהונה כהן ולא כהנת אינן מתחלקים
 על דרך החק כי אס לצכרי כהונה.
 והרב ז"ל כי צספר המורה כי טעם וכל מנחת
 כהן כליל תהיה לא תאכל צעצור סכל
 כהן המקריב קרצנו הוא צעלמו אס יקריב
 מנחה ויאכלנה הוא צעלמו כאלו לא הקריב
 דבר כי מנחת יחיד לא יקריב מונכה כי אס
 הלצונה והקומוץ ולא די מעוט הקרצה אלא
 שיאכלנו וידונה שלא הקריב קרצן כלל ולכך
 ישרפו את כלה : (יח) זאת חורת החטאת. וקראה
 קדש קדשים כמנחה וכן חורת האסם שהזכיר
 אחריה קראה קדש קדשים, וזהו סדור הפרשיות
 הזכיר תחלה פרשת עולה ואחריה פרשת מנחה
 ואחריה פרשת חטאת ואחריה פרשת אסם
 וקראה

וקראם קדש קדשים, והוא שאמר הכתוב אחר קדור הפרשיות זאת החורה לעולה למנחה לחטאת ולחטא, וכלה לבאר תחלה דיני קדשי קדשים כי משפט אחד להם ואח"כ יבאר דיני קדשים קלים כגון שלמים וחודה: במקום אשר חשפה העולה תשחש החטאת, והעולה שחיתה בלפון והיא גאה על הרהור הלז כמו שאמר לועלה וכדי שלא יבוש החוטא הזהיר הכי כי קרבן חטאת הבא על חטא המעשה שיפחט צחותו מקום עלמו שהעולה כשחטת כדי שלא ירגישו בני אדם בזה שמוציא קרבנו אם חטא בהרהור או במעשה: (יט) הכהן המחטא אותה יאכלנה. אין לפרש כי הכהן המסחלל והמחטק בהקרבנה מקטיר דמה וחלבה הוא שיאכלנה בלבד וסלא יהיו לשאר הכהנים זה שום חלק כי זה יהיה סנת מחלוקת ומריבה בין הכהנים שאם כן יאמר כל אחד אחי רולה להחטק זה, אבל פירוש המחטא הראוי לחטא להוליח את העמא שאינו ראוי לעבודה וכל מי שהי' מן הכהנים עמא עומאה קלה או חמורה או חפ"י צעל קרי לא היה לו חלק בקרבן חטאת ואשם עם שאר הכהנים ולא במנחה וזוה ושוק שבקרבן השלמים, בקרבן חטאת לפי שכתוב הכהן המחטא אותה יאכלנה, באשם לפי שכי הכהן אשר יכפר זו לו יהיה, בשלמים לפי שכי זהם הזורק את דם השלמים, במנחה לפי שכי וכל מנחה אשר תאפה בחכור לפי שכל חלה קדשי קדשים הם ואין היחר אכילתם חלא ליום אחד, וזה שאינו ראוי לאכול ביומו לטומאתו א"א להיות לו זו חלק וגם א"א להלכיעו למחר: (כ) חבנם במקום קדוש, כבר למדנו הכי למעלה כי הוא חלר אהל מועד ומה שאמר בפרשת מנחה מלות תאכל במקום קדוש בחלר אהל מועד, וכנגדו בצית המקדש העזרה: (כא) וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, כזו במקום קדוש כסם שהכבוס הוא במקום קדוש: ואם בכלי נחשת בשלה ומורק ושופף במים, נמשך ג"כ אל מקום קדוש הנזכר תחלה, כי הכל היה במקום קדוש הכבוס והשצירה והשעיפה, פירש"י ז"ל יסבר לפי שהצליעה הנצלעת שם נעשה כוחו, ומורק לשון תמרוקי הנשים ומורק ושופף לפלוט את בליעתו, אבל כלי חרס למדך הכי כאן שאינו יולא מידי דפיו לעולם ע"כ. הנה הודיענו הכתוב הזה כי כלי נחשת והי' לכל שאר מיני מחכות שכתב

בהן האסור דינו בהגעלה ולא חספיק זהם הדחה בעלמא אבל כלי חרס שכתבסל זו אסור אין לו חקקה חלא בצצירה ולא חספיק זו הגעלה, ומן הידוע כי יש למים שלש כחות והם המים הקרים והפושרים והרותחים, הקרים אם נתן זהם האסור דין הכשר הוא להדיח הכלים במים קרים, הפושרים אם נתן זהם האסור אין הכשרו בהדחת מים קרים חלא בהדחת הפושרים, הרותחים אם נתן זהם האסור אין הכשרו של כלי לא במים קרים ולא בפושרים חלא ברותחים לפי שהכלי שנתן לחוכו הדבר האסור אין פליעתו חלא כדרך בליעתו וזהו שאמרו בענין אסור כלים של חמץ צפסח דברים שנסחמש זהם ע"י לוכן כגון כוסות וקיתוניות וללוחיות מדיחם ומעצילם והן עהורים, דברים שנסחמש זהם ע"י חמין כגון יורות וקומקומים ומחוי חמין מגעילן ומעצילן והם עהורים, דברים שנסחמש זהם ע"י האור כגון הספורין והאסקלות מלכנן ומעצילן והם עהורים הא למדת שאין האיסקור נפלע מן הכלי חלא כדרך שכתבנו, ומה שאמר יסבר חלא אמר תסבר כמו שאמר חכבם לפי שלשון שצירה ענינו שיסבור הכלי צי וג' שצרים כדי שלא יללח למלאכה שהיא שהיה ראוי תחלה, ואלו אמר תסבר היה מהצאר מזה לסוצרו שצרים קטנים יותר מדאי עד שלא יוכל אדם להשתמש באחד מחלקי השצרים לשום דבר בעולם כגון (תהלים מ"ח) תסבר עניות חרשים (שופטים ז') ויסצרו הכדים ולא בא הכתוב לומר חלא שיסצרו שצירה קלה שיחצטל הכלי מהשמישו הראוי, וז"ס כל אשר בתוכו יטמא וראוהו הסצורו ולא אמר תסצרו וכמו שארז"ל כסצרו עהרו כלו' סכבר ילא מחורה כלי ומותר להשתמש באחד מחלקיו וכן (שמות י"ג) ועלם לא תסצרו זו חפ"י שצירה קלה שכן דרך בני חורין שלא להחטק בעלמות, ודרז"ל שהיו חרשים נצלעים בקרקע העזרה שאם לא כן היחה עזרה כולה מתמלאה חרשים והיה זה מ"ח נסים שנעשו במקדש ואלו הן לא הפילה אשה מריח צטר הקדש מעולם ולא הקריח צטר הקדש מעולם ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא נראה זבוב בצית המעצחים ולא נמלא פסול בעומר ובצתי הלחם וצלחם הפכים, כלומר שלא אירע בהן מעולם שום פסול עומאה ושלשתן נחשבין

אחד, ולא כצו גמתיים אש מעלי המערכה ולא כלחה הרוח עמוד העטן כלומר עטן אשו של הדיוט בענין שכי (ויקרא א') וכתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח שאע"פ שהאש יורד מן השמים מלוח להביא מן ההדיוט שהרי אש של מעלה אין לה עטן שכך אמרו במסכת יומא חמשה דברים נאמרו, צאש של מערכה רבולה כארי וצרה כחמה ויש צה ממש ואוכלת לחים ויצטים ואינה מעלה עטן, רבולה כארי והאמר רבי חנינא סגן הכהנים אני ראיתי רבולה ככלב לא קטיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני, עומדים לפופים ומסתחווים רוחים לא הזיק נחש ועקרצ צירושלים ולא אמר אדם לחצרו לר לי המקום כשאלין צירושלים אלו הן עטרה נקים הזכירם רז"ל במקום אחד ציחד במקכה אצות נשארו שמונה ואלו הם כלים של חרס שנחצטל צהן הטחת והיו החרקים נבלעים בקרקע, מזנה העולה אשר עליו אש חמיד והיה מלופה נחשת בעוצי דיכר והיה מעלי שטים ולא היה הנחושט נחך ולא הען כטרף, נרות המערכה היה צכל נר ונר שמן כמדת הנרותיה ועעולם לא נכצחה אחת מהן קודם השחר ואם הלילה היתה קלרה לא הותר ען השמן ואם היתה ארוכה לא חקר ממכה, הכר האמלעי לא היה צו שמן אלא כמדת באר הנרות וממנה היה מדליק לכל השאר וצה היה מקיים, לשון של זהורית היו תולין על פתחו של סיכל ציום הכסורים ולערב היו מלצין, הסעיר שהיה מעולה לעזאזל קודם שיגיע לעקרו של הר לא היה נשאר צו אפי' אצר אחד שלם, וראיתי במדרש שנחומא צתחלת קדר ואחה חלוח כיון שהיו מדליקין אה המורה כל חלר שצירושלים היתה משחמשת לאורה לכך כאי (שמות כ"ז) ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור, ומשעה שצנה שלמה צהמ"ק נעע צו כל מיני מגדים של זהב והיו מוליאין פירות צזמניהם, כן דרז"ל במקכה יומא סוף פ"ק, ועוד שם לחם הסנים היה משחמר המימוחו צחוכו שמונה ימים שנאמר (שמואל א' כ"א) לשום לחם חס ציום הלקחו, א"ר יהושע צן לוי נס גדול נעשה צלחם הפנים סלוקו כקדוהו שנאי לשום לחם חס ונוי שהיו מסלקים אוחו חס כסם שנקדריס אוחו חס, ומקסה וחו ליכא והאמר לוי מקום ארון אינו מן העדה, ואמר שמואל כרוצים צנס היו עומדים,

ומשני כיסי דצרחי קח חטיב כיסי דבוהי לא חטיב : ז. (ח) הכהן המקריב את עולת איש. אין לפרש דוקא הכהן המקריב ולהוליא שאר הכהנים שלא יהיה להם צה חלק, כי הלשון הזה הוא כלשון הכ' למעלה הכהן המחטא אותה יחלכה אין הבונה להוליא שאר הכהנים, אצל אמר הכהן המקריב לומר כי כל הראוי להקריב יש לו חלק צעור להוליא אה העמא שאינו ראוי להקריב שאין לו צה חלק, ומה שהוסיף הכ' לומר אשר הקריב פירוש שכצר הקריב אותה וצא לצאר כי כשהכתוב מזכה לכהן עור העולה זהו לאמר שכתקרב עיי המזבח ובעליה ילאו ידי חוצתן צהקרבה אצל אס נשחטה ונמלחה ערפה או כספך דמה ולא כזרק כראוי אין הכ' מזכה לו העור, ורז"ל דרשו כי כל הקרצנות היו צודקין אותן קודם הקרצתן כדי שלא יקריצו ערפה על גצי המזבח, שהיו הכהנים צודקין אה הטרפה צדוקין שצעינ וצשאר סימנין קודם שחיטתן ולזה הוסיף אשר הקריב כלוי שכצר עלתה לו צחסצון קרצן, לכהן המקריב אותה, יכול לו לצדו ח"ל לכל צני אהרן שהיה, יכול לכלן ח"ל לכהן המקריב אותה הא כיכר לצית אצ של יום המקריצין אותה כלוי אנטי משמר שהרי הכהנים היו כחלקין לעשרים ודי משמרות והיו מתחלפין צכל שצח ושצח וכמאמר יהודע (דס"צ כ"ג) צאי השצח עם יולאי השצח וכל מה שיזדען להם מן הקרצנות צכל שצח ושצח היו חולקים אוחו ציניהם צסוה הוא שאה"כ (דצרים י"ח) חלק כחלק יחכלו, והזכיר הכתוב כל השכחות צשמוחס מאפה חכור ומרחשת ומחצת ואה"כ חזר וכלל לומר איס כאחיו שלא יהא לזה אלא ממה שיש לזה ואפי' נכחה הסולה צה יחלוקו, ואמר הכ' הדין הזה צנכחות וכ"ש צשאר הקרצנות שדמיהן מרובין שראוי צחם לחלוק צסוה כי שכר ההקרצה לכהנים הטעורים הנמלאים סם שכלם הם מקריצים ציד או צלווי כי היחיד מהם או חצי והג' המקריצים צסליחות כולן הם עושים וצסליחות כולן עומדים על הקרצן (ס"א ל') כחלק היורד צמלחמה וכחלק סיושצ על הכלים יחדיו יחלוקו, לשון הרעב"ן ז"ל : (יא) וזאת תורת זבח השלמים, קרצן זה שכי מיכין חודה וסלמים קרצן חודה הי' עציא עמו לחם מלה חמץ והיו ארבעים חלות עשר של מלה ועשר של חמץ ועשר של רקיקין ועשר של

של רצונן. ויש והקריב על זבח השודרה חלות
 מלוח זלולות בשמן ורקיקי מלוח מסומים בשמן
 וקולה מרובכה חלות זלולות בשמן ואחר
 כך אחר על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו
 הרי ארבעה מיכין, ואחר הכי והקריב ממנו
 אחד מכל קרבן תרומה להי' בשר סיקח ומג'
 מיכין אלו מכל אחד ואחד מהם תרומה כלו'
 המעשר, וזהו תרומת מעשר שנותן לוי לכהן
 מעשר מן המעשר הנקרא תרומת מעשר וא"כ
 הרי לי מלות ועשר חמץ, ודרז"ל כי מסקל
 עשר של חמץ כמסקל לי של מלות וכן נראה
 מן הכי שחלק אותן והלשון מוכיח כי הזכיר
 חלות מלות זלולות בשמן ורקיקי מלות מסומים
 בשמן וקלת מרובכה חלות זלולות בשמן. הודיענו
 בזה השואה. כי כל מין מהן עשר והזכיר אח"כ
 על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו וקרבן
 השלמים אינו באה על השודרה והוא נדר או
 נדבה כענין שכתוב ואם נדר או נדבה זבח
 קרבנו ואין המציאו חייב להציא לחם, ומה
 שהיה מקריב לחם חמץ בקרבן שודרה והלא
 אמרה תורה (ויקרא ז') כי כל שאור וכל
 דבש לא תקטירו, אבל הענין כי בלא היה
 קרב על גבי המזבח ואין הכונה זו לקרבן רק
 לתכופה: (כו) וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם
 לעוף ולבהמה, פרע לדם דגים וחגבים ודם
 צילים, וידוע כי דם צילים אין איסורו אלא
 מדרבנן ודוקא כשנמלא בחלמון אבל כמלא
 בחלבון זרק את הדם ואוכל את השאר, זהו
 דעת הרב אלפס ז"ל. אבל דעת צעלי החוס'
 ז"ל כי שנמלא הדם בקטר צין בקטר החלמון
 צין בקטר החלבון חסור, ועם האסור מדרבנן
 כשנמלא הדם בחלמון שאסור לדברי הכל היינו
 משום חשש מקום שיש לחוש כי מאתו מקום
 שנמלא הדם משם התחילה הצילה להתרקה
 וכמלא שהאוכל צילה זו עובר משום הסרן
 הסורן על הארץ: (ל) את החזה להניף אותו
 חנופה לפני ה'. לפי הפסע היה מניף החזה
 על החלצים ולא הסוק שהרי צוק כאמר ואם
 סוק הימין חתנו תרומה לכהן ולא הזכיר זו
 חנופה, ואמנם מלינו כי מסורס סוק התרומה
 וחזה החנופה על חשי החלצים שנראה חזה
 שהסוק והחזה על החלצים. היה מניף ציחד
 ואחר החנופה היה מקטיר החלצים כענין שכי'
 והקטיר הכהן את החלב המזבחה והסוק והחזה
 היו נחנים לכהנים הוא שכי' והיה החזה לאהרן

ולצניו וכי' ואת סוק הימין חתנו תרומה לכהן,
 וכך היחה חנופה זו היה כותן החלצים ע"י
 הצעלים וחזה וסוק למעלה מהם ומניף אותם
 לפני המזבח וחנופה זו חזה וסוק כענין
 חנופה הזלולצ' מוליק ומציא מעלה ומוריד,
 מוליק ומציא למי שארבע רוחות העולם שלו,
 מעלה ומוריד למי שהסומים והארץ שלו.
 ונראה לי צעם שכי' חזרים הללו שהם חזה
 וסוק שנתיחדו לחנופה על גבי המזבח
 לפי שהם קבת החנופה באדם גם בשאר צעלי
 חיים כי הלז החנופה הוא במקום החזה וכן
 חנופה כל צעל חי בשוקים היא ולפיכך באה
 המלות הזאת בקרבנות סיגיע לפני המזבח שכי'
 חזרים הללו שהם צעלי החנופה להודות ולשבח
 בזה לארון הכל המעמיד כל העולם כולו זבח
 חנופה הגלגלים ויש למי שארבע רוחות העולם
 שלו ולמי שהסומים והארץ שלו. ועוד י"ל צענין
 מוליק ומציא מעלה ומוריד צין בחנופה חזה
 וסוק צין בחנופה הזלולצ' שבזה רמז לגלות
 ולגאולה, מוליק על שם (איכה א') וילכו בלא
 כח לפני רודף, ומציא ע"ש (ירמיה ל"א) הנני
 מציא אותם מארץ לפון, מעלה למי שהעלה
 שכינתו מקרב ישראל שכא' (יחזקאל י"ח) ויעל
 כבוד ה' מעל חוף העיר ומוריד למי שעמיד
 להורידה ולהשרותה צישראל שכא' (ישעיה ל"א)
 כן ירד ה' לצרות ללבוז על הר ליון.
 ויש זו עוד רמז לתחייה המתים מוליק על שם
 שכי' (תהלים ע"ח) רוח הולך, ומציא על
 שם שכי' (יחזקאל ל"ז) וחזה זהם הרוח ויחיו,
 מעלה על שם שכי' (קהלת י"ג) והרוח תשוב
 אל האלהים אשר נחנה, ומוריד ע"ש שכתוב
 (יחזקאל ל"ז) ופחי צהרובים האלה ויחיו:
 (לג) ואת התורה לעולה למנחה ולחשאת ולאשם
 ולמלואים ולזבח השלמים, לפי סדור הקרבנות
 צכי' הזה תמלאם מסודרים צפרסיות פרשת
 עולה ואח"כ פרשת מנחה וכן כל השאר, ומה
 שהכניס מלואים צין אשם וזבח השלמים ואין
 צפרסיות הנזכרות. קרבן מלואים אס כאמר כי
 הכונה על מה שכי' לפני קח את אהרן שתיא
 פרשת מלואים לא יהיה הסדור ככון.
 אבל הענין כי הזכיר למעלה מלואים וזוה יצא
 הסדור על כון שהרי אין קרבן מלואים
 קרבן מיוחד כמעלה ואשם וזולתם, אבל יש
 במלואים קרבנות רבים מעלה ועולה ושלמים,
 וזה לשון מלואים בלשון רבים ובדאי אותן
 הקרבנות

הקרצנות כזר הם כזכרים. והנה הכחוז הזה הקדים עולה והחם בשלמים הקדים עולה כמשפט כי הוא הכחוז והוא הככזד מכל הקרצנות וחם בשלמים לפי שראוי לחתום צמדה השלום שהוא קיום העולם ודרז"ל למה נקרא שמו שלמים שמעילין שלום צעולם וידעת כי היה שם ה' כמחה על המים כדי לסיים שלום בין איש לאשתו, ולפי שההוצה מדה השלום תקנו לנו חכמי כנסת הגדולה חתימה חפלת שמוכה עשרה צמדה השלום והוא צרכה המצדק אח עמו ישראל בשלום, וכן שעה חתם סיר השירים צמדה הזאת שאמר אז הייתי בעיניו כמולאת שלום, וארז"ל אפי' העליונים לריכין שלום שכאי (איוצ כיה) המטל ופחד עמו עושה שלום צמרותיו, ודרז"ל זאת החורה לעולה למחמה ולחטאת ולאשם וגו' כל העוסק צפרשת עולה כאלו הקריצ עולה, צפרשת מכה כאלו הקריצ מחמה. צפרשת חטאת כאלו הקריצ חטאת, והענין שהוא מחזקן צמחור הפרשת אל איזה ענין היא רומזה כי מחוך כך יחגלו עיני שכלו וינינו כפלחות מחורה הקרצנות וזה ישתדל יותר נקיום החורה והמלוח ויהיו עונותיו כמחלין לו כאלו הקריצ קרצן, כי אין לומר שחיה הכוכה שיהגה ויגרום לשון הפרשה צפסוקיה הערותים צלצד מנלי שיהצוקן צפירותם, וכיוצא בזה אמרו כל האומר תהלה לרוד צכל יום מוצעח לו שהוא צן העולם הצא הכוונה כי מחוך שיהצוקן צמה סיורו הפסוקים ואל מה שירמזו אז יכיר ויצחין כפלחות המים דעים ויהחזק לבו צמחכה השיי ועבודתו וזה יירם חיי העולם הצא, ומעטם זה תקנו ז"ל צסדר הפלחנו משנה איזהו מקומן לאומרה צכל צוקר וצוקר ואמרו ע"ז אמר הקצ"ח צזמן שקורין בהם מעלה אחי עליהם כאלו הקריצום לפכי. ובפדרש זאת החורה לעולה למחמה ולחטאת ולאשם גדולה חורה יותר מכל הקרצנות כלן שכאי זאת החורה לעולה למחמה ולחטאת ולאשם ולמלוחים ולזבח השלמים כל העוסק צחורה כאלו הקריצ עולה כאלו הקריצ מחמה כאלו הקריצ חטאת כאלו הקריצ אשם ומלוחים ושלמים: ודע והצן כי חלקי הקרצנות כלן הן חשעה צין קרצנות שיש להם מקום מיוחד ששחיתתן צלפון וצין אותן ששחיתתן צכל מקום צעורה ואלו הן עולה מחמה חטאת אשם תורה שלמים צכור מעשר פסקה וכזר ידעת

כי חשבון חשעה חכלית האחדים וחכלית כל המושג ואין השגה למעלה מחשעה וע"כ צאו הקרצנות צחשבון חשעה להורות שאין כוונת העבודה צקרצנות כי אש לשם המיוחד, והוא שאמרו צחורה כהנים שלא כמלא צחורה צענין הקרצנות לא אל ולא אלהים ולא אלהיך אלא ה' המיוחד שלא ליתן פחחון פה לצעל דין לחלוק, ועוד אמרו חשה ריח כיחוח ריקן כל העבודות כלן לשם המיוחד, והקרצן סיה קרצ על המזבח והמזבח היה גצחו עשר אמות צכן כי (צד"ה צ' ד') ועשר אמות קומתו, ומ"ש צחורה ושלש אמות קומתו (מקום המערכה צלצד) [משפת סובצ ולמעלה] והמזבח הזה מקומו מחוץ ומיוחד צציהמ"ק ואסור לשנותו ממקומו לעולם הוא שכתוב (דה"א כ"צ) וזה מזבח לעולה לישראל והוא המקום צכצרא אדם משם כמו שזכרו רז"ל אדם ממקום כסרתו צצרא והוא המקום שהקריצו צו אדה"ר וקין והצל צניו ושם צנה נח אח המזבח לעולם ושם צנה אצרהם אח המזבח ושם נעקד ילחק אצינו, כמלאח למד שהמקום הזה מיוחד לקרצנות לכל הדריקים ולכל החסידים צצדורות. ולפי שהמקום הזה מיוחד לכל חלקי הקרצנות שהן חשעה חמלא צג' האבות שהם אצרהם ילחק ויעקב צכרמזה מלח מקום ע' פעמים צפרשת העקדה חמלא ד' פעמים מקום (צד"ה כ"צ) ויקם וילך אל המקום, וירא אח המקום, ויצאו אל המקום (שם) ויקרא אצרהם שם המקום זה אצרהם וילחק, וחמלא ציעקב (שם כ"ח) ויסגע צמקום ויקח מאצני המקום, ויסכצ צמקום, אכן יש ה' צמקום, מה כורח המקום, ויקרא אח שם המקום הוא צית אל, ויסגע צמקום אינו מן המנין שאינו מדצר צדצר גופכי אלא צפגע צשכינה והנה הם צין כלם חשעה, וכשחרצ צהמ"ק צכלע המקום הזה הוא שהזכיר ירמיה (איכה צ') עצעו צאחן שעריה ועי"ת של עצעו היא זעירא רמו לעציעת המקום הרמו צחורה חשעה פעמים ולהעדר הקרצנות שהם חשעה חלקים: (לח) אשר צוה ה' את משה בדר סיני. דרז"ל כי כל המלות כאמרו למשה, צהר סיני כללותיהן ופרטיהן ודקדוקיהן, והנה מלות של ויקרא סנויות צהר סיני. ואמנם ע"ד הפסע מ"ש צהר סיני וחזר והזכיר צמדצר סיני פי' הכי זאת החורה לעולה ולקרצנות סלוה ה' צהר סיני ציוס לוותו צמדצר,

אחר שאמר צהר סיני הזכיר צמדצר סיני כדי
 שלא תבין מזה כי היה צהר מעט במקום
 הכבוד ששם דבר עמו עשרת הדברים והולך
 גיכ להזכיר צמדצר סיני כדי שלא תבין צמדצר
 סיני אחר שנסעו אלפני ההר ומפני זה הזכיר
 הכי אה שניהם צהר סיני צמדצר סיני וענין
 צהר סיני לפני הר סיני והזכיר הכי כי היה
 זה צמדצר סיני לפני ההר צתחמו וקרוב לו
 ושם אהל מועד כמו שאמר צתחלת הענין
 (ויקרא א') ויקרא אל משה וידבר ה' אליו
 מאהל מועד לאמר, הודיע אותנו עתה מקום
 אהל מועד, וכל מה שאמר הכתוב עולת תמיד
 העשויה צהר סיני פירושו לפני הר סיני כי
 צהר מעט לא הקריבו, כן כתב הרמב"ן ז"ל:
 ביום צוהו את בני ישראל להקריב את קרבניהם
 לה' במדבר סיני, הנה צהר צבאן בפירוש
 כי הקציה לזה בקרבות, וא"כ יש לשאול מה
 שאמר הכביא (ירמיה ז') כי לא דברתי את
 אבותיכם ולא לוייתים וגו' על דברי עולה וזבח.
 אבל הענין כי צודאי הכי הוא ש"ל עולה בקרבות
 והיה זה מחסדיו הרבים לפי שצ"ד עלול הוא
 אלל החטא ואין שום אדם כלול ממנו ואפי'
 הלדיקים וכענין שכי (קהלת ז') כי אדם אין
 לדיק צארן אשר יעשה טוב ולא יחטא, וע"כ
 צאה עלות הקרבות ונחתו יתעלה להיותה
 לפניו כפרה עונותיו שיחנעם לנו האלהים
 ולא כאצד ואמנם רלונו הוא שנסמע בקולו
 ולא נחטא ולא נלטרך לקרבות אצל סנביא
 קרבות ולא נשמע בקולו לא לזה בקרבות
 הללו, ועל זה אמר הכביא ולא לוייתים על
 דברי עולה וזבח, ומליכו זכתוב מפורש (ש"א
 ט"ו) הנה שמוע מוזבח עוז, ומקרא מלא אמר
 דוד ע"ה (תהלים מ') זבח ומנחה לא חפלת
 אצל מה אהה חסן שנסמע בקולך ז"ס (שם)
 אזנים כניית לי עולה ונחטא לא שאלה, כי
 מן הידוע שטיקר הקרבות הוא שומע בקול
 ה' יתעלה ומזה הזכיר מיד (ירמיה ז') כי אם
 אה הדבר הזה לויית אהם לאמר שמעו בקולי,
 ואם צעל הקרבן שומע בקול הש"י הלא קרבנו
 מרובה ומקובל וכענין שכי (תהלים ד') רבו
 ואל חטאו אמרו בלבבכם וסעד לו זבחו זבחי
 לדק, וצאורו תרלו לזבח זבחי לדק שלא
 חטאו, ואם אינו שומע בקול ה' יתעלה אין
 קרבנו מקובל אלא נקרא זבח רשעים ואמר
 הכי (עשלי ט"ו) זבח רשעים חועבת ה' וחפלת

ישרים רלונו, צאורו על כתוב כי עוצה חפלת
 הלדיק ויותר מקובלת היא מקרבנו על רשעי,
 וכן אמר שלמה ע"ה (קהלת ד') וקרוב לשמוע
 מחת הכסילים זבח, יאמר וקרוב ה' לשמוע
 חפלת הלדיקים וחסן זה מאמר יחסון זבח
 הכסילים, וען הענין הזה הזכיר יסעיה ע"ה
 על הרשעים המקריבים קרבן והם צרעם שהוא
 נחטב להם לעברה גדולה הוא שאמר (יסעיה
 ס"ו) שוחט השור מכה איש זבח הסה עורף
 כלב מעלה מנחם דם חזיר וגו', צאר כי הרשע
 השוחט השור להקריבו קרבן הרי הוא כחורב
 נפש וזבח הסה להקריבו כאלו עורף כלב
 להקריבו לפניו והמעלה מנחה כאלו מעלה דם
 חזיר לפניו. והנה הכלב והחזיר שניהם עמאים
 אצל יש זכל אחד מהם סימן טהרה שהרי
 הכלב מפריק פרסה והחזיר מפריק פרסה וסוסע
 שסע לכך הוסייל הרשעים זבן שהם מראים
 זעלום שיש זבן קלת מעשה עוז צחקריצם
 קרבן והנה הם עמאים זמעשים רעים, וזה צאר
 הכי כי לא דברתי את אבותיכם ולא לוייתים על
 דברי עולה וזבח כלומר צלא שישמעו בקולי:
 ¶ (ד) ותקהל העדה אל פחה אהל מועד. מעשה
 נס היה וזה אחד מן המקומות שהחזיק
 שמועט את המרובה, כיו"צ (צמדצר כ') ויקהילו
 משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע, וכן
 אמרו צמדצר ואה כל העדה הקהל אל פחה
 אהל מועד, אמר לפני משה רבונו על עולם
 ששים רבוא אנשים וששים רבוא צמורים היאך
 אני יכול להעמידן פחה אהל מועד אמר לו
 הקציה על זה אהה חמה והלא השמים כדוק
 עין היו ואני מתחמים מקוף עולם ועד סופו
 שכל' (יסעיה מ') הכוטה כדוק שמים וימתחם
 כאהל לסבת, וכן צהר סיני נגלה הקציה על
 הר סיני זעשרים ושנים אלף מרכבות על
 מלאכי השרת שכל' (תהלים ס"ח) רכב אלהים
 רבותים אלפי שכלן ועל כל מרכבה ומרכבה
 במרכבה שראה יחזקאל ותיאך היה שהר מחזיק
 כולם אלא מעשה נסים היה שהיה הקציה אומר
 להר הרחב וקבל בני אמונים, וכיון שעצרו את
 הירדן ככנסו כל ישראל צין שכי צדי הארון
 שכל' (יהושע ג') ויאמר יחושע אל כל בני
 ישראל בשו הנה ושמעו את דברי ה' אלהיכם,
 וכן לעמיד כל אותן אוכלסין טילאו מאדסי
 עד שיחיו המתים היכן הם עומדים והן עמידין
 לומר לר לי המקום גשה לי ואסבה אלא אני

מרחיצת אה ירוסלים שנאי (ישעיה כ"ד) הרחיצי מקום אהלך ויריעות משכנותיך וכי (יחזקאל מ"א) ורחצה ונקצה למעלה למעלה, ע"כ צמדרס: (ז) ויתן עליו את הכתנת ויחגור אותו באבנט וגו'. צנדי כהונה סדר לציטתן כך הוא כתנת אצבע מעיל אפור חסן מלכסת לין הזהב והנה הם סצעה שהיה מסה מלציטן לאהרן וכותנן עליו ועם המכנסים שהיו לוצטין הם עלמון החלה הן סמוכה, וסדר לציטתן כסדר ז' רקיעים, מכנסים שהיו לכסות צטר ערוה כנגד הרקיע הראשון שצו לצנה שהוא מכסה לאהל העולם הספל צטגס הוא צטר, כתנת כנגד הרקיע שצו כוכב, אצבע כנגד הרקיע שצו כוכב, מעיל כנגד הרקיע שצו חמה, אפור כנגד אפודת הרקיע שצו מאדים, חושן כנגד הרקיע שצו לרק, ולכך היו צכפלו אורים ותומים שהיו מלודקין צדצריהם, מלכסת שהיה עליון צראש כנגד הרקיע שצו צצחאי שהוא עליון על כל הסצעה והכ' קראו ראש כוכבים הוא שכי (איוב כ"צ) וראה ראש כוכבים כי רמו, לין שכי צו קדש להי כנגד כסא הכבוד שהוא למעלה משצעה, ויש עוד צצעה שהיה מסה מלציטן רמו לצצעה הידועים, כי הראשון הוא כתנת צד לצן, והשני אצבע שהיה חוגרו והכת והגצורה צמתנים והמעיל שכולו חכלת והאפור שהיה סדר וחסן משפט סוק סמאל ומלכסת ראויה לחתן והסציעי הלין שהיה של זהב והיא הכלה, והבן זה: (ח) ויתן אל החשן את האורים ואת החומים. כתב של סס המפורס שהיה וכצד כתצאר זה צקדר ואתה חלוה ומדרגה היחה ממדרגות רוהיק למטה ממדרגת הכצוזה ולמעלה מצח קול, ודע כי החפרס שיש צין כצוזה לרוהיק הוא שהכציא צעת שצחא צו הכצוזה כל הרגשותיו וכחותיו צעלות והוא מסולל מכל דרכי העוה"ז ומופצט מן החומר ומחצודד עם הסכל לצדו והנה זה צהקין וזו היא מעלה סמוכה כציאים, ורוהיק היא סלא חחצטל אחד מהרגשותיו והוא מדצד כדרך כל אדם אצל יעורר אותו רוח עליוני ויופיע הדברים על לסוכו וידצד עתידות צסיוע אלהי וזו היא מעלת הכחוצים, אצל מעלת התורה שלוח לנו מסה למעלה מכל זה כי כצווחו של מסה למעלה מכל הכציאים כולן, ומטעם זה חמלא לרזיל שיזכירו צכל מקום חורה כציאים וכחוצים צקדר המעלות ומדרגות הכצוזה וצפי

אצרו מציחין חורה על גצי כציאים אצל לא כחוצים על גצי כציאים, כל זה הולרכו החכמים ז"ל להעיר על מדרגות הכצוזה כדי שיחצונן האדם והחי יתן אל לצו מלין חולאות הכצוזה ואיך המעלות זו למעלה מזו ומה צין כצווח מסה לסאר הכציאים כולן: (כג) ויתן על חנוך און אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית. יראה לי צקדור אצרים הללו כי מפני סנחלק המליחות לסלסת חלקים עולם המלאכים ועולם הגלגלים והעולם הספל וכלטוה מסה על המשכן הכולל חלקי המליחות הזה, לפכים מן הפרוכה כנגד עולם המלאכים, מחון לפרוכת שהוא אהל מועד כנגד עולם הגלגלים חלר המשכן כנגד עולם הספל, ע"כ הולרך המשכן הזה לסיות סס אחד עכיר אה צוראו מיוחד לעצוד עבודה הש"י והוא הכהן הגדול, וסיהיה ג"כ כולל צגופו וצחכונת לורתו ג' חלקים אלו וזו היא לורה אדם שהוא עולם קטן וצו עולם הדצור והוא הראש כנגד עולם המלאכים ועולם החיות זהו מן המזה ועד מחיו כי צחמלעות גופו הוא הלצ שהוא בעל החנועה כנגד עולם הגלגלים, ועולים הטבע ומחכיו ולמטה כנגד העולם הספל ולפי שהקרצכו הם קיוס העולם ושהוא נחלק לסלסת חלקים אלו הולרך מסה רבינו ע"ה לתת מן הדם שהוא כפרת הכפט צג' אצרים הללו מן הגוף שהן שלסת חלקי הגוף של הכהן המכפר, וז"ס על חנוך און אהרן הימנית זהו עולם הדצור כי חצר האון צראש, ועל צהן ידו הימנית זהו חמלעית הגוף הוא עולם החיות, ועל צהן רגלו הימנית זהו עולם הטבע. ודע כי הצהן שהוא לסון התורה נקרא צלטון חכמים גודל שהוא העצ מכלס. ויש שפירסו כי העצ מכלס נקרא זרת והקטן סצכלס נקרא גודל, וכך סדור חמסת חלצעות היד צסמותיהן והם חלצע חמה קמילה גודל זרת, והראשון והוא העצ נקרא זרת לפי שצו כסלס הזרת כסמודר צזרתות. והסכי לו נקרא חלצע וזהו ועבל הכהן חלצעו מן הדם, סליסי לו נקרא חמה והוא החמלעי וארוך מכולן ואמת הזרוע כסלמה צו, רביעי לו נקרא קמילה וזהו (ויקרא צ') וקמץ מסס מלא קמלו, חמיסי לו נקרא גודל והוא הקטן סצכולן והוא סוף החלצעות ולכך נקרא גודל מלטון גדילים שהן חוטים צסוף הכנף. אמנם צחחלת כחוצות (ה) אמרו זו חלצע זו זרת

זרת זו קמילה זו אמה זו גודל, ופירש רש"י ז"ל שם זו זרת מן הקטנה מודדים זרת של חסן, זו קמילה מהלכנו שאלל הקטנה מתחילים לקמוץ חופה ג' אלצעותיו על פס ידו הקמילה האמה והאלצנו וקומץ, זו אמה גדולה אמה זכין ואמה כלים, זו אלצנו להזות דכחיז צאלצנו, זו גודל לכהן יד דאחרן, וכל אחד מהם יש צו לורך ואף צלרכי גבוה, עכ"ל הרב ז"ל: וחבטי העצב כחצו צספריהם כי כסם שכל אצר ואצר מאצרי הנוף נצרח לחועלת מיוחד צנוף ויש צרונון שצכל אחד ואחד כלול שמים שלש תועליות ואין צו דצר לצטלה, כך חמש אלצעות צציד כל אחד ואחד מהם נצרח לחועלת מיוחד, והוא כי כל אחד מהאלצעות הוא משרת לחוש אחד מהמשה חושים צצאדם שם עיקר האדם ובהם מהגלים כחות הכפס, הראשון משרת לקנות הפה והוא צצו חוש העעם, והשני חוך הנחירים צצו חוש הריח, והג' לחוש המשוש למסס צכל חלקי הנוף ולפיכך הוא חרוך מכולן, והרביעי לקנח העין, והחמישי לקנח האוזן, והקצ"ה צצו צנוף האדם חמשה חושים וחסר להם חמשה משרתים שהן האלצעות וזהו שלמות העצב כי אין העצב עושה דצר לצטלה ואנו רואין כי כל אחד ואחד מהאלצעות הולך לחוש שלו תמיד שלא צכוונה, יתצרך ויתעלה היולר יולר צראשית אצר ילר אח האדם צחכמה: (לג) כי שבעה ימים ימלא את ירכם, וכן ח"ל הקצ"ה צצור ואהה חלזה שצעה ימים חתולא אח ידס, וע"ד הקבלה היו ימי המלואים שצעה כנגד השצעה הידועים כי צצר ידעה דוגמתו של כיג מהו שמתוכו ההכנח משה ע"ה כענין שכי (ישעיה סיג) מוליד לימין משה זרוע הפארתו, ולכך כלטוה משה שיטפל צאהרן ושיעשחנו כי כן הזכיר למעלה וילק ממון המסחה על ראש אהרן וימסח אוחו לקדשו, ולכך נקראו ימי מלואים לשון שלמות כי דוגמתם שלמות הכל, וכבר ידעה כי משה שמש כל שצעה ימי המלואים וחנוך כהונה של אהרן ע"י משה סימה, והצן וה: (לד) כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכטר עליכם. דרז"ל צמקי יומא סי"א כאשר עשה ציום הזה הוא יום שמיכי למלואים שחם משמרים שצעה ימים לפכיו כך לזה ה' לעשות אלו מעשה פרה שחשמוו שצעה ימים קודם לצרפת פרה לבז"ט דלות

לזה כחיז הכא לזה ה' לעשות וכחיז צפרה (צמדצר י"ט) זחה חקת החורה אצר לזה ה', לכפר עליכם אלו מעשה יוהכ"פ סיפרוס הכהן הגדול שצעה ימים קודם ליום הכפורים והיינו דתכן שצעה ימים קודם יום הכפורים מפריסין כה"ג מציחו ללסכה פלהדרין, וחסן כמי שצעה ימים קודם צרפת הפרה מפריסין הכהן השורף אח הפרה מציחו ללסכה שעל פכי הצירה, וזה צאור הכי כאשר עשה ציום הזה סי"ט לפכיו שצעה כן לזה ה' לעשות צפרה ז' ימים לפכיו צריפתה וכן לכפר עליכם הוא יום הכפורים שכהן הגדול פורש ז' ימים לפכיו: (לה) ופתח אהל מועד חשבו יומם ולילה שבעה ימים. הזהירם שלא ילאו מפתח אהל מועד יומם ולילה שצעה עצודה כלומר עד שיסלימו כל העצודה המוטלת עליהם צאוחו העת והיא מלזה נוהגת לדורות שלא יכיה כהן עצודה וילא וז"ש צכהן גדול (ויקרא כ"א) ומן המקדש לא ילא ולא יחלל, חיותי אינו ילא ואינו מחלל הוי אומר שצעה עצודה ואם עשה כן חייז מיתה שצאמר פן חמותו ומכלל לאו אחה שומע הן. ומה שהזהירם שלא ילאו מן הפתח לא ציום ולא צלילה כוונת הפסוק שצעה הראויות ליצצ שם שהרי צצר ודס הוא מוכרח לעשות העניכים הגופניים, כיולא צו אומר הכי צצכין ציהמ"ק (מ"א ו') ויצנהו שצע שכים ואח ציחו צנה י"ג שנה שאין לכלול צהם השצחות והמועדים כי הכוונה צימים הראויים למלאכה אף כאן הזהירם שלא ילאו מן הפתח שצעות הראויות ליצצ שם: ובמדריש ופתח אהל מועד חשבו יומם ולילה אלו שצעה ימי אצילות של כדצ ואציהוא שהרי הקצ"ה שמר על עולמו חחילה, צאורו שהחאלל שצעה ימים על העולם שעתיד ליחרצ צדור המצול שכל' (צראשית ז') ויהי לשצעה הימים ומי המצול היו על הארץ, ואמרו שם ומחאלצלין על המת קודם שימות אלא אדם שאינו יודע מה שעתיד להיות אינו מחאלל עד שימות המת אלל הקצ"ה סיודע מה שעתיד להיות שמר על עולמו חחלה, אף כאן אמר הקצ"ה ופתח אהל מועד חשבו יומם ולילה שצעה ימים שמר על אחיכם שצעה כדרך שצמרתי אחי אח עולמי שצעה וזסיכ (ויקרא ח) וצמרתם אח מצמרת ה': אשר צוה ה' ביד משה. כתב הרמזין לא אומר כאשר לזה ה' אח משה כאשר יאמר צכל מקום לפי

שצניו לא עשו כאשר לוח' ה' חזל עשו כל הדברים אשר לוח' ה' ציד עשה ועוד הוסיפו על המלוכה מה שאמר הכ' (סס י') אש זרה אשר לא לוח' אוחס ע"כ, ופרשה זו של מלואים כאמרה שצעה ימים קודם הקמת המשכן שהרי משה בעשרים ושלשה צאדך כלטום צהקמת המשכן והקים אותו ולקוף שצעה ימים קראו הקצ"ה שהוא יוסב הכרובים וליהו על הקרצנות כל הפרטיות שמהחלת קדר ויקרא ע"כ.

והנה המשכן נחמך בקרצן מלואים ולפי מה שכתנתי למעלה בפסוק כי שצעה ימים יולא את ידכס צדין היה שיתחמך צו כי קרצן מלואים הוא קרצן כולל העלאת עולה ושלמים וכן ענינם כולל כל הצנין ולכך שמש משה כל שצעה והלניש לאהרן שצעה מן הראסון שהוא כחוכה צד עד השניעי שהוא הליץ כדי להמשיך הסכינה הכלולה משצעה ואז שרחה למחרתי ציום שמיני שהיה צאחד צניסן. ושעם המלואים שיהיו מטאת ועולה ושלמים לפי פשוטו הוא כי הקריב מטאת לכפר על המזבח כענין שכי' (סס ח') ויקדשהו לכפר עליו והעולה לרלות על הכהנים והשלמים להודות לה' כי עוז עשה עמם צלווהו אוחס לעשות לו משכן וצית מפארת, וכן צניהמ"ק לעתיד יקריבו קרצן מלואים עם חוכה המזבח, וכסם שהקריבו הכשיאים צמשכן חכמה המזבח והקריבו צצבת כך לעתיד יקריב הכשיא חוכתו צצבת כמו שפורס ציחזקאל, המקום יזכו לרלות צצנינו ולהקריב סס קרצנות על גבי המזבח שיהיו לרלון, ויקיים לנו צרחמים הצטחת ישעיה ע"ה שאמר (ישעיה קי') כל לאן קדר יקצלו לך אילי כציות ישרחוכך יעלו על רלון מזצחי וצית מפארת חפאר:

ש שמיני

הבמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה. טבתה טבחה מסכה יינה את ערבה שלחנה. שלחה נערותיה. תקרא עד גפי מרומי הרת. **שלמה** צפסקי פרשה זו (משלי עי') צא לדבר על אמונתו ועל אמונת עוצדי אלילים והמשיל אמונתו לאשה חכמה והמשיל אמונת עוצדי אלילים לאשה כסילות הומיה, המשיל אמונתו לאשה חכמה הוא שאמר חכמות צנתה ציתה יכנה חכמת הורתנו צולת חכמות על סס שכוללת כל החכמות, ואמר כי חכמת התורה כאשה שצנתה ציתה על עמודים רצים

כדי שיהיה חזק לא ימוט לעולם, וחצון שצעה לאו דוקא חזל הוא כעין (סס כ"ד) כי שצע יפול לדיק וקס, והנה היא משתדלת לעצות עצה והכן ולמסוך היין והיא בעלמה עורכת השלחן. לא-צלווי, וזה טעם אף ערכה, ועוד חקרא לקרואיה והס הכשים אשר כגילה גם לפתי ולחמר לב, והנה זה משל על חכמת הורתנו שהיא שלמה צכל מיני שלמות שכאמר (דברים ח') לא חמקר כל צה והיא המורה דרך היחוד, וכסיצונן צה האדם היעצ סס ימלא חסונה לכל החולקין עליה עד שהחורה היא ערוכה ומקודרת לפני כל מצין כשלחן ערוך המזומן לפני הרעב שיאכל, והחורה הזאת היא הנותנת חכמה צפתאים כענין שכי' (תהלים י"ע) עדות ה' כאמנה מחכימת פתי ותזהיר את הצריות שיתעסקו צה ושיעצו פחיותם והוא שכי' (משלי עי') מי פתי יסור הנה חמר לב אמרה לו, ומה היא אומרת לפתי ולחמר לב (סס) לכו לחמו צלחמי ושחו ציין מסכחי, עצו פחאים וחיו ואשרו צדרך צינה, כי צי ירבו ימיך וגו' והמשיל אמונת העו"א לאשת כסילות הומיה הנותנת עלה. להכסיל הרצים והמחזקת ידי עוצרי. עבירה והמשצחת פחיות והמעשים הרעים הוא שכי' (סס) אשת כסילות הומיה פחיות וצל ידעה מה וישצה לפתח ציתה על כסא מרומי קרת, צאר הכחוצ כי האשה הזאת הפך הראשונה, כי הראשונה חכמה וזו אשת כסילות, הראשונה צנתה וטצחה ומסכה וערכה והיא שותקת וזו אינו יודעת לעשות אחת מאלה והיא הומיה, זהו וצל ידעה מה, וכסם שהאשה הראשונה שלמה צכל מיני שלמות וצריזות כן זאת חמרה מכולן שאינה יודעת לעשות דבר רק שהיא ישצה לפתח הצית זהו וישצה לפתח כי זהו צמקום מגולה שאינה ככנסת לפניס ואיך חכנס ואין סס דבר מחוקן כן העו"א אינן רולים להחכסות צללו של הקצ"ה חזל הם יולחין מתחת רשותו ולא זכו להכנס צפנים זהו וישצה לפתח ציתה צמקום מגולה שאינה ככנסת לפניס, וכן הסיצ ר' יהושע צן חכמה לאנדריכוס אליות שאחס עוצדין אס חרלו לעוצדס עצדו אוחס חוץ מן העולם שצרא הקצ"ה צעולם שחעשו לכס כי אין ראוי שחעצרום צרשות שלו, והודיענו הכ' כי העו"א עם היותם חקרים ווכל השלמות הם מחגאים צמעעיהם הרעים וז"ש על כסא מרומי קרת, כי למעלה

הזכיר

הזכיר על גפי זכאן על כסא, וכתיב לקרוא לעוזרי דרך המישרים אורחותם, מי פתי יסור הנה חקר לב ואמרה לו ומה היא אומרת מים גבוזים יעמקו ולחם קתרים ינעם, כי כסם שהראשונה החכמה תוכיח הפתאים לעוזב פתיוחם כן זו שהיא אשת כקילות ולמדת אותם להחזיק בפתיוחם, וכסם שהראשונה ולמדת דרך החיים ואמרת (סס) כי צי ירצו יחיד כן זו ולמדת דרך המות זש"כ (סס) ולא ידע כי רפאים סס צעמקי שאלו קרואיה, הפך מקרואי הראשונה. ובמדרש חכמות צנתה ציחה זאה התורה שצנתה כל העולמות. הלצה עמודיה שצעה שנתלצה משצעה רקיעים זכה אדם והתעסק זה כוחל שצעה ארלות ואם לאו מקהלק משצעה ארלות, צאור שצעה ארלות העוה"ז שהוא כחלק לסצע אקלימים וכאלו אמרו כוחל העולם הזה ומקהלק מן העולם הבא. והמדרש הזה עשה חשבון שצעה דוקא לפי שהוא החשבון המכוון הכולל עליונים והשפלים והוא החשבון הנמלא צהרצה מלות שצתורה שהן סוצצת על חשבון שצעה כמלות השצת והשומע והיוצא, כי השציעי מקודם צימים שהוא השצת וצכמים והיא השמיטה וצצמעות והוא היוצא גם ימי הפקח שצעה וימי הסכות שצעה וארצעה מיכין שכלולב חוזרין לשצעה גם ימי האצלות שצעה כימי השמחה והכל ענין אחד ירמוז לשצעה ימי צראשיה, גם בלעם הקריב שצעה מוצחוח ואמר (צמדצר כ"ג) את שצעה המוצחוח ערכתי, גם ימי המלוחים שצעה כי כן נחפרש צכ" כי שצעת ימים ימלא את ידכס, וכל הדצרים האלה הקוצצים על שצעה עקרון ושרשן ממקום אחד ומולאן ממעין אחד, ומה שלא כתחנך אהרן צכהונה גדולה ציום שציעוי עלמו כי אם למחרתו ציום שמיני לפי שהכהן הגדול מיוחד בציהמיק לעצודת אל אחד וחשבון שמוכה אחר השצעה הנה הוא צמעלת האי ע"כ לוח הכחוב לשיות החלת כהונתו של אהרן הכהן וחכוד עצודתו ציום השמיני, וז"ש (ח) ויהי ביום השמיני קרא ששה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. חכוד כהונה גדולה ציום שמיני כולל עוד טעם אחר והוא שמיניו סרוב עניני המשכן והמקדש סוצצים על חשבון שמוכה, שהרי צגדי כהן גדול היו שמוכה ואלו הן לין וחסן ואסוד ומעיל וכחונת חשבון מלכפת ואצנט ומככסי צד, ציסמי שמן העשחה והקטרת סיו ג"כ שמוכה,

צמן המעחה ארצעה עור וקמחון וקכה וקרה, וצקטורה ארצעה כטף ושחלת וחלצנה ולצונה, גם הצדים סיו שמוכה סני צדי הארון ושנים לסלחן ושנים למוצח הזהב ושנים למוצח העולה. גם הקרצנות שהיו מקריצים לא הוכסרו ליקרצ כי אם אחר שמוכה ימים הוא סכתוב (ויקרא כ"ג) ומיום השמיני ותלחה ירלה, גם הסיר שהיו סלויס אומרים על הקרצנות סיו שמוכה למכין (ר"ל ס' מיני כלי זמר) למכלח על כגינות על מחלת, על עלמות, על הנחילות, על הסושנים, על הגתית, על השמינית, סיום השמיני הזה ר"ח ניסן סיה סצו הוקס המשכן ונטל עשרה עטרות כלוי עטר מיני כצוד ומעלה כחקצלו צאוחו יוס סיה ראשון לסנת לאחם ממלרים, ראשון לכהונת אהרן סצו כתחנך וצו סיה חחלת כהונתו, ראשון לקרצנות, ראשון שכתצרכו ישראל צרכת כהנים, ראשון לירידת אם מן השמים על מוצח הנחשה, ראשון לשעיר ראם חדס, ראשון לשחועי חון סצו כאסרו הקרצנות להקריב אלל א"כ הציחוס חחלה אל פתח אל מועד, ראשון להסרחה סכינה, ראשון לקרצנות הנסיחים סצו הקריב כחשון צן עמיכרצ את קרצנו, ראשון לסלות עמחים ממחנה ישראל, וכן לסון ס"כ אוחו סיום נטל עטר עטרות ראשון למעשה צראשיה ראשון לנשיחים ראשון לכהונה ראשון לעצודה ראשון לירידת האם ראשון לאכילת קדשים ראשון לראשי חדשים ראשון לסכון סכינה צישראל ראשון לצרך את ישראל: ובמדרש ויהי ציום השמיני זשה"כ (תהלים ע"ה) אמרתי להוללים אל תהולו, לחוללים אל תחולו, ענין מחולת כמחולת המחנים לחול צמחולות לפי שהשומחה אינה ממחנת לאדם צעה"ז לא כל מי ששומח סיום שמת למחר ולא כל מי שחלר סיום מלר למחר, זהו שאמר שלמה ע"ה (קהלת צ') לשחוק אמרתי מהולל, חדע לך ששוא כן שהרי צצריחת העונם סיתה שמתה גדולה לפני הקצ"ה סכא' (תהלים ק"ד) יהי כצוד ס' לעולם ישמח ס' צמעסיו, וכי (צראשית צ') וירא אלהים את כל אשר עשה וסנה עוב מחד מה כתיב צסוף (סס ו') ויכס ס' וגו' ויהעלצ אל נצו לכך כאמר (תהלים ע"ה) אמרתי להוללים אל תהולו אמרתי להוללים ומה אם הקצ"ה לא המחין צשמחמו צכי אדם עאכוי"כ, אצרהס שמת שמתה גדולה כהגדל והרג כמה מלכים וכחן לו הקצ"ה צן לזקכותו

לזקכותו ולצדקו (זכר) קח את
 צדק את יחידך וגוי חזר מהר המוריה לקצור
 את סרה וצקס מקום לקצורה ולא מלא עד
 שקלאוהו בארבע מאות שקל כסף, ילחק שמה
 שמה גדולה אמרו לו ראה ראינו כי היה ה'
 עמך כלל מן החרב ומאכזי גרר ולצדק (סס
 כ"ז) ותכהין עיניו ומה ילחק שהוא עולתו של
 הקציה לא המתין צמחתו בני אדם עאכ"ו,
 יעקב שמה שמה גדולה ראה כלם ומלאכי
 אלהים עולים ויורדים זו והנה ה' כלב עליו
 ולצדק אירעוהו כמה לרות לרע לרע עשו
 לרע יוסף לרע דינה ומה יעקב הלדיק ש"ל
 הקציה (ישעיה מ"ט) ישראל אשר צד החפאר
 לא המתין צמחתו בני אדם עאכ"ו, יהושע
 שמה שמה גדולה הכחיל לישראל את הארץ
 הרב שלשים ואחד מלכים ונחנו לו כל ישראל
 כבוד ואמרו לו (יהושע א') כל איש אשר
 ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר
 חלונו יומה, ולצדק לא הזקין ומה צלל צנים
 ומה יהושע שלא זכה להזקין ומה צלל צנים
 הלדיקים כך הרשעים עאכ"ו, עלי הכהן שמה
 שמה גדולה שהיה מלך וכהן ואצ צ"ד ש"א'
 (ש"א א') ועלי הכהן יושב על הכסא על
 מזוזת היכל ה' ראה מה כתיב (סס ד') ויהי
 כהזכירו את ארון האלהים ויפול מעל הכסא
 אחורנית ותשבר מפרקתו וימות וכתיב ושכי
 בני עלי ממו חפני ופכהס ומה עלי הלדיק כך
 הרשעים עאכ"ו, אלישבע צח עמיכדצ אין לך
 איש ואשה בעולם שראתה שמהות גדולות
 כמותה שראתה בעלה כהן גדול ומשה אחי
 בעלה מלך וכתיב ושכי צניה סגני כהונה
 ואחיה כחסון צן עמיכדצ ראש כל נשיאי
 ישראל ולא המתינה צמחתה אלא ככנסו
 שכי צניה להקריב קרבן וילאו שרופים לכך
 כאמר אמיתי להוללים אל תהולו:
 קרא משה לאהרן ולבניו, דר"ל קריאה זו
 לגדולה שכך אמר לו משה לאהרן אחי
 הקדוש צדק הוא רולה למכותך כהן גדול
 אמר לו אתה יגעת צמסכן ואכי נעשה כהן
 גדול א"ל אע"פ שאתה נעשה כה"ג שמה אחי
 כאלו נעשיתי אחי שכסם שמהות צגדולתי
 כך אחי שמה צגדולתך ואימתי צעשה שאמר
 לו הקציה (שמות ג') ועתה לכה ואשלחך אל
 פרעה אמרתי לו שלח נח ציד השלח העציר
 מעלי סעליחות שאחי גדול ממני א"ל אעפ"כ

וראך ושמח בלבו, אמר רש"י הלצ שמה
 צגדולתו של אחיו ילצם אורים וחומים שכאמר
 (שמות כ"ה) וכשא אהרן את משפט בני ישראל
 על לבו, לפיכך כל שצעה הימים שהיה משה
 מתעסק צמסכן היה זורק את הדם ומקטיר
 קטרת, אמר הקציה משה מה אתה סצור שאתה
 נעשה כהן גדול קרא לאהרן שיסמש צכהונה
 גדולה וז"ש קרא משה לאהרן ולצניו וגוי, למה
 קרא לצניו ישראל לגדלו צפניהם א"ל הקציה
 קום קרא לצניים ומכה אותם צפניהם כדי
 שלא יאמרו מעלמו נעשה כהן גדול: (צ) ויאמר
 אל אהרן קח לך עגל בן בקר, לחטאת. לכפר
 על מעשה העגל שכי צו (סס ל"צ) אשר עשה
 אהרן, ובמדרש קח לך עגל למה לא אמר קח
 לך סר אלא קח לך עגל לפי שעי עגל נחפקפקה
 ככהונה צידך וצעגל היא מתקיימת צידך:
 (כ) קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה
 שמיים לעולה, אמרו צמדרש מה ראו
 ישראל להציא יותר מאהרן אלא אחס יש צידכס
 צחחלה ויש צידכס צסוף, צחחלה (צרח"ה
 ל"ז) וישחטו שעיר עזים, צסוף (שמות ל"צ)
 עשו להם עגל מסכה, יצא שעיר ויכפר על
 מעשה שעיר יצא עגל ויכפר על מעשה עגל.
 ויראה לי כי מה שלוח לאהרן להיות העגל
 שלו חטאת ולוח צשל ישראל להיותו עולה כדי
 שיחצאר מזה זכות לבו של אהרן שאע"פ שעשה
 העגל צידו לא חטא צו צמחצתו כלל אצל
 כוונתו היתה לשמים, וכן יראה לי ממה שהוסף
 הכי לומר (סס ל"צ) אשר עשה אהרן כי צודאי
 כצר נחפרם זה צאמרו (סס) ויקח מידם וילך
 אותו צחרט ויעשהו עגל מסכה, ולמה הולך
 אשר עשה אהרן אצל צח לומר שאין הכחוב
 חיפש עליו אלא המעשה לצד ולא על המחצנה
 וסוף כאלו אמר צפירוס כי חטא צמעשה ולא
 צמחצנה ומפני זה הציאו חטאת לפי שהחטאת
 צחה על החטא צמעשה, וצאותו של ישראל
 לוח להיותו עולה לפי שהעולה צחה על הרהור
 הלצ וידוע כי ישראל חסצו צו נחצנה רעה
 והנה חטאם צו צמחצנה וצמעשה: (ד) ושור
 ואיל לשלמים, דר"ל צח"כ למה הקריצו ישראל
 סנים עגל ושור לפי סכדמה עבודה לסני מיכין
 שח"י עשו להם עגל מסכה ולהלן סוף אומר
 (חללים ק"ו) וימירו את כבודם צחצנית שור,
 יצא שור ויכפר על מעשה שור יצא עגל
 ויכפר על מעשה עגל, חדעו סנחללס המקום
 לכפר

(דברים ל"ג) וישמח ישרון ויצעק שמחה עצומה כסיה ויעוץ וגוי וכי (חיוז ט"ו) כי כסה פניו בחלצו הכליות הן מקור העלה הוא שחמרו כליות יועלות (תהלים כ"ו) לרפה כליותי ולצי (שם ט"ז) אף לילות יסרוני כליותי הכבד משם הכפס המחלואה המחפשת צאדם והיא המולידה החמה והבעם והמזקשה הסררה והענוגי הגוף, וכל זה היה מקטיר ללפון כי משם תפתח הרעה והכל צא לכפר על העוה האדם היולא משומן הלצ ומחשבת הלצ ומחלואה הכבד :

(כג) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. טעור אל העם ללורך העם ולתועלתם, וי"א זכאן כי אהרן היה כושא את ידו ומרמו זבן את העם לכאן ולכאן כשם שהם כוהגים על אומתם זחכועת יד ימינם והציאו ראייה ממחמר רז"ל ידיו ידו כתיב ותסוצתנו להם לסקווי פיהם הדובר עתק כי ידיו קרי ושתי הידים היה מרים, והנה טענתם זעלה זחכועת יד אחת הוא הימין, ומה שארז"ל ידו כתיב לפי שהיה הימין יותר כבד מן השמאל לענין כסתר נגלה אלל היחידים וע"כ אמרו מקצלי האומת ידו כי ולז מחקיים המקרא והמקורה ידיו ידו, וכן אמלא זכשיאת כפים שעשה משט שהזכיר שם הכי ידיו וידו (שמות י"ז) והיה כאשר ירים מטה ידו והי ידיו אמונה, ולא הזכיר השמים כי אין לריך שחרי זידוע כי ההרמה לטעים היתה והי"ה זלסון וישא ואם היה כדברי זעלי הדין כי אהרן היה פורש את ידיו כלפי העם והיה מצרכם היה ראוי לומר וישלח אהרן את ידיו אל העם כי בן דרך האז כסרולה לזרך את זכו לטום ידו על ראשו כדרך שעשה יעקב אל יוסף שכחוצ (זרחסית מ"ח) וישלח ישראל את ימינו אלל אמר וישא להורות כי היו ידיו זקופות למעלה כלסון הכחוצ הנאמר זעלמה (מ"א ח') והי ככלות שלמה להחפלל אל הי את כל החפלה והחחכה הזאת וכפיו פרושות השמים ויעמוד ויצרך את כל קהל ישראל, זאר הכי כי היו ידיו זקופות למעלה וצרך את ישראל : (כג) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם. ככנסו שניהם שם כדי שילמדנו משה מעשה הקטורת לפי שאהרן כל שזעת ימי המלואים לא היה נשאי ליכנס לפנים תפתח אהל מועד הוא שכחוצ ופתח אהל מועד חסצו וגוי ועכסיו ציום השמיכי הורקה ליכנס שם וככנס משה עמו ללמדו

לכפר על עוונתיכם עזרה שאתם מחיראין ומחנה כזר כזנחה לפני הוקום שכלי לזכות לפני הי : כי היום הי נראה אליכם. היה לו לומר כראה כקגו"ל וכך הלסון כראה לזכר ולנקצה כראה זקמץ. ומה יתכן לומר לפי דרך הקבלה כי היא כפועל עומד לנקצה והוא רמו לנדה"ד שכלאתה זאותו יום הוא שכי (ויקרא ט') וירא כבוד הי אל כל העם, ומפני זה אמר לסון כראה והוא כלסון (תהלים ק"ל) אם עוונות השמר יה שחינו לככח כי אם לסון נקצה ונסתה, וכזר ידעת ענין הכחוצ (שמות כ"ד) ומראה כבוד הי כאשר אוכלת, וז"ש זה הדבר אשר לום הי מעשו וירא אליכם כבוד הי היה עספיק שיאמר אשר לום הי מעשו וירא אליכם ומלח וירא חוזרת אל הי אלל הוסיק לומר כבוד הי כדי לזאר על המלוהיה צי ועל הכבוד הנראה : (ז) קרב אל המזבח. ע"ד הפשט אל לפון המזבח כי החטאת והעולה שחיטתן היתה זלסון. וע"ד המדרש היה אהרן רואה את המזבח כחזנית טור והיה מחירא ומכו. ככנס משה אללו ח"ל אהרן אחי לא תירא ממה שאחה מחירא אלל הגס דעהך וזא קרב אליו לכך נאמר קרב אל המזבח. וכתב הרמב"ן ז"ל אין הכוונת צמדרש הזה שהיה רואה על המזבח חזנית טור אלל הענין כי אהרן לא היה זידו עון אחר זולתי עון העגל והיה העון ההוא קצוע זחחשצתו כענין שכי (תהלים כ"ח) ומטאתי כגדי המיד והיה רואה את המזבח כאלו היה שם לורת עגל שיעכב על קרבותיו שיקריב מכלן ואילך וע"כ ח"ל משה אין לך להחירא מזה שכזר נמחל לך העון : וכפר בערך ובעד העם ועשה את קרבן העם. אמר החלה וכפר בערך ואח"כ צעד העם שחעשה קרבן העם. או ים לפרש וצעד העם הכוונה על משפחתו כלוי צית הלוי אח"כ קרבן העם אלו ישראל : (ט) ואח הדם יצק אל יסוד המזבח. לכפר על נפש האדם שקיומה זדס כי בן כי (ויקרא י"ז) כי נפש כל זמר דמו זנפשו הוא יוכי (שם) כי הדם הוא זנפס יכפר, וע"כ היה מקטיר ג' דברים הללו החלצ והכליות ויוהרת הכבד לפי ששלשתן מסכימים זחטא ומטיס העם מדרך עוצה לדרך רעה וז"ש ואת החלצ ואת הכליות ואת היוהרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה, החלצ הוא השומן הוציא את האדם לידי גקות הרוח והוא הקנה טענע של אדם גס ומחגאה זחמרו

ללמדו מעשה הקטרת כי משה היה מקריב הקרבנות מחלה ומקטיר הקטרת, הוא שחמלא כל העבודות ויקח משה ויזרוק משה ויהן משה ויקטר עליו קטורת סמים כי עד היום השמיני הזה שנתחנך אהרן בכהונה והתחיל בעבודת משה היה מתעסק בכל העבודות כולך והוא היה חכהן הראשון והרי הכתוב קוראו כהן שנאמר (תהלים ל"ט) משה ואהרן בכהניו ואמר וילאו ויצרכו את העם כלו סמוך להקטרת הקטרת מיד לפי שבאותה שעה התפלה מקובלת יותר וכך מנהגו של כה"ג ציו"כ היה ככנס לפני ולפנים להקטיר הקטרת ומניח המחתה בפנים ויולא ומתפלל על לרכי העם בקפוק מחיותן ומזכותיהם וצירידת העטר וצפאר הלרכים, ומזה אומר דוד ע"ה (ס"ס קמ"ח) חכון תפילתי קטרת לפניך הזכיר הקטרת יותר משאר הקרבנות לפי שהוא קרבן הנצחר והנרלה יותר גם התפלה באותה שעה יותר מקובלת: (כד) וחצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח, הנה עתה ציוס השמיני שנתחנך המטכן בקרבנות הנזכרים המוצאים לכפר ונל מעשה העגל ירדה אש מן השמים לקבל אותם והאש הזאת היא שעומדה עד דורו של שלמה שבנה הבית כל ימי הבית סיחה האש קיימת לא כבנה עד שחרב וע"ז רמז ס"ב (ויקרא ו') אש תמיד הוקד על המזבח לא תכבה, וכ"מ י"ב אשוח שנפלו מן השמים צדורות וצומחים חלוקים שב מהן היו לקבלת הקרבנות ודרך כלו ורחמנות והשש הכותרים דרך כעס ונקמה, ה"י היא האש הזאת שירדה לקבל הקרבנות הללו שנתחנך בהם המטכן שכתוב זה ותלא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלצים, ה"י היא שירדה ציו"י גדעון כאשר שאל אות מן המלאך ד"כ (שופטים ו') ועשית לי אות שאחה מדבר עמי אל נא תמוס מזה עד צאי אליך וכתיב וגדעון צא ויעש גדי עזים וכתיב ויגע בצמר ובמלות ותעל האש מן הלורה ומפני שזוהו לעשות מעשה ענינים שאל ממנו אות כדי שיתאמת הדבר בלבו, החלה א"ל קח את פר השור אשר לאציק כלומר קח אותו לעלמך והכוונה שיעקור אותו מן העולם שלא יהיה נעבד ופר השני שבע שנים פירוש שני לבטן, והרפת את מוצח הנעל אשר לאציק ואת האשרה אשר עליו חכרות וצניח מוצח לה' אלהיך על ראש המעוז הזה צוערכה, ולטון המעוז הוא

הר לוק וקשה מלשון עזאזל, וע"ז הולך לאות כדי שיעשה ענינים אלו, והשלישי האש שירדה ציו"י מכות כשנגלה המלאך לאשתו וכ" (ס"ס י"ג) אש תעלרכי לא אובל בלחמך וגו' וכתיב ויקח מכות את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הלור לה' וכ" ויהי בעלות הלבז מעל המזבח השמיני, פירש רבינו סעדיה ז"ל כי החלה קרא את ההר לור ויעל על הלור ואחר שנתקבל הקרבן קרא מוצח והיה האות צזה למוכה ולאשתו כדי שיתאמתו דברי המלאך בלצם שבשרם צנן, והרביעי ציו"י דוד כשבא הדבר על העם וקנה דוד המקום בגורן ארוכה היצוסי וכ" (דה"א כ"ח) ויבן סם דויד מוצח לה' ויעל עולות ושלמים ויקרא אל ה' ויענהו באש מן השמים על מוצח העולה, והחמישי ציו"י שלמה כשנשלם בבין בהמ"ק ד"כ (דה"ב ז') וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מן השמים ותאכל העולה והזבחים וכבוד ה' מלא את הבית, ואם ישאל השואל למה הולך האש הזאת וכבר היתה סם האש שירדה ציו"י משה ומשוח הדברים כי מוצח הנחשת לא היה מכיל הקרבנות שציו"י שלמה לרצוין ורובם היו מקריבים בחלר הוא ס"כ (מ"א ח') ציוס שהוא קדש המלך את הוך החלר וצאר הסנה למה ואמר כי מוצח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל את העולה ואת המנחה ולא היו רשאים להציא אל הוך החלר אש מן החוץ כי היתה אש זרה גם לא היו רשאים לקחת מן האש שעל המזבח הנחשת ושיולאו אותו אל הוך החלר כי יחללה ומעלין בקדש ולא מורידין וע"כ הולך בהמ"ק לאות זה שחרד אש מן השמים אל הוך החלר, והששית ציו"י אליהו הוא ס"כ (ס"ס י"ח) ענכי ה' ענכי הראשון צירידת האש השני צירידת המער לפי שהוא כשבע (ס"ס י"ז) אש יהיה השנים האלה על ומער וגו'. או צא לומר ענכי הראשון שחרד אש ותקבל הקרבנות, ענכי השני צחוספת ורצוי האש כדי שלא יוכלו המים לכבותה אבל היא תלחוך המים כענין ס"כ (ס"ס י"ח) ואת המים אשר צחעלה לחכה, ובברכות פרק קמ"א ענכי ה' א"ר חמי ענכי שחרד אש מן השמים ותאכלם, ענכי שחסיח דעהם שלא יאמרו מעשה מהו הם מעשה כשפים הם, והששה שירדו דרך כעת ונקמה, האחד היא האש הזאת בכד"ב ואציהוא הוא ס"כ ותלא אש מלפני ה' וגו',

השני

המיוחד לזר, כדב ואציהוא עשו זכאן אחרי
 מדת הדין ולא כוונו אל השם המיוחד אלא
 למדה"ד זלצד ולכך לא היה אשה ריח כיחוח
 לה' ומדה"ד עלמה פגעה בהם הוא סכחוב
 ותלל אש מלפני ה' ותאכל אותם. ולדעת רוב
 המפרשים ז"ל הכניסו קטרת זה לפני ולפנים
 וראייתם על זה פרשת אחרי מות כי שם הוזכר
 אהרן שלא יבכס לפנים אלא בקטרת שלא ימות
 בדרך שמתו צביה וזה דעת רמ"י והחכם רבי
 אברהם בן עזרא ז"ל. אבל דעת הרמב"ן ז"ל
 כי לא הכניסו לפני ולפנים אלא זאהל מועד,
 וכן כחב זחלת פי אחרי מות איך יעלה על
 דעתם לזוא היום אל המקום אשר לא נכנס
 שם אציהם ולמה יכניסו שם הקטרת שלהם
 לפני משלו כי אהרן לא הקטיר קטרת על
 מזבח הפנימי אלא זאהל מועד שכן כי ויצא
 משה ואהרן אל אהל מועד וציהו זו ללמדו
 מעשה הקטרת: (ב) ותצא אש מלפני ה' ותאכל
 אותם וימותו לפני ה'. חטאו זאש ולקו זאש
 ומיתה זו שהזכיר הכי וימותו לפני ה' היתה
 פרוד הנשמה מן הגוף שכנסה האש בחוף
 גופם דרך חוטמיהם ואז נפרדה נפשם מגופם
 כי אין לווא שנסרפה נשמתם חיו שהרי קרוצי
 קראם הכי (ויקרא י') בקרוצי אקדש, וארז"ל
 אחר משה לאהרן אחי יודע הייתי עיקדם הצית
 והייתי סבור או צי או צך עכשיו יודע אני
 שהם גדולים ממני וממדך, ואין ספק כי מעלת
 נפשם גדולה לעומת שהרי מיתהם היתה כפרה
 על עונותם שלכך נזכרה מיתהם ציה"כ זפרשת
 אחרי מות, וכ"ו זירושלמי דמוסכת יומא מפני
 מה נזכרה מיתהם של כדב ואציהוא ציה"כ
 ללמדך שמיתה לדיקים זכפרת, וגם אין לווא
 שכשרף גופם ומלבושם שהרי הכי מעיד וישאום
 זכחנותם כי חק הכחונה להיות להם כחונה
 כענין שנא' (שמות כ"ח) ולבני אהרן תעשה
 כתנות, ומיתה זו קראה הכי שרפה הוא שכי
 (ויקרא י') יצבו את השרפה אשר שרף ה'.
 ונראה שמה למדו רז"ל מיתה שרפה שהיא
 מכלל ארבע מיתות צית דין ומיתה
 השרפה היתה שהיו מתיבין עופרת ופותחין פיו
 של זה שכתמיז שרפה ומלעיטין אותו לחוף
 גרונו והסימנים נשרפים וכשמתו מסתלקת כי
 אין דין חורה לשרוף את גופו אלא דונמת
 מיתה צכי אהרן צידי שמים שלא נשרף גופם
 כלל, וכן אמרו רז"ל כתיב שכי חוטי אש
 נכנסו

השכי כסנתרעו העם על משה (זמדבר י"ח)
 ויהי העם כמתאוננים רע וכי וחצער צם אש
 ה', השלישי זמתלוקחו של קרח דכי (שם ט"ז)
 ואש ילחה מאלת ה' ותאכל את החוטאים ומלחיים
 אש, הרביעי זענין חיוז שנא' (חיוז א') אש
 האלהים נפלה מן השמים, החמישי והששי
 שניהם ע"י חליהו שירדה אש מן השמים ושרפה
 לשר חוטאים וחוטיו ונפעם סכית ירדה אש
 ושרפה לשר חוטאים השכי וחוטיו הוא סכחוב
 (מ"צ א') ותדד אש מן השמים ותאכל אותו
 ואת חוטיו וכעכשו שניהם על שדצרו לחליהו
 זגאזה וזגודל לבב, הראשון אחר (שם) המלך דבר
 רדה, והשכי אחר (שם) כה אחר המלך מהרה רדה:
 י (ח) ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת. על
 דרך הפסע החטא שנעכשו צו כדב
 ואציהוא הוא שהצילו אש זרה מן החוף כי
 משפט הקטרת היה לקחת אש מן המזבח
 ולהקטיר צו את הסממנין שנא' (ויקרא ט"ז)
 ולקח מלל המחה גחלי אש ועל המזבח והם
 חטבו שהאש של מזבח היה לריך לעלמו לבלות
 הקרצן וע"כ הביאו אש מן החוף והיה זה
 עזירה צידם כי היה כראה מעוט חמוכה שהרי
 האש ירדה מן השמים ועל שהחלישו זלצם
 כח הנס ובעיני רואיהם כעכשו כי היה קלת
 חלול השם זדבר, כך פירש הראצ"ר ז"ל:
 וע"ד המדרש שהיין ככנסו למקדש ולכך
 סמך לו מיד יין ושכר אל השם וגו',
 אחר להן הקצ"ה אני אכבד אתכם יומר ממה
 שכזדהם אחי אתם הקרצתם לפני אש עמאה
 אני אשרוף אתכם זאש עהורה כילד היתה
 מיתהם שכי חוטין של אש ילאו מניה קדש
 הקדשים וכחלקו לארבעה שנים נכנסו זחוטמו
 של זה ושנים זחוטמו של זה. וע"ד הקצלה
 הצין חטאם ממה שאמר הכי וישימו עליה ולא
 אחר וישימו עליהם כשם שאמר זענין קרח
 (זמדבר י"ז) ויתנו עליהם אש וימותו עליהם
 קטרת וכן הזכיר עוד (שם) וכחם עליהם
 קטרת כי מלת עליה תרמוז למדה"ד והכתוב
 הודיענו מחסנתם צזה וידוע כי הקטרת למדת
 הדין שנא' (דברים ל"ג) ישימו קטורה זאפק,
 ולשון קטרת התקטרות הרוח זמדות תרגום
 (זראשיה ל"ח) וחקטור וקטרת ומחוף ההתקטרות
 ההוא זא שפע ההמשכה ממעלה למדה"ד וממדת
 הדין יצא שפע הזרכה על המקטיר, והמקטיר
 למדת הדין אין ראוי לו סיכוון אלא לשם

ככנסו לחוך שני נקבי חושיהן וילאה כשמתחם
 וכענין זה היתה מיתח חילו של סכחריצ שההכנזח
 עליו ישעיה ע"ה טכ"א (ישעיה ע"י) כי כל סאון
 סואן צרעס ושמה מכוללה צדמים והיתה
 לסרפה מאכולת אס, מלת סאון הפוכה כמו
 אסון וצאור הכי כל שאר המלחמות ההרוגים
 הם הכהרגים צרעס וקול המולה וצגדי אכסי
 המלחמה הם לצועים ומגוללים צדס אזל מלחמה
 זו של סכחריצ היתה לסרפה ומאכולת אס ולא
 כשאר הרוגי מלחמות וז"ס (מ"צ י"ט) וילא מלאך
 ה' ויך צמחכה אסור מאה ושמוכים וחמשה
 אלף וישכימו צצקר והנה כלס פגרים מתים,
 וכל המגפה הזאת היתה לסכחריצ צכה התפלה
 שהתפלל חזקיה וישעיה אל השמים ונשעעה
 תפלתם הוא שכי צדצרי הימים (צ' ל"צ) ויתפלל
 יחזקיהו המלך וישעיהו צן אמוץ הכציה על
 זאת ויזעקו השמים וישלח ה' מלאך ויכחד כל
 גצור חיל ונגיד וסר צמחכה מלך אסור ויטצ
 צצוסת פכים לארצו ויצא צית אלהיו ומיולאי
 מעיו סס הפילוהו צחרצ, ומפני שמיחתן היתה
 מיתח סרפה סכסרפה כשמתח מצפנים וכשאר
 הם וצגדיהם שלמים לכך אמר הכציה (ישעיה
 י') ותחת כצודו יקד יקוד כיקוד אס כלומר
 כיקוד אס של כדצ ואציהוא, ואמר ותחת כצודו
 כאלו אמר ותחת צגדיו וכמו שארצ"ל ר' יוחנן
 הוה קרי להו למאניה ומכצדותי כי צגדיהם היו
 קיימים כצגדי כדצ ואציהוא שהזכיר צהס הכי
 וישאום צכסכותם, וע"ז אמר הכציה (סס)
 וכצוד יערו וכרמילו הם חיילותיו המרוצים
 כעלי היער מתפס ועד צער יכלה והיה כמקום
 כוסס כלו והיה כצוד יערו הכזכר כמו סס
 הוא תולעת סכוסס צעץ מצפנים ומשייר הקליפת
 שלמה מצחוץ כמו טכ"א (סס כ"א) וכלמר יאכלס
 סס, והכוונה צזה שערף כשמתח ושייר גופס
 וצגדיהם והחיל הזה היה מצכי יפת שהיה להם
 זכות הצגדים צצכר שכי (צראשית ע"י) ויקח
 סס ויפת את השמלה סכסס את ערות אציו,
 וסס שאכחו מצכו זכה על זה למלות ליליה,
 ומלת אותם שהוא מלא ירמוז לאס השסי דשכינה
 סכן אמרו צמקי יומא סס אסוה סן אס אוכלת
 ואינה סוטה סוטה ואינה אוכלת אוכלת וסוטה
 אוכלת לחים ויצטים אס דוחה אס אוכלת
 אס, אוכלת ואינה סוטה דידן, סוטה ואינה
 אוכלת דחולין, אוכלת וסוטה דאליהו, אוכלת
 לחים ויצטים דמערכה, אס דוחה אס דגצריאל,

אס אוכלת אס דשכינה דאמר מר הוסיע אלצעו
 ציניהם וסרפס, ועוד יס צו רמוז מתפס דעות
 סצחו לרז"ל צמטאס : (ג) הוא אשר דבר ה'
 לאמר בקרובי אקרש. והיכן דצכר אלל צככי
 מקומות דצכר האחד צמעמד הר סיני שהזכיר
 הכהנים שלל יסתכלו יוחר מדאי הוא סכתוב
 (סמות י"ט) וגם הכהנים הנגסים אל ה' יתקדשו
 פן יפרץ צהס ה' כשס סמלינו כנדצ ואציהוא
 ספרץ צהס וז"ס צכאן צקרובי אקרש וסס
 אמר הנגסים אל ע"י, ושחי לסוכות אלו מלאכום
 סמוכים ציחד צפסוק (ירמיה ל') והקרצתיו ונגס
 אלי והסכי צאהל מועד סאמר (סמות כ"ט)
 ונועדתי סמה לצכי ישראל ונקדש כצודי וזה
 רמוז לגלוי שכינה לצכי אהרן צאמרו ונקדש
 כצודי, הזכיר ונקדש לרמוז צקרובי אקרש,
 והזכיר כצודי לרמוז ועל פני כל העס אכצד,
 ומלת צקרובי צלסון רצים שהקצ"ה מהקדש
 צקרוביו כלו ע"י הדצרים הקרובים לו, אזל
 צספר תורה שאינה כקוד אפסר לקרוא צקרובי
 לסון יחיד והוא המלאך הקרוב לו, יהיה צקרובי
 אקרש כמו ונקדש כצודי, ומלא המלה חסרה
 וא"ו צקרובי כתיב כענין (הושע י"א) צקרובך
 קדוש וכן (דצרים ל"א) על כי אין אלהי צקרובי
 וזה לפי שמדעה"ד פגעה צהס על שלל כווכו
 אל הוי"ו וכמו שהזכיר למעלה : וידום אהרן.
 השתיקה אחת ממשפטי האצלות והס מפורטים
 ע"י יחזקאל ע"ה דכ' (יחזקאל כ"ד) צן אדם
 הככי לוקח מומך את מחמד עיכך צמגפה לא
 הספר ולא חצכה ולא תצא דמעמדך האכק דס
 מתים אזל לא מעטה פארך חצוס עליך וכעליך
 חטים צרגליך ולא מעטה על ספס ולחס אכטים
 לא תאכל אמור לצית ישראל וגוי הככי מחלל
 את מקדשי גאון עזכס מחמד עיככס וגוי
 ועסיתם כאסר עסיתי, כי היה מתכנז על
 חרצן צהמ"ק ועל הגלות שיהיו גולים צארלות
 אויציהם ואין מספיקין צידס להסלים ולעסות
 חקי החצלות וכתיב והיה יחזקאל לכס למופת.
 ורע כי צכלל אזל לא מעטה יכנסו חמשה
 דצרים רחילה סיכה חשמיס המעה משא
 ומתן של סחורה למוד סחורה כי כל אלו
 נקראים סמחה והסמחה הפך האצלות וסמחה
 סחורת והסחורה תמלאס צפסוק אחד הוא שכי
 (תהלים קי"ט) סס אככי על אמרחך כמולל
 סלל כצ למד שסניהס נקראים סמחה וכתיב
 (ישעיה ע"י) כאסר יגילו צחלקס סלל :

רבינו

שמיני י

בהיי

ים

לכהונה כי אילו אחר אחר וזניך ולא אחר
 אחר היה צומצם שיזהיר על פתיית היין לכל
 בני אהרן ואין הכי מזהיר אלא לאהרן הראוין
 לכהונה כי אפשר שיהיו בני אהרן עזרע אהרן
 ולא יהיו ראויין לכהונה כגון שנסאו נשים
 פקולות גרושה או חללה ואז תהיה כהונתם
 מחוללת וזשה"כ (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים
 בני אהרן, לא אחר בני אהרן בלבד אלא
 הכהנים שהם ראויים לכהונה, ואמר חקת עולם
 לדורותיכם שיכניסו בכלל הזה כל המסכנות
 כוז וגזעון ושילה וירושלים, ולפי שאמר הכי
 ולהצדיק ולהורות צו"ה רמז לנו הכתוב שיהיה
 בכלל הדין הזה מי שיצטרך להצדיק בין הקדש
 ובין החול או יצטרך לעשות תורה שהוא
 חסור ציין, וידוע כי היין צמצעו מוליד ג'
 דברים, סיכה, וגסות הרוח, ובלבול השכל,
 ושלשתן נרמזו צפרטה זו, מוליד סיכה זה דבר
 מפורסם כי משתיית היין יעלה אל הראש עשן
 חם ולא מחילדת הסיכה ממנו וזהו צנאכס אל
 חבל מועד לרמז על איסור הסיכה צנאכס זשי"כ
 ציעקצ (צנאכסית כ"ח) וייקן יעקצ משכחו וגו'
 ואנכי לא ידעתי כלו' שאם ידעתי לא יסנתי
 גם לא אשכב וז"ש (צמואל א' ג') ונר אלהים
 ערס יכזה וצמואל סוכב צהיכל ה' שעורו
 ערס יכזה צהיכל ה' וצמואל סוכב צמוקומו
 ועס האחנחחא צנולת סוכב צורה כן, גם
 לא הישיבה כי אם צעמידה סנא' (דברים י"ח)
 וצרת צסס ה' אלהיו ככל אחיו הלויים הצומדים,
 וכי (סס) לעמוד לצרת צסס ה', מוליד גסות
 הרוח לפי שהוא מחמם כחות הלב ויגיע לו
 מזה גסות הלב, וז"ש ולהצדיק בין הקדש ובין
 החול כי עם גובה הלב הכל שות אלו לא
 יצדיק בין קדש לחול ובין עמא לטחור, מוליד
 בלבול השכל לפי שהעשן העולה לאות הכה
 הוא מחילה מצדלת בין השכל ובין שאר כחות
 הגוף כענן הנטוי צרקיע שהיא מחילה מצדלת
 בין אור השמש והעוה"ז כן פעולות האדם נחצבות
 ואינו יכול להצחין ציכיהם, וז"ש ולהורות את בני
 ישראל לפי שהוראה צמלותיה של תורה לריכה
 שכל זך ודעת ללולה, והנה צלמה ע"ה גנה רצוי
 השחיה מהיין ואמר (משלי כ"ג) אל תרא יין כי
 יחאדם פירסי"ל כי יחאדם יחאות לדס, כי
 יתן צכוס עינו מלסון (צמדבר י"א) ועינו כעין
 הצדולת, צכוס צכיס כתיב, כי כשתוא נמשך
 אחר הכוס יצא לידי חסרון כ"ס, יתהלך

(ד) בני עויאל דוד אהרן. פירש רש"י ז"ל
 עויאל אחי עמרם היה שכאמר ובני קהת
 עמרם וילהר וחצרון ועזיאל, ומה צא הרצ ז"ל
 ללמדנו וכי לא היינו יודעים שעזיאל אחי עמרם
 היה אלא לריך פירש לפירושו כי לכך הזכיר
 דוד אהרן לצאר שהיו עזיאל ואהרן דומים
 צמעטיהם זה לזה והקים עזיאל לאהרן מה
 אהרן אהב שלום ורודף שלום כך עזיאל היה
 אהב שלום ורודף שלום ולא הולך הרצ ז"ל
 לפרש כי עזיאל אחי עמרם היה אלא צמציל
 דוד אהרן: (ו) ועל כל העדה יקצוף. יהיה
 קלף שאין ראוי לומר שיחול העוכס שלהם על
 ישראל שאין הקציה מעניש אותה בעון אותה
 אחרת והכהנים עם צפני עלמן הם ואין
 הכוונה שיקלוף הסס על ישראל אם יפרעו
 הכהנים ראשיהם ויפרעו צנדיהם אצל פירושו
 יחול הקלף על כלל ישראל כאשר ילמדנו להתאצל
 ולצכות עליהם וכמוהו (ס"ג צ"ג) ויאור להם
 צחצרון שפירושו ויהי אור, וכן צכאן יקלוף
 יהיה קלף, וכסס סמלינו צמטה רצינו ע"ה
 (דברים ל"ד) ויצבו בני ישראל את משה צערצות
 מואצ גם צאהרן (צמדבר כ') ויצבו את אהרן
 שלשים יום כל צית ישראל, כן אמר צכאן
 ואחיכס כל צית ישראל יצבו את השרפה כי
 צידוע שאין צכל ישראל גדולים צמעלה ככדצ
 ואציהוא שהיו צמדרגה עליונה על כל הזקנים
 אחר משה ואהרן הוא שכי (צמות כ"ד) ואל
 משה אחר עלה אל ה' אתה ואהרן כדצ ואציהוא
 וצצעים מזקני ישראל, ועוד הוסיפו והגדילו
 צצכיהם עליהם יותר ממה שעשו למשה ואהרן
 לפי שהמלוח היחה להם ממה משה רצינו ע"ה
 כאמרו ואחיכס כל צית ישראל יצבו את השרפה,
 כן כתב רצינו סעדיה ז"ל: (ט) יין ושכר אל
 תשת. דרשו צספרי אין לי אלא יין מכין לרבות
 שאר המשכרים ת"ל ושכר אי"כ למה כאמר יין
 על היין צמיתה ועל שאר המשכרים צאזהרה:
 אתה ובניך אתך בבואכם. הזכיר צצואכס כלומר
 צצמן שתהיה עבודה משמחכס כי הכהנים
 היו נחלקים לכ"ד משמרות וכל משמרה מהן
 עובדת שנת אחת ואותה שנת בלבד חסור להן
 שתיית היין לאותה משמרה והם מותרים צסאר
 משמרות צסאר השצחות וכן צכל משמר ומשמר
 מותרים צכל המשמרות זולתי צאותה שנת
 בלבד שהם עובדין צה וזהו עכין צצואכס,
 והוסיף לומר אחר צדומין לך שיהיו ראויים

צמישרים קופו למכור כל כלי ציתו ולא יסחר
 לו כלום עד שלא יהיה צציתו טוס חפץ שיצטל
 זו, זהו יתהלך צמישרים קוף שייה ציתו ריקן
 מן הכל, אחריהו כנחם יטך כסם שהנחם פחה
 חוה צעעם יופי הפרי שכל' (צראשית ז') כי
 עוצ העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וכחמד
 העץ להשכיל ואח"כ הציחם למיתה כך היין
 מפחה למי שנמשך ציופי מראהו ועעמו וצסוף
 יציאה לידי-מיתה, ודרז"ל מה נחש כחקללה
 אדמה צעצורו שכלומר (צראשית ג') ארורה
 האדמה צעצורך אף היין כחקלל שליש העולם
 צעצורו שכל' (טס ט') וייקץ כח מיינו וכחיצ
 ארור כנען: (יב) וידגר משה אל אהרן ואל
 אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים. וכבר הזכיר
 למעלה ויאמר משה אל אהרן ולאעזר ולאיתמר
 צניו והיה ראוי שיהיו פסוקים אלו קמוכים זה
 לזה כי הכל דבר משה לאהרן ולצני צניו שלו
 צטוה ומה שהפסיק ציניהם צפרשת יין וצכר
 אל חשה כדי ללמדך דרך ארץ שחייצ אדם
 לכחם אצלים כי אהרן היה מחאצל כאן על
 שני צניו כדצ ואציהוא וצא הקצ"ה לכחם אותו
 כמו שדרז"ל צפסוק (צראשית י"ח) וירא אליו
 לצקר את החולה וזהו שחמלא הדצור לאהרן
 לצדו צאמרו וידצר ה' אל אהרן לאמר, וכן
 דרז"ל מה הוא רחום אף אהה היה רחום מה
 הוא חנון אף אהה היה חנון מה הוא מנחם
 אצלים אף אהה היה מנחם אצלים מה הוא
 מצקר חולים אף אהה היה מצקר חולים מה
 הוא קוצר ממים אף אהה קצור ממים.
 וכן אמרו צמדש קהלת (קהלת ז') עוצ ללכת
 אל צית אצל מלכת אל צית משה מועצ
 סילך האדם צמדה שנוהגת צחיים וצמחים
 ממדה שאינה נוהגת אלל צחיים אומר הקצ"ה
 למד ממני שהנחתי שמהת צני צמסכן ונבליתי
 לאצל כדצ ואציהוא. אצל רז"ל הוכיחו ממקום
 אחר שהוא יחצרך מנחם אצלים ממה שכתוב
 (צראשית כ"ה) ויהי אחרי מוח אצנהם ויצרך
 אלהים את ילחק צנו, וכונחם צצרכה זו
 חכמותי אצלים היתה: ואכלוה מצות אצל המזבח.
 וכי ואכלחם אותה צמקום קדוש כדי שלא
 חצין דוקא אלל המצח ממש לכך הוסיף ואמר
 ואכלחם אותה צמקום קדוש הנטה להם שיוכלו
 לאכלם צכל החלר כי כל חלר אהל מועד נקרא
 קדוש ומה שאמר אלל המצח ללמד כי כל
 מה שיחקרצ לאכלה אלל המצח יהיה עוצ

ויומר ראוי: (יד) תאכלו במקום מהור אתה
 ובניך ובנותיך אהך. לא אחר צמקום קדוש לפי
 שהחיר חכילחה לכשים והנשים לא היו רשאות
 ליכנס לחלר אהל מועד וכמו שאמרו אשה
 צעורה מוכין כי חלר המסכן דוגמת העזרה צצמקדש
 י"א (ב) זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה
 אשר על הארץ, חס חסחכל צפרשה הזאת
 וצפרשיות הסמוכות לה חמלאס מסודרות צסדור
 גדול וצכוכה נכונה על סדר ארצע יסודות
 מועטה למעלה צצכצר ידעת כי סדור היסודות
 מועלה למטה הוא סימן ארומ"ע, חס רוח מים
 עשר, וכן קדרם שהמע"ה צספר משלי צפסוק
 (משלי ז') מי עלה שמים וירד מי אסף רוח
 צחפניו מי לרר מים צצמלה מי הקים כל
 חפסי ארץ, אצל צפרשיות אלו חמלאס מסודרים
 מועטה למעלה והסימן עמר"א כי החחיל מיקוד
 העפר ז"ש זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה
 אשר על הארץ, וצאר צפרשה זו הבהמות
 והחיות המותרות והאסורות שהן מיקוד העפר
 וצפרשה שניה הזכיר יקוד המים, וצאר הדגים
 המותרים והאסורים ואמר את זה תאכלו מכל
 אשר צמים, וצפרשה שלישיית צאר צריות הרוח
 שהן העופות האסורים והמותרים ואמר ואת
 אלה תסקלו מן העוף, וצפרשה רביעיית רוח
 על יקוד האש שהוא היקוד הרביעי והדק
 מכולן, ואמרו וזה לכס העמא צסרץ הסורץ
 על הארץ החלד והעכצר והלצ למיכהו, הלצ
 שני מייים האחד עמו ערוד והשני עמו סלמנדר"א
 זו צמלת למיכהו שהוסיף הכי צצצילו והיא חיה
 מחילדה צאש צמכור שכתחמם צצע שכים
 רלופים יוס ולילה וכל כך גדלה טס שאס
 חסרד רגע מהאש מיד חמות כדגים שמתים
 צהפרדס מן המים לפי שהמים גדולן ומיותן
 כך סלמנדר"א זו עקר חיותה היא האש הגדולה,
 וע"ז דרז"ל כשהיה מביע ר"ע אלל מקרא זה
 והלצ למיכהו היה אומר מה רצו מעשיך ה'
 כלס צחכמה עסית צראת צריות גדלות צים
 צריות גדלות ציצסה, שצים אלמלי יולאות
 ליצסה מיד מחות ושיצסה אלמלי ככנסו לים
 מיד מחות, צראת צריות גדלות צאש צריות
 גדלות צאוייר שצאש אלמלי יולאות לאוייר מיד
 מחות וצצאוייר אלמלי ככנסות צאש מיד מחות
 הוי אומר (תהלים ק"ד) מה רצו מעשיך ה'
 כלס צחכמה עשיח. ויראה לי מעעם שהזכיר
 מלת אלה בצריות הרוח הוא שאמר ואת אלה

תסקלו

השקלו מן העוף גם צפרצפה צריות האש הזכיר
 ג"כ מלח חלה צאמרו חלה העומאים לכס לפי
 שמלת חלה מלח רוחניית ידועה נוסס חלהים
 שהיו"ד והמ"ס כנוי לרבים ועקר מלח חלה
 וצא לרמוז כאן כי שתי היסודות שהם האש
 והרוח הם יסודות דקים ומרוז דקותם ייחסם
 הכי צטס חלהים צהרצה מקומות צאמרו (צרחסיח
 ח' ורוח חלהים נרחפת על פני המים (חיוז
 ח' אש חלהים נפלה וצטתי הפרסיות הראשונות
 כשהזכיר יסודות העפר והמים שהם יסודות
 כצדים גופניים לא תמלא צהן מלח חלה כלל,
 ועוד י"ל שהזכיר צטתי יסודות הללו לצון חלה
 כדי לרמוז ע"ז סכתוז צה (סמות ל"צ) חלה
 חלהיך ישראל וכבר ידעת כי יש מן האומות
 שהן עוזדין הרוח והאש צהיותם יסודות קלים
 ומסרתים להם כדי שתחול עליהם רצוי העוצה
 וההלכה ויתגבר מזלם לפי דעתם: ובמדרש
 זאת החיה אשר האכלו זצאה"כ (חצקוק ג')
 עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים, צטעה צצקס
 הקצ"ה ליחן תורה לישראל עמד ומדד את
 הארץ וכתן התורה לישראל במדבר צפרהסיח
 לכך כתיב עמד וימודד ארץ, דמס על ז'
 אומות התיר להם סכא' (יסעיה ס') והגוים
 חרוב יחרבו, נפסס על ז' אומות התיר להם
 סכא' (דצרים כ') לא חחיה כל כשמה, ממונס
 על ז' אומות התיר להם סכא' (סס ז') ואכלת
 את כל העמים, רצי סמעון צן יוחאי אומר
 חיללן סכא' (צמדצר י"ג) לתור את הארץ, ר'
 אחא אומר הקפילן לגיהנס סכא' (ויקרא י"א)
 לכתר צהן על הארץ, רצ הוכא דלפורי אור
 התירן כענין סכי' (חיוז י"צ) מוסר מלכים
 פתח, רצי הנחום צר חכילאי אומר התיר להם
 את האסורין סקלים ורמשים למה הדבר דומה
 לצעה"צ שהיה לו גורן והיה עמו חמור וכלצ
 טען עליהם החצואה הכלצ היה מטליך המשווי
 כי לא נסה, מה עשה צעל הציה התיר מעליו
 את המשווי, כך הקצ"ה - כיון שראה את ז'
 האומות סאין צהן לחלוחיה ואיכן מקיימין את
 המלות, למה הדבר דומה לרופא שהלך לבקר
 סכי חולים אחד יש צו סככה אור להן חנו
 לו כל מה שצצקס לאכול, ככנס לסכי אור
 להן חנו לו מאכל פלוכי ואל חחנו לו מאכל
 פלוכי לימים זה שהתיר לו המאכליכ כולם מה,
 וזה שהתיר לו מקלה ואסר לו מקלה כתרפא,
 אמרו לו מה זאת אור להן זה סרליתי צו

סומים חיים התרתי לו זה ומנעתי ממנו זה
 וזה סרליתי צו סימני מיחה התרתי לו את
 הכל כך התיר הקצ"ה לז' אומות סקלים ורמשים
 וכל העצרות לפי שהם מוכנים לגיהנס חצל
 ישראל שהם חיים אור להם את זה האכלו ואת
 זה לא האכלו, ולכך אור זאת החיה שהיא
 לצון חיים לפי שישראל דצקים צחיים סכאמר
 (דצרים ד') ואחס הדצקים צה' חלהיכס חיים
 כלכס היום: (ד-ה-ו-ז) את הנמל וגו'. ואת
 השפן וגו'. ואת הארנבת וגו'. ואת החזיר וגו'.
 לא התירה תורה צהמה וחיה חלה צטכי סימנים
 חלו והם פרסותיו סדוקות ומעלה גרה, ומה
 סלא הזכיר הסוק והחמור כי אין צהם אחד
 מקיימנים הללו ולכך הולרך לפרוע חרצעה חלו
 טיש צכל אחד מהם סימן אחד על עהרה
 ואעפ"כ הם עומאים כיון שאין צהם סכי
 הקיימנים על הכסר חלה אחד צלצד והחורה
 לא התירה חלה צטנים, וכשהזכיר סכי סחזיר
 חף הכלצ צכלל סהרי הוא כמותו סחינו מעלה
 גרה חצל פרסותיו סדוקות, וכן סכציח המטילים
 זה לזה הוא סאמר (יסעיה ס"ו) וצח הטה
 עורף כלצ מעלה נכחה דס חזיר, והזכיר ג'
 חיות צלצון זכר וצידוע שהקצנות צכלל האסור
 לפי שהקצנה צכלל הזכר, וכן סארנצה חלו
 כתצ הארכצ היתה הנקצה צכללו ג"כ כעו
 הסאר, חצל הולרך סכי להזכיר סארנצה צלצון
 נקצה כדי לרמוז סמין סארנצה הם חכרוגיכוס
 ויש צהם כלים לזכר ולנקצה והם מולידים
 ויולדים. ובמדרש הזכיר כאן חרצע חיות חלה
 צארצעה סקוקים כל חיה וחיה צפסוק צפיע
 לרמוז על חרצע מלכיות שהיו צומכים חלוקים
 כל אחד ואחד גלות צפיע, ודרז"ל את הגמל
 זו מלכות צצל סכאמר (חלהים קל"ז) צת צצל
 הסדודה אטרי טיסלס לכך את גמולך סגמלת
 לנו, את הספן זו יון סצטלה סחורה מפי
 הנציחים סכאמר (עמוס ח') הנה ימים צחים
 כאס ה' חלהים והסלחתי רעצ צארץ לא רעצ
 ללחס ולא למא למים כי אס לסעוע את דצר
 ה' וכי (סס) ונעו מים עד ים, ואת סארנצה
 זו מדי סעטסה את ישראל סאה והפקר להסמזיד
 להרוג ולצצד וכן סס אטה חלמי חרנצה סמה
 ואת סחזיר זו מלכות גלות הרציעי סכאמר
 (חלהים פ') יכרסמנה חזיר מיער, חצל צמטכה
 תורה צסדר ראה הזכיר סלסחן צפסוק אחד
 הוא סכי את הגמל ואת הספן ואת סארנצה

כי מעלת גרה חמה וגוי, והזכיר הרציעי צפסוק צפי' הוא שכי' ואלת החזיר כי מפריק פרסה הוא ולא גרה, והיה זה לרמוז כי הסלש גליות אע"פ שהיו זמניהם חלוקים היו כאלו הם מחוזרים לפי שזמנם מועט וקלר אבל הגלות הדי' הזכירו צפסי' עלמו צין צפרשה זו צין צמסנה תורה להורות כי הוא גלות ארוך צפי' ושקול כנגד כולם, וכנגד די' מלכויות הללו הזכיר דוד המע"ה ארבע פעמים הודאה במזמור הכקרא הלל הגדול, הזכיר תחלה (תהלים קל"ו) הודו לה' כי עוז כי לעולם חקדו על מלכות צבל, והזכיר שנית הודו לחלפי האלהים על מלכות יון, והזכיר שלישיית הודו לאדני האדונים על מלכות מדי, והזכיר ג' הודו רלוסין כנגד שלש חיות שהזכיר משה צימד, והזכיר צפסוק אחרון מן המזמור הודו לאל השמים כנגד מלכות אדום, ולפי שראה צרו"ק יסועה והללה לישראל מכולן לכך נתן הודאה כנגד כולן, והזכיר צהודאה זו השמים מפני שבגאולה זו ישתחו השמים והגל הארץ: ובמדרש תנחומא למה כונסלה מלכות זו לחזיר שעתיד הקצ"ה להחזיר עליהן מדת הדין. ויש נוסחאות שכי' צהן שעתיד להחזיר העטרה ליוסנה והענין כי שכי' המקדשים נבנו ע"י ישראל, צ"ת ראשון צנה שלמה שהוא מזרע יהודה, צ"ת שכי' צנה זרובבל שהיה ג"כ מזרע יהודה שכתאמר (זכריה די') ידי זרובבל יקרו וגוי ונעשה ע"י כורש שנתן רשות צנה, אבל הצ"ת השלישי עתידה אומה זו לצנותו וז"ש עתיד להחזיר העטרה ליוסנה לפי שהוא החריצו. ויש נוסחאות שכי' עתיד הקצ"ה להחזירו לנו וההמון מצינים שהחזיר יהיה עהור לישראל, אבל צהור הענין על הכח שלו שהוא מלך לישראל ולעתיד ישוב עם שאר כל הכחות לעזור ולהמוך לישראל כי ירצה הסלוס בעולם שכי' (ישעיה י"א) וגר זאב עם כבש וגוי וכי' (סס) לא ירעו ולא ישחיתו צבל סר קדשי': (ט) כל אשר לו סגפיר וקשקשת אותם תאכלו. עעס הסגפיר והקשקשת לפי שבעליהם שוכנים לעולם בעליוכי המים וצבלוליהם ויקצלו גדול צהור הככלס סס, ולכן יס צהס קלת חוס דוחה מהס שפעת הליחות כאשר יעשה הלמר והסער וגם הלפרכים צחדס וצנהמה, ושלין לו סגפיר וקשקשת ישכון לעולם צחחחית המים וצעבוריהם ולרוב הלחות ואסיפת הקור לא ידחס מהס דצר וע"כ הם בעלי ליחה קרה

קרובה להמית והיא ממיתה צקלח המימות צאגמים המעופפים, כן כתב הרמב"ן ז"ל: (יא) מנשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו. אחר שאקדם צאכילה צא לצאר ואלת צבלתם תשקלו לומר שאקור לסחור צהן זה ואלת צבלתם תשקלו סכך דרז"ל דגים עומאים לא יעשה צהן סחורה שכי' ואלת צבלתם תשקלו. והנה הם שמונה דצרים שאקור לסחור צהן די' למעלתן וחסיצותן ודי' לפחיחותן, די' למעלתן הוא שארז"ל חין משחכרין צשל הקדש לפי שהקדש הוא להקצ"ה והקצ"ה חין לו לורך צריות והרחצת ממון כי הכל שלו שכי' (חגי צ') לי הכסף ולי הזהב כאס ה' לצאות, וגזצר ההקדש אינו רשאי לסחור צו ולא להרויח צו אלא שיהיה מולכע צרשותו לצדק הצ"ת, וזה צהקדש סחס, אבל הקדש חכאי כגון המקדיש ממון על חכאי שילוו אותו וירויחו צו הרי זו מותר, ולכך נהגו צבל הקהלות שהממונים על ממון ההקדש מלוים אותו ומרויחים צו ששל חכאי זה הקדישו הצעלים, אבל צהקדש סחס אקור ליגע צו וחין להרויח צו כלל, ועליו חתרו חין משחכרין צשל הקדש ולא צשל לרקה לפי שהממונה על הלרקה אקור שיקחור צמעוה של לרקה ולהוליאן מרשותו כלל כי לפעמים יצא שצוי וילטרך לפדותו ולא יהיו צידו מעוה ממונים או ילטרך לצון את העניים וחין צידו וימותו צרעצ או ילטרך לכקות את הערומים וחין זה ריוח אלא הפסד גדול, וגם חין לסחור צצכור ומעשר טנפל צהס מוס וא"א לסוחטון צמקדש אלא שיאכלס, כענין שכי' (דצרים ע"ו) צצערין תאכלכו אבל לא שיקחור צהן, וגם פירות סציעית אקור לסחור צהן סכך דרז"ל לאכלה ולא לסחורה, והדי' לפחיחותן ואלו הן, צצר צבלות וערפות שקלים ורמשים אס ישכן צרשותו מותר למכרן סכן אמר הכי' (סס י"ד) או מכור לככרי לומר שהחיר לכ הכי' למכור צהמה שהיתה כסרה וכונהך לאכול אותה לולא סנת המקרה שקרה צה אבל חין הכחוצ עחיר צה שחובל לסחור צהן כשאר הצהמות הכסרות והעהורות, ושקלים דגים עומאים הוא שכי' כאן ואלת צבלתם תשקלו ולכך הוסיף זה להיות האקור צו סוה צין מח צין חי': (יג) ואת אלה תשקצו מן העוף. כלוי מן העוף העהור, ולמדך שהעופות העהורים מרובין על העומאים, וכן הזכירו רז"ל, לפיכך פרע לכ הכחוצ צעמאים, מכהן

מכאן אמרו לעולם ילמד אדם לחלמידו דרך קלרה כאלם האומר לחצרו צור לך זה מחוך זה שפדעח כותכת סאותו מין שהוא צורר מתוכו מרובה הוא מן הכזרה, ועזא"כ (ויקרא כ') והצדלחם צין הצהמה הטורה לעמאלה וצין העוף העמאל לטהור, הקדים צצהמה הטורה לעמאלה וצעוף הקדים הטמאלה לטהור כלומר חצרו הצהמה הטורה מן הטמאלה וזה יורה כי הצהמות הטמאלה יותר מן הטורה, וחצרו העוף הטמאל מן הטורה וזה יורה כי העופות הטורים מרובים מן הטמאלים, ולכך פרע לך הכי צעמאלים ללמדך דרך קלרה. וכתב הרמב"ן ז"ל כי הסיון צעופות הטמאלים היא הדריקה שכל עוף הדורס לעולם עמאל, וכמו שהזכירו רז"ל כי התורה הרחיקה מפני שדמו מחומם לאכזריותו וסחור וגם וטוליד המרה הסחורה הסרופה וכותן אכזריות צלצ, וענין הדריקה הוא הלך ליד שירדוף ויחפסם חיים וידרסם צידו ויאכל אותם כאשר יעשה הנץ הגם הנקרא אסעו"ר והנץ הנקרא אספרו"ר, וטעם איקור העופות מפני אכזריות תולדותם, והצהמות ג"כ יתכן שיהיו מפני כן שאין צועלי הגרה ומפריקי הפרקה והסקועה דורס והשאר כלן יטרפו. והנה כמלא בתולדותן סכוי ממה שהזכירו חכמים שכל חלצ הטורים עומד וחלצ הטמאלים כלן איכנו נקפא ולא יתגזן לעולם והנה הם משוכים, ויתכן מזה שיזיקו צאצרי הזרע ויהיה הזרע המתאסף מהליחה שבהם קרה ולחה לא תוליד כלל או לא תוליד צעוצ וככון, מלצד שיש צמותרים עוצה ידועה צדרך הרפואות. וראיתי צקלח ספרי הרפואות שחלצ החזיר חס ינק היונק ממנו יהיה אותו נער מלודע וזה לחות שיש צכלן סגולות רעות מאד ע"כ, ועוד יש לחת טעם צאיקור העופות, כי לפי שהקצ"ה צומר העוצ ואוהצ הספלות וכל שאר המדות העוצות וסוכא האכזריות וכל שאר המדות הרעות לכך צחר צקרצנו צצרות הספלות והחמות ומאותן שהוא יתעלה צחר צהן לקרצן לוח חת ישראל סיהיה מאכלס מהן, וכסס שהוא יחצרך מרחיק העופות הטמאלים ללורך קרצן כן מרחיק אותם ללורך מאכלס סל ישראל, וכל זה ללמדנו שהוא יתעלה סוכא מדה הרע והאכזריות ואוהצ מדה העוצ והספלות והחמות, ומעטס זה ימשלו הנציחיים חת הרטעים וצעלי הטצע האכזרי לעופות טמאלים דורסים, הוא

שכי (ירמיה מ"ט) הנה כנשר יעלה וידחה ויפרוס כנפיו על צלרה, וכתיב (דברים כ"ח) ישא ה' עליך גוי מרחוק מקלה הארץ כאשר ידחה הנשר, וכן ימשילום עוד לצהמות וחיות דורקות הוא סכחוצ (ירמיה ה') על כן כס חריה ציער זאצ ערצות יסדדס נמר סוקד על עריהס, והזכיר דוד המע"ה (תהלים כ"ח) מלחמות כפירים כחון ה', (סס כ"ז) כפסי צחוך לצחיים אסכצה, וימשילו הלריקים צעלי המדות הטובות אוהצי הסלוס והחמימות לצחמות המות ולעופות חמימים הוא שכי (ישעיה ה') ורעו כצפים כדצגס, וכי (הושע י') וילחחם ופסחם כעגלי מרצק, וכי (מלאכי ג') יחרדו כלפור ממלרים וכיונה מארץ אסורה, וכי (ישעיה ס') וכיונים אל ארצותיהס. ועוד י"ל טעם אחר צאיקור העופות לפי שאין מנחטין חלח צעופות טמאלים והתורה אמרה לא תנחשו ולכך חקרה כל העופות הטמאלים מלד הכחוש ומלד סהס דורסים כי כל עוף שיש לו מעלה צדריקה יש לו מעלה צנחוש והוא ראוי לסמוך עליו יותר, וחכמי הכחוש אומרים כן, וכחש העוף הטמאל הוא שיסחנה מעשהו ויסחנה מוטצו מוקוס למקוס ולפעמים ימרוט כנפיו ותכל יודעין ומכירין שהוא מנלה דצר חלח שאין חכל מצינים אותו חלח החכס המנחט, וכחש העוף הטורה אינו נקרא נחש כי מה שהוא מנלה לצכי אדם אינו חלח צקול הקריחה ולפלוף וזה חפ"י צעמאלים אינו נקרא נחש חלח חכמה כמו שארז"ל סיחת דקלים וסיחת עופות וסיחת חילכות, ועז"ח סלמה צחכמתו (קסלח י') ועוף הסמים יוליד חת הקול שאין זה נחש מעשה כי חס נחש דצור, ואינו נקרא נחש חלח חכמה היא ממיכי הסחמות, ודומה למה שאמ"כ (ישעיה כ') ואזניך חסמענה דצר מאחריק לחמר זה הדרך לכו צו: (יע) הרוביפת. זה מרכנול הצר סהודו כפול וכרצלתו כפולה והוא הציח סמיר למקדס, וכן אמרו צגיטין פרק מי סאחזו צמעשה סל אסמדחי אער ליה לדידי לא אמקר לי סמירח לשרח דימח אמקר ליה ולא יהיצ ליה חלח לתרכנולחא צרח דמסימן ליה אסצועתח, ומחי עמיד ציה ממעי ליה לטורח דליח ציה יסוצ ומנח ליה אסינח דטורח ופקעי טורח ומנקיע ומייתי צצרוכי דחילכי וסדי חס וקדחי וסיינו דמתרגמינן כגר טורח: (ב) והחושט והחנשמת. הזכיר סמונה סרלים

ואמר

ועומה צערה שזולעו, ולפי"ז כשאמר מן הבהמה
 יכלול גם העוף והל"ל חיה שכבר נחזאר כי
 חיה בכלל בהמה ובהמה בכלל חיה. ואל תחמה
 בקבלת רז"ל שדרשו בכלל עוף עהור הכחוז
 מדבר ושהציו עוף בכלל בהמה שהרי מלינו
 (ויקרא כ"ד) ומכה בהמה ישלמה וזודאי גם
 העוף: בכלל כי כן הסכל מחייב לכל מי שמזיק
 דבר שיתן חסלומוין, אצל דרך הפסוקים לדבר
 ולפרוע צנה שהיא יותר מלוי, וכן כי (דברים
 ה') וסורך וממורק וכל צמחך וזודאי גם
 העוף בכלל שאסרו לו להפריח יונים שלו בצבח
 גם צענין הפקדון מלינו כי וכל בהמה לשמור:
 (מא) וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא
 לא יאכל. אלו המהילדי צפירות והם
 החולעים שצחמרים וגרונות וזיון שבעדשים
 ושצפולין ושאר הפירות, והזכיר אח"כ לכל
 השרץ השורץ על הארץ והם המהילדים מזכר
 ונקבה וז"ל השרץ מלשון (בראשית ט') שרלו
 בארץ ורבו צה (סמות א') פרו וישרלו, והאדם
 מסתכן באכילתן והם נחש ושלשול ועקרב
 ומפוסית וכדל וכן דרז"ל כל הולך על גחון
 זה נחש כל לרצות שלשול קטן, הולך על ארבע
 זה עקרב, כל לרצות מפוסית והדומה לחפוסית.
 מרצה רגלים זה כדל שיש לה רגלים רבים,
 כל לרצות דומה לדומה, והזכיר אח"כ בכל
 השרץ השורץ על הארץ והם המהילדים מהעפוש:
 (נג) בכל השרץ השורץ. לא אמר על הארץ
 כמו בראשונים, שאלו אמר כן היה צוממע
 שלא יהיה מסקן כפשו כי אם צטרף הארץ
 דוקא, ודבר ידוע כי עכבר שכי מיכין אחד
 ציבבה ואחד צים, וכן צפאר הסרלים שלא
 ידענו, וע"כ אמר בכל השרץ השורץ כלומר
 אפילו צטרף הים כי האוכלו הוא מסקן כפשו
 וממח עלמו ולכך הזהיר שלא יסקן כפשו
 ולא יעמח בהם: ולא תשמאו בהם ונשמחם
 גם. יאמר ולא תעמאו בהם באכילתן צגוף
 שאם העשו כן וכעמחם גם צנפסל והמלה
 חקרה אל"ף שהוא לשון טמטום והטעם שהלצ
 מממעם באכילת הדברים האסורים ואין רוח"ק
 סורה זו. ויחנן שנאמר כי מפני שאות אל"ף
 הוא מורה על היחוד והקדמות וע"כ יחסר
 האל"ף מהמלה לפי שהסכינה מסתלקת ממקום
 הטומאה והחטא וכענין שכי (דברים כ"ג) כי
 ה' אלהיך מחהלך בקרב מחנך וגו' ולא יראה
 צך ערות דבר וסצ מאחריך וזהו חקרונ האל"ף
 צמלה

ואמר צהם אלה הטמאים לכם והנחש אינו
 בכללם. ויש לתמוה צזה כי ראוי היה צודאי
 שיהיה הנחש טמא וממח כי הוא שורץ הטומאה
 והזהמח כידוע מן הנחש הקדמוני, וא"כ למה
 לא הכניסו הכי בכלל הסרלים הטמאים:
 אבל הענין הוא מכללי דרכי התורה שכל
 נתיבותיה שלום שלא ללחה לעמח הנחש
 צמגעו שאם כן היה אדם נמנע מלהרגו כדי
 שלא יטמא, ומזה הזכיר כל הולך על גחון
 שהוא הנחש והולך על ארבע שהוא עקרב ומרצה
 רגלים והוא שטמו כדל מפני שהן צריות
 מזיקות לצני אדם בארס שלהם ויש צהם מחליחות
 ויש צהם ממחיות, והזכיר צהם לא האכלו כי
 סקן הם, לא חסר כי אם האכילה אצל עהר
 אח המגע משא"כ צצמוכה סרלים שאין להם
 ארס כלל: (לח) ובי יוחן מים על זרע וגו'.
 מכאן דרז"ל שהמים מוכשירים לקבל עומאה,
 וכיון שנפל על הפירות מים לעולם הרי הם
 מוכשירים לקבל עומאה אע"פ שהפירות יצטין,
 וטעם הדבר שהליחות היא מדציק לכלוך הטומאה
 ואם אנו גוזרים עומאה על הלחים ולא על
 היצטים נחת דצריך לשעורין ואין ראוי שנגזור
 עומאה לחלאין לפיכך גזרה תורה עומאה על
 הפירות אע"פ שהם יצטים עכסיו כיון שהיו
 לחים: (לט) וכי ימות מן הבהמה. היה ראוי
 שיאמר וכי תמות, אצל אילו אמר כן היה
 צממע שאין הנצלה מממח צמגע אלא כשהיא
 שלמה כולה, אצל חלק ממנה אינו ממח
 וכשאמר וכי ימות יורה שאף חלק ממנה ממח
 צמגע, וע"כ הזכיר וכי ימות מן הבהמה צלסון
 זכר, והנה הוא כלסון וכי יפול מנצלהם שהרי
 נצלה לשון נקבה הוא והזכיר יפול צלסון זכר
 על החלק ממנה, ודרז"ל הנוגע צנצלה והאוכל
 מנצלה להוליא הקרנים והטלפים והעור והשער
 והעלמות, וכ"מ צישראל שהציאו כוזה כלים של
 עור ממחנה מדין והכחוז הכסירים צהזאת מי
 כדה ואלו היה עור נצלה ממח כצטר נצלה
 עלמה לא היה מספיק להם שום הכסר שהרי
 נצלה אין לה הכסר, וכ"מ צשלמה ע"ה טעשה
 כסא של עלמות הוא שכי (מלכים א' י') ויעש
 המלך כסא מן גדול והוא עלם הפיל:
 (מ) והאוכל מנבלחה. צנצלה עוף עהור הכחוז
 מדבר שאינו ממח צמגע ובהמה מממח
 צמגע ועוף עהור אינו ממח צמגע, אצל
 ממח צגדים צציה הנציעה כלוי צגדיו מקצלין

צמלח ונחטו לי, והטעם הזה בעלמא כוכל לומר
 צמח סנקרא קדוש בלסוכנו מי שהוא מיוחד
 וכדל בעבודת הש"י, והמיוחד למעשה הזכות
 יקרא קדש בחקרן וא"ו, כי הוא"ו היא מלכות
 השם הקדוש ולכך נחקרה הוא"ו משמו כי אין
 קדושה במקום הטומאה, ומזה חוכל להצין כח
 לסוכנו הקדוש כי צמט שנוי לסון שיש צין
 חיצה לחיצה חלויים כמה הרי הרים, ודרז"ל
 ולא טמאו בהם ונעמחם צם אדם מטמא
 עלמו מעט מטמאין אותו הרבה אדם מטמא
 עלמו מלמטה מטמאין אותו מלמעלה, אדם
 מטמא עלמו בעוה"ז מטמאין אותו לעוה"ב,
 ולכך סוף והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש
 אני, והתקדשתם בגוף והייתם קדושים בנפש
 לעוה"ב כי קדוש אני, והתקדשתם והייתם
 קדושים כי קדוש אני הקדושה הזאת לישראל
 יותר משאר העו"ג ואינה אלא צמעה החורה
 והמלות כי עם החורה והמלות יתחזק כח
 השכל ויחלוש כח התאוות, וידוע כי התאוה
 חזקה צמעה והנה היא צאדם קודמת לשכלו
 כי התאוה מוטבעת בו מתחלת נעוריו שהוא
 כמשך אחר ההכחות הגשמיות ועמהן הוא הולך
 וגדל עד שהיא מחגזרת על השכל אשר צמצילו
 כולר האדם, ועוד שהתאוה מחזרת מכחות
 הטבעיים ומן היסודות ויש לה מחזיקים ועוזרים
 הרבה והם המחכלים ושאר התאוות הגשמיות,
 והשכל שהוא עלם רוחני והוא נגזר מן העולם
 העליון הוא ככרי צעולם הגופות העצבים והגקים
 ומפני שהוא ככרי אין לו מחזיק ועוזר אלא
 הכל כנגדו וצדן הוא שיחליש השכל ותחגזר
 התאוה עליו צמנה שני ענינים, האחד מפני
 שהתאוה צאדם קודמת לשכל, והשני מפני
 שהחאוס יש לה מחזיקים ולא כן השכל ולפיכך
 הולך האדם אל החורה והמלות לחזק כח
 השכל ולהחליש כח התאוות, ומפני זה כלטוינו
 צמלות המחכלים האקורים וצמלות העריות וצמלות
 החפלה והחעכית והלדקה וגמ"ח שכולן להחליש
 כח התאוה וזהו שארז"ל צמפרי והתקדשתם זו
 קדושת מלות ואח"כ והייתם קדושים, והכוונה
 צמאמר הזה כי ע"י המלות יחליש כח התאוות
 ויחגזר כח השכל שצמצילו כנרא האדם.

ויש לפרש עוד והתקדשתם מלסון פרישות כי
 הפרוש והכדל ותאוות העולם נקרא קדוש,
 וכן דרז"ל צחורה כהנים והתקדשתם והייתם

קדושים כשם שאני קדוש כך אחם תהיו קדושים
 כשם שאני פרוש כך אחם תהיו פרושים, והענין
 שיפרוש האדם מן התאוות ולא ישתמש בהם
 רק צמוכרה שאם ימשך האדם אחר המחכל
 והמטחה והמשגל יותר מדאי יחריצ נפשו וגופו,
 והוא סנקרא בלסון חורה כסיל ואויל וכל הממעט
 אף צדצר ההכרחי ופורש עלמו מן המותר
 הגמור הוא הנקרא קדוש כי אם הוא ממלא
 נפשו צמאות מן המותר יהיה צקוצחי יין
 וזללי צמר ויהיה ככל ועוצר על החורה, וע"כ
 הולך הכי הזה לומר והתקדשתם להזהיר על
 הפרישות וזהו שיגדור האדם את עלמו ויפרוש
 מרצוי המחכל והמטחה והמותר ויפרוש ג"כ
 מן הדצור שאינו ראוי כענין שכי (משלי כ"ב)
 שומר פיו ולסוכו וגו', וזה כחצ הרמזין ז"ל,
 וכן מלינו שלמה ע"ה שהזהיר על הדצור האקור
 הוא שאמר (שם ע"ו) לסון חכמים תיעיז דעת
 ופי כסילים יציע אולת, וקמ"ך ליה צכל מקום
 עיני ה' לופות וגו', צאר כי השגחה ה' צכל
 מקום והוא משלם גמול על האולת ועל הדצור
 הנמאס, והוא שאמר הנביא (ישעיה ע') על
 כן על צחוריו לא ישמח ה' וכל פה דוצר
 כצלה, הזכיר הצחורים לפי שדרכם צכך, ודרז"ל
 כל המכצל פיו מעמיקים לו גיהנם שנאמר
 (משלי כ"ב) סוחה עמוקה פי זרה זעום ה'
 יפל סם, וכ"ע יחזקאל הנביא שהתכנח עוכס
 ופורענות על הדצור שאינו ראוי והודיענו
 שהקצ"ה משגיח על זה, והוא שאמר צפורענות
 הרשעים (יחזקאל ל"ה) יען אמרך את שני
 הגוים ואח שתי הארלות לי תהייתם וירשנות
 והי' סם הים, יגיד הכי כי הוא יתעלה הים
 סם משגיח על הדצור לשלם גמול, והזכיר צו
 עוד לסון והי' שהכוונה צכל מקום הוא וצית
 דינו, ודעת רז"ל צמדשם צבי הזה שהוא אזהרה
 לאדם שיהיה כקי צגופו וצידיו כי כל זה
 צגדר הפרישות, הוא שאמר והתקדשתם אלו
 מים ראסונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים,
 כי קדוש אני זה סמן ערני, אני ה' אלהיכם
 זו צרכה, והכוונה צזה סלריך האדם צעת
 העאכל והמטחה שהוא סנה להשכיח העקר
 שיתקדש צשלם קדושות הסתים לטהרת הגוף
 והשלישית לעורר כח הנפש צריח עוב אז תסיה
 ראויה לצדך הש"י, וכח"א (תהלים קל"ד) סאו
 ידיכם קדש וצרכו את ה' :

אשה

יב אשה כי תזריע

שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב: **שלמה** המעיה הודיענו זכרון הזה (משלי ע"ו) כי האיש בדבורו כשהוא מדבר דבריו בחלמה יש לו שמחה על זה לפי שהדבור הוא מלך הסכל בקיצת הנפש הסכלית שנאדם אשר זה יש לו יתרון על שאר בעלי חיים, וע"כ נתיחס הדבור להקצ"ה הוא שכי' (ישעיה כ"ז) זורא כיצ שפחים והנציח טבח זו להקצ"ה כסם טבח אוחו זכריחת השמים שהם עלמייס סכליים ואמר (סם ע"ג) זורא השמים וכוועיהם, ואמר כי כאשר יכוין האיש לדבר דברים נכוחים ומתוקנים ומקדר אוחו בחכמה הסכל ישנה על זה לפי שלא הוליא הדברים צפפתיו עד שקדרם בלבו, וידוע כי קדור הדברים במחשבת האדם הוא ציד האדם ולא כן הדבור כי הדבור יצא מאת הסם וכענין שכי' (משלי ע"ז) לאדם מערכי לב ומהי מענה לשון, וכאשר כוון במענה לשון והוליא דבריו צפפתיו על הנכונה הנה זה דבר צרור כי הוא צפפת סיוע אלהי ותגיע לו מזה שמחה ז"ש שמחה לאיש במענה פיו, אע"פ שכל דבריו שהוא מדבר כולן מיוסרים אין ראוי לו לדבר רק דבר צעמו כי מי שהיה מדבר שירים צצית האבל או עכיכי אבל צצית שמחה מה מאד יהיה ענין בלתי מקודר וראוי והוא דבר שלא צעמו שהרי אמרו צפעת חדות חדות וצפעת אבלא אבלא, ומן הענין הזה הוא מה שאמרו שואלין הלכות פסק צפפה והלכות עלרת והלכות החג צחג, ומי שהיה דורס הלכות סכה צפפה או הלכות פסק צפפות גם זה ענין מצולצל מעורר ואין זה דבר צעמו, וע"ז הזכיר שלמה ע"ה זכאן שמחה לאיש במענה פיו ודבר צעמו מה טוב, יאמר כי אע"פ שהאדם מדבר נכוחות ועניינים סכליים אע"פ יש לו להחבר על תאומו ולמשול צרומו שלא ידבר מן הנכוחות הסם רק דבר צעמו זהו ע"ד הפסע.

וע"ד המדרש שמחה לאיש זה הקצ"ה שנאמר (סמות ע"ו) ה' איה מלחמה, במענה פיו שנאמר (צראשית א') ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, ודבר צעמו מה טוב שנאמר (סם) וירא אלהים את האור כי טוב ע"כ, וידוע כי צפעת ימי צראשית כל יום ויום מן הסעה הזכיר שכי' כי טוב ומה שנברא זו בכל יום

יום היה דבר צעמו ואע"פ שכל העולם כלו ומלואו העליונים והספלים נבראו צרגע אחד הכל אחת, וע"ז הנציח רז"ל משל לאמר שזרע טעה זרעים צידו אחת צרגע אחד וכל אחד ואחד הופיע ציומו אע"פ שהזריעה צצת אחת וז"ש שלמה ע"ה (קהלת ג') את הכל עשה יפה צעמו, ואמר זכאן ודבר צעמו מה טוב כל דבר ודבר שנברא ציומו היה צעמו והיה הכל טוב מן האור שהיה ראשון זכבראים העליונים עד אדם שהיה אחרון זכבראים הספלים הכל נעשה צעמו הראוי לו ולא היה אחרון לחקרן כי אם לגדולה ומעלה שהרי הדברים האחרונים צמעשה היו ראשונים במחשבה, וע"כ הדברים המעולים מאלהם אחרונים כי האדם שהוא תכלית הכונה בצריחת העולם להכיר זוראו ולעודדו היה אחרון לכל הנבראים ונצחר מכולן וכן יום טבח היה אחרון לכל הימים ומקודם מכולן וכן העוה"צ הוא אחרון לעוה"ז כי העוה"ז קודם לו ואין האדם יכול לקנות חיי העוה"ז כי אם זכשרון המפעלים בעוה"ז, וכן ישראל היו אחרונים בצריחת והיו ראשונים במחשבה הוא שכי' (ירמיה צ') קדש ישראל להי ראשית מצואתה, לא אמר קדוש או קדושים רק קדש וזה לעלוי ההפלגה במעלתן של ישראל כי הם מוסכים מן הקדש וכענין שכי' (סמות כ"ג) ואנשי קדש תהיון לי, להי לחלק להי כענין שכי' (דברים ל"ג) כי חלק הי עמו לא חלק הכוכבים והמזלות שהם לחלק ז' האומות, ראשית מצואתה מצחר מצואתה כמו (עמוק ו') וראשית שמנים יושמו, המצואה חמשה מינין חטה ושבורה סבולת שועל שיפון וכוסמין ולכך מצואתה צה"א ומצחר המצואה היא החטה כן ישראל היו מצחר האומות שקצלו חמשה חומשי חורה שהיא מצחר החורות, וע"ז אמרו במדרש משל למלך שקדש אשתו צחמש טבעות שכי' (הושע צ') וארשתיק לי צלדק וצחמשט וצחסד וצרחמים וארשתיק לי צחמוכה וידעת את ה', וז"ל ראשית שהוא כולל שתי קדימות קדימת מעלה וקדימה זמנית, קדימת מעלה מן וראשית שמנים, קדימה זמנית עלשון (צראשית י') ויהי ראשית מעלכתו צבל, הא למדת שהם קדומים וראשונים במחשבה ואחרונים בצריחת שהרי עשו ואלופיו קדמו ליעקב ולכל זרעו סכן כי צעמו (צראשית כ"ה) וילא הראשון אדמוכי, וגם תולדותיו של עשו קדמו לתולדותיו של יעקב

יעקב כי עשו נקח חסה צן ארבעים סנה ולא
 היתה חכלית הכונה בחולדות עשו הקודמות כי
 הם בחולדותיו של יעקב שבאו באחרונה והם היו
 החלה המחשבה וז"ש דוד ע"ה (תהלים נ"ו)
 כפלחותיך ומחשבותיך אליכו וכמו שאמרו חכמי
 המחקר החלה המחשבה סוף המעשה והמטל
 בזה ראובן רולף ללמוד תורה ואין לו בית
 המדרש ילטרך שיצנה החלה יסוד הבית ויגביה
 הצנין על היסוד ויפרוק גג החקרה על הצנין
 ואז ילמוד ט"ס, והנה הלמוד באחרונה במעשה
 והוא היה החלה במחשבה, וזה דומה למה
 שדרז"ל (דברים צ') אל תלורם ואל תהגר צ"ס
 למה הזהיר הכי"ן בן צעמון ומואז מפני שתי
 פרדות טובות שאני עתיד להוליא מהם רות
 המואזיה וכעמה העמוכית, הא למדת מכל זה
 שהאחרון הוא המעולה, ומה שכבר אחרון
 עלה במחשבה ראשון, למה הדבר דומה למי
 שאצדס לו מרגלית צין החול מציא כצרה
 וכוצר כל החול עד שמואל מרגליות, וכ"מ
 בלמחים שאם תקח גרגיר זרע ותזרענו הכה
 הוא נשתרש בקרקע ומשלח שרשים לכאן ולכאן
 עד שנעשה ממנו חילן גדול שממנו יולא הפרי
 שהוא גנוז ומחשלים בחוכו, וידוע כי הפרי
 שצא באחרונה הוא היה עיקר הכוונה בזריעת
 הגרגיר וגדול החילן והוא היה החלה המחשבה,
 וכסם שמליכו במעשה צראשית כי הצהמות
 והחיות והחילנות והלמחים קדמו לילירת אדם
 והוא היה ראשון ואחרון כענין שבי (תהלים
 קל"ט) אחר וקדם לרתני כאילו אחר ראשון
 ואחרון לרתני ראשון במעלה ואחרון צבריאה,
 ותיכף שצראו מפר צידו מלות עשה ומלות לא
 תעשה כן מליכו שפרדה החורה שלט פרטיות,
 אחת צהמות וחיות שציקוד העפר והיא זאת
 החיה אשר תאכלו, שניה צדגים שציקוד המים
 והיא את זה תאכלו מכל אשר צמים, שלישיה
 צעופות שציקוד הרוח והיא זאת חלה הסקלו
 מן העוף, ובאחרונה הזכיר ילירת האדם, ומיד
 הטיל עליו מלות והיא המילה להודיע שאין
 עיקר לידתו של אדם צעוה"ז כי אם למלות
 וכענין שבי (איוב ה') כי אדם לעמל יולד פי'
 לעמל החורה והמלות ולכך הטילה החורה ילירתו
 צחוד המלות והקיפתו צהן לפכיו ולאחריו, לפכיו
 אלו מלות המאכלים, וכן דרז"ל מאי דבתיב אחר
 וקדם לרתני אחר שצרא כל הצהמות והעופות
 סקלים וכעמים צרא אוחו, כך התינוק הזה

עד שלא ילא מועי אמו אחר הקציה חני מלות
 אוחו את זה תאכל ואת זה לא תאכל וזה לכם
 העומא את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו ומשהוא
 מקבל עליו כל המלות שצחורה אחר כך כולד,
 לאחריו זו מלות המילה: וזה שכתוב:
 (ג) אשה כי חוריע וגוי היה ראוי הכי' לומר
 חסה כי חלד זכר, אצל צאה מלת חזריע
 לרבות: ילדתו מחוי כלוי סנוולר צלורת אדם
 ואח"כ כמות שאמו טמאה לידה כמו שפירש רש"י ז"ל.
 ומן המלה הזאת דרז"ל חסה מזרעת החלה יולדת
 זכר איש מזריע החלה יולדת נקבה, והכוונה
 בלשון מזרעת על זרע הנקבה שהוא דם הנדות
 כי האשה אין לה זרע אצל הדם שלה שצרחם
 הוא הזרע שלה והוא הנקרא אודם וזרע הזכר
 הוא הנקרא לוצן והאודם והלוצן כל אחד מהם
 יקרא זרע, וכן ארז"ל צקוף פרק המפלת שלשה
 שותפין יש צו צאדם הקציה חניו ואמו, חניו
 מזריע לוצן שממנו מוח וגידין ועלמות ולפרטים
 ולוצן שצעיין, אמו מזרעת אודם שממנו עור
 וצפר ודם ושער ושחור שצעיין, והקציה כותן
 צו רוח ונשמה וקלקח פנים וראית העין
 ושמיעת האזן ודבור שפתים והלוך רגלים ודעה
 וצניח והשכל, ומלת חזריע יולאת, וע"ד הפסע
 פירושה ממקור הזרע כי הוא פקדון אללה מן
 הזכר כזרע השדה שהוא פקדון צנוף השדה
 וילא צעתו, ומזה חמה"כ (שמות כ"א) כאשר
 יסית עליו צעל האשה לא כאשר חסית עליו
 האשה כי הילדים שלו והוא הראוי לתת צהם
 ערך וכבר כתבתי ט"ס, אבל חכמי הטבע אומרים
 כי כל גוף העובר לאשה ואין צו לאיש רק
 הכה הנקרא בלשונם היולי שהוא כותן לורה
 בחומר כי הזרע צהתערצו עם דם האשה כותן
 צו הלורה והתקון ומגדיל ממנו המותרים שלא
 ילליחו צעובר ומקפיה אוחו כענין הקיצה
 המוקפיה החלב ויש להם ראיות לדעתם, האחת
 מצילת התרנגולת שהיא מגדלת הפרוח כשהיא
 צאה מן הזכר וכשהיא מן המחפלות צעפר
 חיה מגדלת הפרוח כלל לפי שהזכר נעדר
 ממה שהוא כותן הלורה, וכן דעת רז"ל צפ"ק
 דמסכת יום טוב יהצו ליה ציעי דספנא מארעא
 חזל אוחצינהו ולא אפריוחו, והשנית ממקלת
 העופות שמולדין צחצוק בלצר ולא כראה צהם
 פליעת זרע וזה ראיה כי זרע האיש איננו
 חלק מהעובר, והשלישית מדג הנקבה שתוליד
 צילים מעלמה ואח"כ כסיפיל הזכר זרעו עליהם

כל מה שיפול הזרע עליהם יהיה מהם דג וכל הציצים שלא יפול עליהם לא יהיה מהם דג כלל, ואין זה נמלא צבעלי חיים צלצד אלא גם צלמחים שאם הקח עץ החמר הזכר והרכיזהו עם החמר שהיא נקצה אז ילליה לעשות פרי, והענין כי הזכר נותן לנקצה חמימות עמו ישלם צטול החמרים, זה דעת החכם ראש הפילוסופים עם קלת ראיותיו. ופעם הדגדג באשה מזרעת תחלה יולדת זכר איש מזריע תחלה יולדת נקצה לפי שכשהאשה מזרעת תחלה זרע הזכר שהוא אחרון צא ומתגבר עליו ולפיכך יולדת זכר דעילאה גבר, איש מזריע תחלה עפה הנקצה באה באחרונה ומתגברת עליו ולפיכך יולדת נקצה, והענין כי העפה הראשונה אשר תהיה מהזכר או מהנקצה הוא כמו הסדה שזרעין צו, והעפה האחרונה כדמיון הזרע שזרעין צודה, ולפי שכשהאשה מזרעת תחלה הרי העפה היא כסדה ועפת הזכר שבאחרונה הוא הזרע ולפיכך חלד זכר כמותו וז"ל תזריע ואם הזכר יזריע תחלה הרי העפה תהיה כסדה ועפת הנקצה שבאחרונה הוא הזרע ותלד נקצה כמותו. וע"ד חכמה העניע אשה מזרעת תחלה יולדת זכר כי כשהאשה משתוקקת לצעלה ומתחממת בחשקו כל רלוונה ומחשבתה עליו ומליירת לורחו צלצה ומחוק אוחו חשק מתהרת ומזרעת תחלה ונכח אוחה המתעבה המלווירת צלצה חלד זכר שכנגד לצה ועיכיה, וזהו ענין המקלות ליעקב אצונו שהיה עושה צהן ליורין והלאן כשהיו מתחממות היו מתעברות דונמת אוחן הלירות שהיו רואות צטעת חסמים וכשהיו צזה זכרים ונקבות, והוא הדין צמין האדם וכס"כ הוא שהרי אס צמין הגמתי יש לו כח צליור המחשבה עאכו"כ צמין הסכלי וכבר הזכרתי זה צענין התקלות, ומי שהוא יכול לכבוש את ילרו ומשהם את עלמו כדי שתזרע היא תחלה קבל שכרו כי היא יולדת זכר מן הטעם הזה, וזהו שדרז"ל צפסוק (תהלים קכ"ז) הנה נחלת ה' צנים שכר פרי הצטן אלו המשהין עלמם על הצטן כדי שיזריעו כשותיהן תחלה ויולדות זכר וזהו שכר פרי הצטן. ויש שפירשו עוד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר מפני שיש צזרע האשה כח גנוז וסוף כח הזכר ולכך יולדת זכר כסם שיש צזכר כח גנוז והוא דס הנקצה, והראיה מאדמר שיהיה חוס צנויה ממנו ומיחה גנוזת צכחו

כן כח הזכר גנוז צזרע הנקצה, וכסם שהנקצה כאללה מן האדם כן היא ראיה שיהיה הזכר נאלל מונכה אס הנקצה מזרעת תחלה יולדת זכר שהוא הכח הגנוז צה, ואם הזכר מזריע תחלה יולדת נקצה הכח הגנוז צו הרי צצטניהם יש כח להעמיד הצנין השלם. וכבר ידעת שלא כזכר ה' צצלמוותו צכל מעשה צראשית עד שהגיע לילידת אדם, ודרז"ל על (צראשית צ') ויילר ה' אלהים את האדם שם מלא על עולם מלא ואיך אפשר להם לומר על עולם מלא ועדיין לא נצראת האשה אלא סכחה גנוז צו והרי היא כאלו נצראת והרי עולם מלא, והראיה כי כל אחד מהם עולם מלא כי כסם שנקרא שם מלא על ילירח האדם שנא' ויילר ה' אלהים כך נקרא שם מלא על האשה שנאמר (שם) ויצן ה' אלהים את הללע, וא"כ ראוי כאו"א להעמיד הצנין השלם כי זה כלול מזה וזה מזה ומקרא מלא מלינו (שם ווי"ו) אלה צני לזה אשר ילדה ליעקב ואת דינה צתו הזכרים ייחס אוחס ללזה וייחס הנקצה ליעקב וזה דבר צדור כי כח הזכר גנוז צנקצה בכח הנקצה צזכר לא שיהיה הזכר מוליד זכר והנקצה נקצה כי על זה אמרו צינושלמי לית ספר דמספר לגרמיה, וע"ד המדרש אשה כי תזריע וילדה זכר קרמה האשה יולדת זכר שנא' אשה כי תזריע וילדה זכר, קדם האיש יולדת נקצה שנא' ואם נקצה חלד מעשה נסים עושה הקצ"ה עם החינוק הזה אדם שהוא כחון צצית הסוהר יום אחד נפשו מפרכסת לללח והחינוק הזה כחון צמע' אמו השעה חדשים והקצ"ה משמרו איר מאיר מעשה נסים עשה הקצ"ה עם החינוק הזה כילד עד שלא חלד האשה מושכח דמים וכשהיא יולדת מתחלק לשדים וכעשה חלב והחינוק יונק ממנו, וע"ד השכל שלש עולמות חולפין על האדם האחד כשהוא צמע' אמו והוא הנקרא עולם הילירה והוא תחלת הויתו וצו יכיר האדם נפלאות הצורח יתעלה וגודל מעשיו הוא שעליו אמר דוד (תהלים קל"ט) אשר עושיהי צסחר רוקמתי צתחיות ארץ וכבר הזכיר למעלה מזה אורך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך כי הוא מדבר צנפלאות החכמה וצנספרים המתגלים והמתצארים מהוך חכונת הילירה ומזה חקנו לנו חנסי כנכת הגדולה צתחלת צרכוהינו צצכל יום אשר ילר את האדם צחכמה וחופם ומפליא לעשות ומזה הזכיר

הזכיר קהלת (קהלת י"א) כאשר איך יודע
 מה דרך הרוח בעלמים צצטן המלחה ככה לא
 הדע את מעשה האלהים אשר יעשה את הכל,
 יאמר כי כל מעשה האלהים הוא נסתר ונפלא
 ויציא רחיה מן המורגש והוא העונר צמעי
 אמו סנקראו עלמים והוא דבר בעלם כמשך
 אחר הגם איך הוא מחקיים צתוכו ומה הסנה
 שדוחה אותו ללחה משם והמשיל זה לדרך
 הרוח לצאר כי הוא דבר בעלם כהעלמה דרך
 הרוח וכפס שדרך הרוח והעלמים צצטן המלחה
 דברים נסחרים בעלמים בן כל מעשה האלהים
 נסתר ובעלם כשל צו כח ההסגה ועל עולם
 זה הזכיר איוב (איוב י') זכר לא כי בחומר
 עסיחני וגוי הלא כחלצ חתיכני וכגביכה הקפיחני
 עור וצער חלביסני ובעלמות וגידים חסוככני
 והוא העולם שצו האדם עומד זמן קלוצ חשעה
 חדשים והמאומר יותר ולפעמים רחוקים שנים
 עשר חדש, אין לו שם שכל ודעה ולא שום
 הכרה ולרלוכו היה עומד שם לעולם כי שם
 מזכותיו מלויים ומזון האם וכאשר יפרד משם
 הוא חנוס ומוכרח והוא מאמר החכמים ז"ל
 על כרחך חתה כולר וע"כ יצכה וילעער צהולרו
 להורות כי העוה"ז הוא עולם הלער והמהומה,
 מאותו עולם הילירה נעתק אל העולם השכי
 והוא העוה"ז ויש לו צה יחרון מעלה על
 העולם שצא ומכו כי בעוה"ז כשם שגופו גדל
 כן יגדל שכלו ותרצה חכמתו עד שהוא מתחכם
 צחורק וצמלות ועמם ישיג ידיעת ה' יתעלה
 ואף בעוה"ז שיש לו יחרון צכל הכבוד הזה
 והמעלות האלה הוא עומד שם זמן קלוצ שכל'
 (תהלים ל') ימי שנותינו צהם שבעים שנה ואם
 צגצורות שמוכים שנה וכאשר יפרד מן העוה"ז
 הוא חנוס ומוכרח, וזה מאמר החכמים ז"ל על
 כרחך חתה חי ועל כרחך חתה נח כי לרלוכו
 היה עומד שם לעד לעולם, מן העוה"ז הוא
 נעתק אל העולם השליסי שהוא העולם הצא
 שאין לו זמן קלוצ ואין לתענוג הזוכה צו סוף
 וחכליה צו ישולם לו שבר לרקותיו אשר עשה
 בעוה"ז: וא"כ מצוחר הוא כי האדם הולך
 מעוב אל עוב ומעלוי לעלוי צשלסה עולמות
 אלו, הראסון עולם הילירה שהוא חסך ולא
 חור, העוה"ז השכי יש צו חסך ואור כי הוא
 מתכהג על פי שכי המאורות, הג' עוה"ז שכלו
 עוב שכלו ארוך שכלו אור אין צו חסך ושלס
 עולמות אלה נעזס קהלת עיה צפסוק אחד

הוא שאמר (קהלת ז') עוב שם משמן עוב ויום
 המות מיום הולדו, וצחורו של הפסוק לפי
 הדרך הזה עוב האולר לכפשו למעלה אולרות
 זכות לעוה"ז משמן עוב כלוי מן האולר לגופו
 אולרות ממון ושמן עוב ושאר קכיכי העוה"ז
 כענין שכי (משלי כ"א) אולר כחמד ושמן צכות
 חכם, ועוב יום המות שהוא העוה"ז מיום הולדו
 כלוי יותר מעולם הילירה, צא לצאר כי יש
 יחרון לעוה"ז על העוה"ז כשם שיש יחרון
 לעוה"ז שהוא יום המות על עולם הילירה כי
 מחוך המורגש והמוחט לעין כוכל להעיד על
 מה שאינו מוחט: ושמחה שבעת ימים, גזרת
 הכ' הוא שהעומחה שבעה ומהרה כמו בן
 שבעה כי הימים עטורים צמעלה השציעית הם
 מומיה למעלה, גם השמחה שבעה והאצלות כמו
 בן שבעה והכל דרך אחד להם: כימי נדת
 דותה חטמא, דותה לסון מדוה הוא כי הכרות
 הוא חולי צעצעה של אשה, וכן ארזיל ראשה
 ואצריה כצדין עליה ואע"פ שהוא נקוי לאשה
 צמותרות מ"מ הוא חולי צעצע חולדתה ולסון
 כדה מרוחקת וכן לסון מנודה מרוחק צדילכא
 מומך דלא יתיצכא צארבע חמות דילך וכקרחת
 כדה מפני שצכ"א מנדין ומרחיקין אותה גם
 הכסים ומרחקות ממנה והיא יושבת צדה, וכ"מ
 מימות עולם שהיו האומות מרחיקים אותן רחוק
 גדול, ואף העפר אשר חדרוך הכדה עליו היה
 עמא צעיכיהם, גם דצורה אללס היה עמא,
 כמו שמליכו צרחל שאמר ללבן אציה אל יחר
 צעיכי אדוכי כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך
 כסים לי ולא הסיצ לה כלל, וזה יורה כי היו
 יושבות צדה צחאל מיוחד שהיו כוהגין שלא
 לדבר עמיהן וגם איכן רשאות לתחקרב לאדם
 כלל מפני שהרים וההצל שלהן מזיקין שאם
 לא בן היה ראוי לה לרחל שתקום מפני אציה
 ולהתקרב אליו ולנשוק את ידיו, וידוע כי
 אפי' המצט שלה רע ומוליד היזק, וכבר צארו
 חכמי הטבע מפלחות החולדות שאם תסתכל
 הכדה צתחלה כדוהה צחרצ מלוטסת או צמרהה
 שיהראו שמה עפין של דם וזה אור ומופס
 שאפילו המצט שלה מזיק ואל"ל אם ישכב איש
 אותה: (ג) וביום השמיני ימול, ציום ואפילו
 צצצנה, ודוקא מילה ודאית כגון סנוולד ליל
 שנת או יום שנת, אצל מילת קסק כגון סנוולד
 ערב שנת צין השמעות צעעה שהוא קסק יום
 קסק לילה אין עלין אותו אלא עד יום ראשון

שהוא עסיכי שכך ארו"ל קטן כמול לשמונה
 לתשעה לעשרה ליי"ח לשנים עשר לא פחות
 ולא יותר, כדרכו לשמונה, כולד ביה"ט צ"ח
 ימות השנה לתשעה, כולד ביה"ט ע"ב שנה
 כמול לעשרה, י"ט אחר שנה לאחד עשר, שני
 ימים טובים של ראש השנה כמול ליי"ב, היה
 חולה מאחרין עד שיחפאו, וצמירם שאל
 עורכוסרופוס הרשע את רבי עקיבא חיזה מעשים
 כאים של הקציה או של צ"ו, א"ל של צ"ו,
 אמר עורכוסרופוס הרי הסמים והארץ יכול
 אדם לעשות כיו"ל בהם, א"ל ר' עקיבא לא
 האמר לי כמה שהוא לזעלה שאין צריות
 שולטין עליו אלא אמור דברים המלוין בצנ"א,
 א"ל למה אהם עלין אמר והלא הייתי יודע
 שצדק זה אתה שואלני ולכך הקדמתי לך
 שנעשה צ"ו כאים מעל הקציה הצי"א לו סבולים
 וגלוסקאות א"ל אלו מעשה הקציה ואלו מעשה
 צ"ו, א"ל עורכוסרופוס אס הוא רולה צמילה
 למה אין הולד יולא מהול ממעי אמו, א"ל
 רבי עקיבא ולמה שררו יולא עמו והוא חלוי
 צנעו ואמו ח"חכתו, ומה שאתה אומר למה
 אינו יולא מהול לפי שלא כחן הקציה את
 המלוח אלא ללרף צהן את ישראל שנאמר
 (משלי ל') כל אמת חלוא לרופא: (ד) ושלשים
 יום ושלשת ימים. ע"ד הפסע היו ימי עוהר
 שלשים ושלשת כדי שיהיו עם שצעה ימי
 הטומאה ארבעים יום כמספר הימים אשר הזכר
 כגמר צנען אמו. וע"ד הקבלה נחנו לאשה
 שלשה ושלשים ימי עוהר כנגד הכלה שצעיר
 הסירים הכלולה מהחכמה שנה שלשים ושנים
 כתיבות ועמה יהיה החכמות וע"כ היו שלשים
 ושלשה ימים ולא שלשים ושנים לרמז על
 הכלה המתחברת אל החכמה שהיא נושאת אותן
 שלשים ושנים וכחשנה עמהן: חשב. פירש
 רש"י ז"ל אין לשון ישיבה אלא לשון עכבה כמו
 (דברים א') ותסבו בקדש ימים רבים, ושעור
 הכ' ושלשים יום ושלשת ימים המתין עד שלא
 חגע בכל קדש ולא תבא למקדש אע"פ שהם
 ימי עוהר אלל הצעל וזה טעם צדמי עהרה
 לומר שאע"פ שרואה עהרה, והרמז"ן ז"ל פירש
 חשב לשון תשמיש כמו (הושע ג') ימים רבים
 חשבי לי לא חזני ולא חסיו לאיש, כי האשה
 הסוכנת עם בעלה תקרא יושבת לו, וכלפי
 שאמר צצעה וטומאה שצעה ימים כימי נדה
 דוחה שחטמא לצעל ולקדשים כל שצעה ימים

אמר כי אחרי השצעה חשב לצעלה שלמים
 ושלשה ימים צדמי עוהר אלל לא חגע בקדש
 ולא תבא המקדש אע"פ שלא תראה ותשב עם
 צעלה אע"פ שתראה, כי רז"ל יש להם קבלה
 שהילדה עהרה אחר השצעה לחולין ולצעל
 צספירות שצעה נקיים וז"ש צצעה כימי נדה
 דוחה חטמא וצמיים אלה אמר שחטמא לקודש
 ולמקדש ולא לחולין ולא לצעל. וכן כי הרמז"ס
 ז"ל צספר קדושה פרק י"א, וז"ל זה שחמלא
 צמקלת מקומות וחמלא תשובות למקלת הגאונים
 ז"ל שילדה זכר לא השמש מטהה עד סוף
 ארבעים וילדה נקבה עד סוף שמונים ואע"פ
 שלא ראתה דם אלא צחוק שצעה אין זה מכהג
 אלא טעות הוא צחוקן התשובות ודרך מינות
 צחוקן המקומות ומן הלרוקים למדו דבר זה
 ומלוא לכופן כדי להוליא לצן מכהג הלרוקים
 ולהחזיק דברי חכמים שחספור שצעה נקיים
 צצד כמו שצארכו: ברמי טהרה, דם שהוא
 עהור והוא כנגד דם הכדה ואינו חטמא.
 ובחב החכם ר' אברהם ז"ל גזר השם על הזכר
 כמספר הימים אשר השלם לורחו צנען והנקבה
 כפלים שנגמרת לשמונים ולפיכך עומאת הנקבה
 כמסכת כפלים גם העהרה כמסכת כפלים.
 אבל דעת רז"ל שהלורה כגמרת לחרצעים יום
 צין צזכר צין צנקבה ועם הכפל לדעתם
 מפני שצע הנקבה קר ולא והיא לריכה נקיון
 רצ לרוב הלחיות המוטבעות צה וע"כ חלטרך
 להמתין כל הזמן הזה כדי שתהיה מניקה
 מלידה ומצטן ומהריון כי כן ילערכו צני אדם
 שצצעם קר ולא זמן ארוך צנקיונס מאותן
 שצצעם חס: (ז) וכפר עליה. אין לשון כפרה
 כופל כי אס על החטא, ולפיכך קרצן זה של
 יולדת מחודש כקרצן הכזיר כי מה חטאה צזמן
 הלידה שחלריכנה התורה קרצן ואס זה הקרצן
 הוא על שצאה צסכנה וכללה מהמיתה. היה
 ראוי לה שצציא הודה ולמה תציא עולה וחטאה.
 ויתכן לפרש שאין הקרצן הזה מלד חטא של
 עלמה רק מלד אמה שהיא היתה אס כל
 חי כי לולא החטא שהוא הים האדם מוליד
 עם אשתו שלא צדרך תאוה וחשק אלא צדרך
 הטבע הגמור כעצב האילן המוליא פירותיו צכל
 סכה שלא צתאוה והילדה הזו כאמה וצתה
 צמעשה החטא כי הענפים הם מקולקלים צקלקול
 הסורש וע"כ ילריכנה הכי קרצן לבפר על החטא
 הקדמוני שכן כלטוה צסכה אוחו החטא על

שלם

שלש מלות והן כדה וחלה והדלקת הנר, ולפי שהחטא שהוא היה מחלה במחשבה ואח"כ במעשה ומפני זה הזכיר בקרבן יולדת אחד לעולה ואחד לחטא כנגד חטא המחשבה וחטא המעשה, ומפני זה הקדים עולה לחטא משא"כ צטאר הקרבנות שהחטא קודמת לעולה בכולן, וזה ששכינו בצמצים אחד לעולה ואחד לחטא לא הקדימו הכי אלא לזקרה והכוונה שלא הקדים הכי עולה לחטא להיוחס קודמת במעשה. אבל הענין הקדימה במקרא הוא מטעם זה לרמוז על חטא המחשבה ההיא שקדם לחטא המעשה, ולדעת רז"ל חטא היולדה הוא שעברה על הסצוה ומה שאמרו צעשה שהיא כורעה לילד קופלה וכשצעת לא חזק עוד לבעלי ולפי שהיא כשצעת מחוק הלער ואין הסצוה ראויה שהחקיים מפני שהיא משועבדת לצעלה על כן ילריככה הכתוב קרבן לכפר על חטא המחשבה :

כמו שכי צטאר הפרטיות לפי שנאמר (תהלים כ"ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, ללמדך שאין הקציה חפץ לחייב שום צרים שכל (יחזקאל ל"ג) מי אכי כאם הי אלהים אם חפץ צמות הרשע וצמת חפץ להלדיק צריותיו שכל (ישעיה מ"ג) הי חפץ למען לדקו יגדיל תורה ויחדיר, חפץ הוא להלדיק צריותיו ולא לחייבן ולפיכך לא אמר צפרשת כגעים דצר אל בני ישראל, הי לא יגורך רע אין שמו של הקציה כזכר על הרעה אלא על הטובה חדע שהוא כן שצעשה צצרה הקציה האור והחושך וקרא להם שעות הזכיר שמו על האור ולא הזכיר שמו על החושך שכל (צראשית א') ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה, וכן אתה מולא שכשצרך לאדם ומה הזכיר שמו עליהם שנאמר (סס) ויצרך אוחס אלהים, וכשקללן לא הזכיר שמו עליהם אלא (סס ג') אל האשה אמר, ולאדם אמר, ואם אמר על הנחש הזכיר שמו בקללתו שנאמר (סס) ויאמר הי אלהים אל הנחש וגוי כי עשית זאת כך שכו רז"ל על שלשה דברים הזכיר שמו חצי שחם לרעה על המסית זה נחש שהסית את האשה ואמר לה כי יודע אלהים כי ציוס אכלכם ממנו וכפקחו עיניכם והייתם כאלהים חמו כמוהו מה הוא צורח עולמות אף אתם הצרתו עולמות. שכל אומן שוכא בני אומנתו ולפי שהסית וספר לה"ר הזכיר שמו עליה ועל העובר על דברי חכמים שחייב מיתה שנאמר (ירמיה י"א) כה אמר הי אלהי ישראל ארור האיש אשר לא ישמע את דברי הצרים הזאת, ועל השם צטחוכו צצ"ו שנאמר (סס ע"ז) כה אמר הי ארור הגצר אשר יצעה צאדם וסס צצר זרועו ומן הי יסור לצו, אימתי הוא ארור צעשה שמן הי יסור לצו, וכן אתה מולא צכח כשצרך לשם הזכיר את הי ואמר (צראשית ט') צרוך הי אלהי שם וכשקלל כנען לא הזכירו שכל ארור כנען, וכן צאליטע הכצ"א שהזכיר את הי צתפלחו צענין הללה שנאמר (מ"ג ו') הי פקה כל את עיניו ויראה וכשקלל את הארמיים אמר (סס) הך כל את הגוי הזה צסורים ולא הזכיר הי צפורענות וכשחזר וצתפלל עליהם צהללה הזכיר את הי ואמר (סס) פקה את עיני אלה ויראה, הוי אומר שאין שמו של הקציה כזכר על הרעה, ואפי"י ישראל חלק להם כצוד ולא הזכירם על הרעה כיצך

יג (ב) אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או שפחת או בהרת, שכיכו צמטכה די מראוח כגעים הן שאת וחולדתה צהרת וחולדתה צהרת עזה כסלב שניה לה כסיד ההיכל, שאת כלומר לצון שניה לה כקרום צילה וגוון ארבעתן לצון והלוצן הזה זה למעלה וזה צמדרגה, וקפחת הוא סס הכגע הולטרף משניהם משאת וצהרת מלשון (ט"א צ') ספחני כל אל אתם הכהנות, (סס כ"ו) ומסתפה צחלת הי, ומראוח כגעים הללו אינן לרעה אצל אפשר שיצאו לידי לרעה ומפני זה הרחיקה תורה החילי הזה צתחלתו וז"ש חכמי הרופאים. הנהרות נראה מן מהלרעת וז"ש הכי כגע לרעה כלוי מכה של לרעה אינה לרעה במורה, אצל אחר ההסגר כשימלאו סימני טומאה בעורין שיאמר הכחוצ לרעה היא זהו לרעה במורה, וע"כ תמלא שיאמר לפעמים וטמאו הכהן כגע לרעה היא או יאמר כגע לרעה היא וראהו הכהן וטמא אותו, הכוונה לומר שיטמאנו מעכסיו כי הוא כגע צצודאי יצא לידי לרעה וראוי שיצדל מן העם מעתה וכן כשהוא אומר וטמא אותו הכהן כגע הוא צאורו שהוא כגע גדול שלא יטרפא ממנו לעולם אצל יגדל כל היום ויפשה, כן פירש הרמב"ן ז"ל, והנה הפסיון ושער לצון ומחיה ועומק העור הכל סימני טומאה הן : ובמדרש אדם כי יהיה צעור צצרו, למת אינו אומר צפרשת זו דצר אל בני ישראל

כסנא להזהיר על הקרצנות מהו אומר דבר אל בני ישראל וגו' אדם כי יקריב מכם קרבן לה' אבל כסנא להזהיר על הנגעים לא הזכיר אלא אדם כי יהיה צעור צערו על מה הנגעים צאים על הזכות, וכן אחת מולא צירופלים ע"י שהיו סטופין צומה לכך לקו צלרעה מה כתיב שש (ישעיה ג') ויאמר ה' יען כי גצבו זכות ליון ותלככה נטויות גרון מה עשה להן הקציה הלקן צלרעה סנאמר (סס) וספח ה' קדקד זכות ליון ואין ספח אלא לרעה סנא' ולסאת ולספחה ולבהרת, אדם כי יהיה צעור צערו סאת זשה"כ (חצקוק א') איום וכורא הוא ממנו מספטו וסאתו ילא, הכחוצ הזה מדבר צאדם הראשון סצראו הקציה צדמותו סנאמר (צראשית א') ויצרא אלהים את האדם צללמו וכסצראו צראו מסוף העולם ועד סופו סנא' (דברים ד') כי סאל נא לימים ראסוכים אשר היו לפניך והיה סולט צכל העולם כלו סנא' (צראשית א') ורדו צדגת הים וצעוף השמים, ממנו מספטו וסאתו ילא, זו חוה סילאה ממנו סגרמה לו מיתה סנא' (סס ג') ותחן גם לאישה עשה ויאכל, ד"א איום וכורא הוא זה פרעה הרשע שהיה שליט צכל העולם סנא' (תהלים ק"ה) מוסל עמים ויפתחהו, ממנו מספטו וסאתו ילא זה משה שהיה מתגדל צציתו והיה קצור שהוא צן ציתו סנאמר (סמות צ') ויגדל הילר ותציאהו לצת פרעה ועמד והציא עליו עשר מכות סנא' (סס ג') ועתה לכה ואסלחך אל פרעה, אמר ר' יהודה צר אחי המטה מסאוי ארבעים קאה וסל סנפיריכוך היה ועשר מכות חקוקות עליו צכתצ כוטריקון דליך עדיש צאחי"צ ומשה היה מציע צמעה ורואה איזו מכה ראויה לצא אל פרעה ומציאה עליו הוי אומר איום וכורא הוא, ד"א איום וכורא הוא זה אדום סנא' (דכ"אל ז') וארו חויא רביעאה דחילא ואמחכי ותקיפא יתירא וסכין די סרזל לה, ממנו מספטו וסאתו ילא זה עוצדיה סנציא שהיה בר אדומי והסנצא עליו אצדן, אדם כי יהיה צעורי צערו סאת או ספחת או צהרת והיה צעור צערו לכגע לרעה, דרז"ל סאת זו צבל סנא' (ישעיה י"ד) וכסאת המסל הזה על מלך צבל, ספחת זו מלכות מדי סשה המן מסתפח עם אחסירוס להסמיד להרוג ולחצד, צהרת זה יון שהיתה מבהרת על ישראל ואומרת כל מי סיש לו סור יחקם על קרן הסור אין

לי חלק צה' אלהי ישראל ואם לאו גוזרין עליו להריגה והיה צעור צערו לכגע לרעה זו מלכות אדם שהקציה מלקת אותה צלרעה ואם הסר סלה סכן הסנצא ירמיה ע"ה (ירמיה מ"ו) מדוע נסחף אציריך לא עמד כי ה' הדפו, ומלת נסחף כמו נספח מלשון ספחת ואמר אציריך ציו"ד לפי שהסר סלה הוא כולל כל האצירים סתחה ידו יבא אציר יעקב ויפרע מאוחו אציר, ולריך סתעורר כי לא מליכו מלת אציר צהקציה צדגס כי אם צרפה, והכוונה מדת רחמים וזהו (צראשית מ"ט) מידי אציר יעקב (תהלים קל"צ) נדר לאציר יעקב וצחפלת עכנו אציר יעקב והוא כמו סל יעקב, אבל צכחו סל מלכות אדם הזכיר אציריך צדגס גם צדואג האדומי סמלא אציר צדגס הוא סכתוב (ס"א כ"א) וסמו דואג האדומי אציר הרועים אשר לסאול, ואע"פ שהיה ישראל מכלל הסנהדרין צצר דרז"ל סנקרא כן על סס עירו שהיא אדום ומסיים המדרס ואומר ומה נעמן על ידי סצנה מישראל נערה קטנה כלטרע מלכות אדם ססענדו צישראל עאכ"ו, ומכין ספורע הקציה ממנה ומן הסר סלה צלרעה סכן הסנצא זכריה (זכריה י"ד) וזאת תהיה סעגפה אשר יגוף ה' את כל העמים אשר לצאו על ירושלים סמוק צערו והוא עומד על רגליו וגו' ע"כ צמדרט, ונשמכה פרסה זו סל נגעים לפי יולדת ללמדך סכל מי סאיכו כסמר מן הכדה יהיה הולד מלורע, ונמצא צספרי חכמה הטצע גם רז"ל דרשו כן כל מי סישמעס עם האשה ציום ראשון לכדהה יהיה הולד מלורע לעשר סנים ואם הוא מסמעס לסכי ימים לכדהה יהיה מלורע לעשרים סנה ואם צסלשה לכדהה יהיה מלורע לסלשים סנה וכן עד סצעה ימים ואם ציום סציעי יהיה מלורע לסצעים סנה, ומכאן סיש צכל סמיכות הפרסיות סצחורה זו לזו עקר גדול ומכמה מסוארת הן צחכמת סעצע הן צסאר סחכמות סהחורה כלולה מכולן: (ג) וראה הכהן את הנגע, דרז"ל אין הכהן רואה את הנגע ציום ראשון שהרי לריך לסגירו סצעה וכתיב וראה הכהן אותו ציום השציעי וא"א לראותו צצנה ולא ציום סכי סאם ילערך להסגירו סחי סצועות יבא יום סציעי סל הסגר סצועה סכיה צצנת סהוא סלס עשרה ולכך אמרו סחי סצועות סהוא סלס עשרה ימים: ושער בנגע הסך לבן וסראה

הנגע

הנגע יעמוק מעור בשרו. פירש"י ז"ל מראה לבן עמוק הוא כמראה חמה עמוקה מן הלל. וכחב הרמז"ן ז"ל בפירוש זה כי יש לזון כוחן זוהר ולטיטות צעיכים כמראה החמה והעין אינו מקבל גוון הליצון ההוא וע"כ יראה אללו כעמוק, כי מראה החמה שהיא עמוקה מן הלל הוא מפני שהעין הוא מקבל גוון הסחרות והוא נקבע בו וקוצל אורו אזל גוון הלזון אין העין מקבלו ומפזר כח הראות ומתרחק לו וע"כ יראה כעמוק והנה לזון הנהרת שהוא זהיר ועז כשלב הראות נחלש ומנו כאשר יחלש צמקום החמה ובלבד שלא יהיה בו שער שחור כי אז יפגש כח הראות בשחרות ומנו יתפסט בכל מקום הנגע ולא יצרה ומנו, והשחת היא לזכה אזל אין הלזון מזהיר ולא יחליט הראות ויחפש בו ויתקרצ אליו ויראה כקרובה אליו ומובנת כענין הראות זכוכים שהם כראים כמו גבוהים צרקים: (ה) והנה הנגע עמד בעיניו, במראיתו מלשון (במדבר י"ח) ועינו כעין הצדולה, (יחזקאל א') כעין הקרח הנורא, אזל צחורה כהנים שנינו אין לי אלא צעיני עלמו צעיני חלמידו מכין ח"ל ואם צעיניו עמד הכתק וא"כ פירושו ואם צעיני הכהן הכזכר עמד הנגע כלו שטעמד על עמדו ולא שנה את מקומו ולא פסה לפי מראית עיני הכהן ולשון מורגל הוא דדברי רז"ל כך חני צעיניך, וכן צבי (מ"ב א') חיקר נא נפשי צעיניך, וירמוז הכי כי לפי מראית עיניו יספוט הכהן בפסיון ואינו לריך למדוד את הנגע: (י) והיא הסכה שער לבן, פירוש שתי שערות, ועם היות שער לבן סימן טומאה לפי שהשחור הוא טבע ההולדה וכיון שהוא לבן ונשחכה טבעה הנה זה חולי, ומחית בשר הי בשאת, פירוש או מחית צטר חי כי אינו לריך - לסכיהם לסער לבן ולמחיה שהרי צפרטה של מעלה טמא הכי צטער לבן לצדו שכן כי וטער צנגע הסך לבן נגע לרעת הוא וראהו הכהן וטמא אורו, וגי"כ המחיה לצדה סימן טומאה ורז"ל דרשו ליתן טעור למחיה שחאה כדי לקבל שער לבן שהוא שתי שערות, ודע כי בכל המקום שתמלא שער לבן שער שחור אינו הולכים אחר עקר הסורט של שער שאם היה צנגע שער לבן והיה עקרו שחור דכין אורו כשחור וכן אם היה צו שער שחור ועקר שרשו לבן דכין אורו כשער לבן: (ל) נתק הוא, כך עם הנגע נחק על עם שהטער

נחק מלוחו מקום מלשון רז"ל לאו נחחק לעסה וכן צבי (יהושע ד') נחקו כפות, ואחר שנחק משם הטער הראשון שהוא ענעי אם כולד עם הטער הלסוב הזה הדק הלקוי הנה הוא סימן טומאה והנה הכתק מנמח צטער לסוב בפסיון, וטער שחור הוא סימן טהרה כי כן כתוב וטער שחור למח צו נרפא הכתק טהור הוא וטהרו הכהן: (מד) טמא הוא טמא ישמאנו הכהן, וכן הזכיר למעלה טהור הוא וטהרו הכהן גזרת הכי הוא להיות הטומאה והטהרה על פי הכהן ולמדך אע"פ שהכהן ראה צנגע סימני טהרה או טומאה לריך הוא להוליא מפיו טהור או עמא ודרז"ל זה אחד מהדברים שעליהם עלה הלל מצבל פירוש עלה לחכמי ארץ ישראל לידע טעם הדבר: (מה) והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה. אמרו במדרש והלרוע זה צהמ"ק, אשר צו הנגע זו ע"ז שטעמאה כנגע, בגדיו יהיו פרומים אלו בגדי כהונה, וראשו יהיה פרוע זו סכיכה שנסחלקה משם, ועל שפם יעטה שצטלו את החורה, ועמא טמא יקרא זה חורבן ראשון וחורבן שני: (מו) בבגד צמר או בבגד פשתים, דרז"ל אין בגדי לומר מטמאין צנגעים אלא לומר צהמה טהורה אזל לא לומר צהמה טמאה, היה הצנד מעורב מלמר צהמה טמאה ולמר צהמה טהורה אם רוצו של צהמה טהורה מטמא צנגעים ואם רוצו של צהמה טמאה אינו מטמא צנגעים: (מט) או בכל בלי עור, דרז"ל להוליא את הלצועים שהרי כצר הזכיר או צעור או צכל מלאכה עור: (נב) ושרף את הבגד או את השתי או את הערב, ואמר עוד (נג) והנה לא פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב, ואמר עוד (כ"ו) וקרע אותו מן הבגד או מן העור או מן הערב, פירש הרמז"ן כי מה שהזכיר כמה פעמים צכמה פסוקים הצנד או טעור והשתי והערב ע"ד הפסט לבאר כי הוא דצר נכ"י: (נח) והבגד או השתי או הערב או כל בלי העיר אשר תכבם, הזכיר צכחוצים של מעלה כי הצנד טכראה צו הנגע אחר הכצוס ראוי לקרעו מהצנד, ואם יראה עוד עם פורחת היא וראוי לשרפו, ואם יסור אורו נגע צכצוס הצנד יתחייב לעטות לו טבילה ואז יהיה טהור זש"א וכצס טכיה וטהר, ודע כי הנגעים היו אור ומופת על החטא שכן דרז"ל מלה"ד לענד רע שהיה נמחר כשצא רצו לקוחו היה יודע שהוא ענד רע

ולא נחלקה לשנתיים אלא בארץ הנקראת אחזה
 ה' שנתחלקה לשנתיים היא הארץ הקדושה
 והנבחרת הנקראת ארץ אחזה, אשרי מי שיזכה
 לראותה בצניכה הקצ"ה יזכו להיות מן היושבים
 בללה שהיא מכוונת כנגד צהמ"ק של מעלה
 שעליה אמר דוד ע"ה (תהלים ס"ט) אשרי
 חצור ותקרב ישכון חלריך כשצעה צעוב ציחך
 קדוש סיכלך :

יד פרשת מצורע

מפרי פי איש תשבע בטנו תבואת שפתיו ישבע:
שלמה המע"ה הודיענו זכ"י הזה (מעלי י"ח)
 גודל כח הלשון הן לעובד הן לרע כי
 אם הוא משתמש בלשונו בדברי תורה ויוכיח
 ויזכה את הרבים הנה סברו אלו ופעולתו
 לפניה, ואם בדברי רכילות ולשה"ר הנה עוכסו
 מעותד ומזומן והשצע בטנו ומנו, ויהיה תחלת
 הכי מפרי פי איש תשבע בטנו על עוכס לשון
 הרע וקופו כשאומר תבואת שפתיו יצנע על
 סכר לשון הלדיק הנלדיק והמזכה את הרבים
 בלשונו זהכי שאחריו נקשר עמו וצאור אליו,
 והוא שאמר (סס) מות ומייס ציד לשון ואוהציה
 יאכל פריה, יאמר מאחר שיש מות ומייס ציד
 לשון מי שאוהב הלשון והוא החפץ לדבר תמיד
 יסתדל להרבות אליו סכר וידבר בעניני חכמה
 וחוכמת חיים והאמת והסלום ויאכל פרי הלשון
 ויהיה סכרו רב כי חיים ציד לשון וכאשר הוא
 רגיל לדבר יותר משאר בני"א כן ירבה סכרו
 וצענין הספק ג"כ אם אוהב הלשון לדברי
 רכילות ולשה"ר הלא עוכסו גדול ויאכל פרי
 העוכס וע"כ יש לו להזהר בזה כי מות ומייס
 ציד לשון והחורה הודיע אוחנו בעוכס לשה"ר
 כי מי שאינו כזה ממנו הוא כעכס ולוקה
 בלרעת ומזה נקרא צסס מלודע אשר צאורו
 מוליא סס רע כי סס העוכס מזאר החטא
 שבענש עליו וילריכנו הכי קרבן לכפר על חטא
 הלשון ואין לו עסרה אלא ע"י כהן וזס"כ :
 (ג) זאת תהיה תורת המצורע ביום שהרתו והובא
 אל הכהן. ודרז"ל חכמי האמת אין הנגעים
 באים אלא על לשה"ר שכתאמר (קהלת ה') אל
 חתן את פיק לחטיא את צסרק, כלוי אל חתן
 רשות להוליא דבר מפיק לחטיא את צסרק,
 להלקות את גופך ואל מאמר לפני המלאך
 הממונה עליך צסגנה הולחתי הדבור מפי
 סכל דבור ודבור סיולא מפיק צספר נכתצין

לקח עמו כצלים שאם סרס רודה אוחו צהן
 כיון סקרה הציח אוחן כצלים וכצלו, כך הקצ"ה
 היה גלוי וידוע לפניו שהאדם עתיד לחטוא
 והתקין יסורין הללו שאם חטא יהא רודה
 אוחו צהן, וכך היו הנגעים באים האצנים היו
 לוקין תחלה זס"כ (ויקרא י"ד) וכתתי נגע
 לרעת צצית ארץ אחזתכס עסה תסוצה מועצ
 ואם לאו מלקהו בצגדיו סכא' (סס י"ג) והצגד
 כי יהיה צו נגע לרעת, חזר צו מועצ ואם
 לאו מלקהו צגופו וכילך צגופו מעט מעט
 מתחיל ממריעת הראש סכאמר (סס) ואיס כי
 יארע ראשו ועדיין יס צמריעת ראשו ספק
 לעמא ספק לטהר חזר צו מועצ ואם לאו
 מלקהו צסחין סכא' ארס כי יהיה צו צעורו
 סחין חזר צו מועצ ואם לאו מלקהו צנגעים
 קטים שאת וספחה וצהרת, כך דרז"ל צמדרכ
 רוח אין צעל הרחמים פורע מן הנפשות תחלה
 עוני אחס למד מאיוצ לקה תחלה צמווכו
 ואח"כ צצניו וצני ציתו ואח"כ צגופו, וכן
 צמלרים תחלה צמווכס סכאמר (תהלים ק"ה)
 ויך גפכס ותאכתס ויסקר לצרד צעירס, ואח"כ
 (סס ע"ה) ויך כל צכור צמלרים ואף צנגעים
 כן תחלה צאין על ציתו חזר צו הרי הן טעוכין
 חליטה סכא' (ויקרא י"ד) וחללו את האצנים
 אשר צהן הנגע ואם לאו טעוכין נחילה סכא'
 (סס) ונחץ את הצית את אצניו ואת עליו
 ואח"כ צאין על צגדיו חזר צו מועצ ואם לאו
 טעוכין קריעת סכא' (סס י"ג) וקרע אוחו מן
 הצגד ואם לאו טעוכין סרפה סכא' (סס) וסרף
 את הצגד ואח"כ צאין על גופו חזר צו מועצ
 ואם לאו צדד יסצ מחוץ למחנה מוטצו ע"כ
 צמדרכ. והנה הנגעים היו מורים הסגחה גמורה
 ולא היה ענין טצעי אלא כס גדול ולא היה
 יענין צחולה לארץ כי אם צארץ ישראל כי
 סיקרה לאחד מישראל חטא ועון היה מתראה
 הנגע צציתו או צצגדו או צגופו להעיד עליו
 כי יס צידו עון כענין סכתוב (תהלים פ"ט)
 וצנגעים עוכס, וכדי סיסוב צתסוצה ויעהר
 ויחלבן מעוכו, והוא סרמו ע"ז ג"כ כלו הפך
 לצן טהור הוא כלוי מן הנגע ומן העון, וע"ז
 אח"כ וכתתי נגע לרעת צצית ארץ אחזתכס,
 וז"ס עוד (ויקרא י"ד) כי תצאו אל ארץ כנען
 אשר אחי כותן לכס לאחזה להורות שאין הענין
 כותב אלא צנחלת ה' לא צארץ העמים שהיא
 מול ולא צירוסלים שהיא צית ה' מיוחד לסצתו

צין טוב צין רע צין סוגג צין מויד למה יקלוף האלהים על קולך וחצל את מעשה ידיך אלו הירדים והגוף שלוקין זכגעים, ד"א אל תחן את פיד דצרה חורה זלסון נקיה אס חורה לך אשהך שהיא כדה אל מחטיא את גופך וחפגע זה ואל תאמר לפני המלאך הממונה על לורה הולד סוגג הייתי לא הייתי יודע למה יקלוף וגוי וחצל את מעשה ידיך אלו הזכים שלוקין זכגעים, ד"א אל תחן את פיד לחטיא את צטרך אס עסיה צזרון הלטרך לכהן סנקרא מלאך סנא (מלאכי צ') כי ספתי כהן יעמרו דעת וחורה יצקשו מפיהו כי מלאך ה' לצאות הוא ואל תאמר לפני הכהן זכגעה חטאתי לעלמוך אמה מעשה למה יקלוף האלהים וגוי מעשה ידיך אלו הזכים שלוקין זכרעה : ומה שאמר ציום עהרתו ציום סירלה להטהר וסוצא אל הכהן למדך שאין לו עהרה לעולם כי אס על פי כהן כי אין הענין סיצא העלורע אל הכהן אצל הכהן סיה יולא אליו אל מחוץ למחנה זאשר הוא סס זהו סהזכיר וילא הכהן אל מחוץ למחנה ואמרו צמדט מות וחיים ציד לטון הכל תלוי זלסון זכה לחיים לא זכה למיתה, עסק אדם בתורה זלסוכו זכה לחיים והיא התורה סנקרחת עץ חיים סנא (מעלי ג') עץ חיים סיה למחזיקים זה והיא רפואתו סל להיר סנאמר (סס ט"ו) מרפא לטון עץ חיים, עסק זלהיר מחחיב זכפשו למות סקטה להיר מעפיוכות דמים סכל מ' סהורג אינו סורג אלא כפס אמה אצל התקפר להיר סורג ג' סהומרו והמקבלו ומי סנאמר עליו, סהומרו מדואג סהדומי סאמר להיר על סחימלך זן סחיטוב ונהרג סנאמר (ס"א ט') ויאמר סאל מות סמות סחימלך ונהרג סאל דכ' (דה"א י') וימת סאל זמעלו אשר מעל זאלהים וכן סאל אמר (ס"ב א') עמד כא עלי ומותחני כי סחזני ססצן קטיגוריא סל כוב עיר סכהנים ואין סצן אלא צגדי כהונה סנא (סמות כ"ח) ועסיה מעצלות זהו, ודואג סהדומי כסתרס מחיי סעוסי ומחיי סעוסי צ סנא (סהלים ל"ב) גם אל יתלך לנלח יחסך ויסחך מחהל וסרסך מארץ חיים קלה, מי קטה סמכה זכרז או סמכה זחן, סמכה זכרז אינו יכול להמית אלא זקרוב והמכה זחן אינו כן אלא זורק את סחן ומכה זכל מקום סהוא רואה אוחו, ולכך כמעל מקפר

לטהיר לחן סנא (ירמיה ט') סחן סחוע לסוכס מרמה דכר צפיו סלום את רעהו ידבר וזקרבו יסים ארצו, וכן סכי אומר (סהלים כ"ז) זכי אדם סניהס חניה וחלים ולסוכס חרז חרס קטה לטהיר מעפיוכות דמים ומגלוי עריות ומע"ז, מעפיוכות דמים דכ' (זרלסית ד') ויאמר קין אל ה' גדול עוכי מנסוא, מגלוי עריות דכ' (סס ל"ט) ואיך אעטה סרעה סגדולה סזחה, מע"ז דכ' (סמות ל"ב) אלא חטא סעס סזה חטאה גדולה, ואילו זלהיר כתיב (סהלים י"ב) יכרת ה' כל ספתי חלקות לטון מדברת גדולות, לכך כאמר מות וחיים ציד לטון, זמרים (זמדבר י"ב) ומדבר מרים וסהרן זמטה, מה ס' עונסס לרעה דכתיב (סס י"ב) ויפן סהרן אל מרים וסנה מעורעה וכתיב (סס) ויחר אף ה' צס וילך סהרן זכלל מה כתיב (דברים כ"ד) זכור את אשר עטה ה' אלחיד למרים זדרך ומלא סדברים קץ ומה מרים סלא דצרה אלא זחחיה וסלא זפניו וסלא כמכוונה אלא להחזירו לאסתו כך סמקפר להיר זפני חזירו עאכיו מה כתיב למעלה ען סענין סממר זכגע לרעה, ואף סהרן ססיה כהן כגעה צו ידו סל סקצ"ה סנאמר ויחר אף ה' צס וילך, צס זססרן ומרים אלא סססרן כתרפא מיר ומרים אחר סצעה ימים סנאמר (זמדבר י"ב) וסקגר מרים מחוץ למחנה סצעה ימים, וכן סטה מולא זכחס סקדמוכי, סעל סקפר להיר על צוראו לפיכך כלטרע סנא (זרלסית ג') ויאמר ה' אלהים אל הנחס כי עסיה זמה חרור סטה חררו זלרעה דכתיב (ויקרא י"ג) לרעה ממחרת סיא, איך סוכא זסס רבי יוסע זן לוי סקלעים סהן על הנחס זיהי לרעהו ולא עוד אלא סצעלי מומין מתרפאים לעס"ב והוא אינו מתרפא כזכי אדם סנאמר (יעסיה ל"ה) אז ידלג כאיל ססח ומרון לטון אלס, וכן חיות וזממות וזאז ועלה ירעו כאחד, אצל כחס עפר לחמו סחינו מתרפא לעולם לפי סהוריד את סבריות לעפר ומי גרס לו סקפר לטהיר : (ד) שתי צפרים חיות סהורות, כל סעופות סעבורים נקראים לפור סנא (דברים י"ד) כל לפור עהורה סאכלו, פרט לעופות טמאות פרט לעופות סקורין כגון לפור עיר סכדחת או עוף סהרג את סכפס ולכך הולרך עהורות ססיה עוף עהור ומותר.

ובמדורש סתי לפרים חיות עהורות אמר סקצ"ה יסא

יהא קרצנו לפורים סקולו ונלפלק יצא הקול ויכפר על סקול: ועץ ארו ושני חולעת ואזוב. אחז הכי הגדול והקטן סצכל מיכי הלמחים, וכן הזכיר הכי-צשלמה (מלכים א') מן הארז אשר צלצנון ועד האזוב אשר יולא בקיר, ודרז"ל מה תקנתו של זה שמחגאה וגבה כארז יספיל עלמו כאזוב ויתכפר לו: (ז) על פני השדה. ע"ד הפסע לפי שהלרעת הוא חולי דצק ע"כ יס לטלחה צמקוס שאין צו יסוצ כדי שלא תדצק הלרעת, וזה עעס עומחת מלורע מפכי רוח העומחה שפרחה עליו מכהות כחות העומחה הנאללות מן הכחש הקדמוני חצי אצות העומחה שהוליא סס רע על צורחו ומלורע זה כעכש על שהלך צדרכו והוליא סס רע ונחדמה לו, וע"כ הקיש המלורע למח שהוא חצי אצות העומחה, ועוד ירמוז על פני הסדה הכוונה לפורחות הסדה כי הלפור החיה טבולה צדס הלפור השחוטטה היה משלח לפורחות הסדה והס כח המסחיתים למטה ממדרגת שר המדבר המקבל שומד ציוס הכפורים והיא כוסחה עוכות המלורע כענין השעיר המשלח לעזאזל המדצרה ולא היה רשאי לטלחה לא למדצר ולא לים, וזהו שדרז"ל צחורה כהכיס על פני הסדה שלא יעמוד ציפו ויטלחנה לים " שלא יעמוד צגצח ויטלחנה למדצר: (לה) ובא אשר לו הבית, דרז"ל צפיק דיומח מי שמויחד ציתו לו כלו שאינו רולה להשאיל כלים או שאינו מוכניס אורחים לציתו סהכגעיים צאים על לרות העין, וז"ס וצא אשר לו הצית והגיד לכהן לאמר כגע כראה לי צצית, ובמדרש וצא אשר לו הצית זה הקציה, והגיד לכהן זה ימיה, כגע כראה לי צצית זה ללס שהעמיד מנשה צהיכל: (לו) וצוה הכהן וסנו את הבית, החורה חקה על ממוכן של ישראל ואפילו על כלי חרס שהרי כלים הללו שהזכיר צהן וסנו את הצית ולא יעמח כל אשר צצית צכלי חרס הוא מדצר שאס היו כלי טעף יעצילס והס עהורים ואס היו סס אוכלין ומסקין יאכלס צימי עומחתו הא ודאי אינו מדצר אלא צכלי חרס לפי שאין להן עטה צמקוה: (לז) והנה הנגע בקירות הבית, עד כאן הזכיר עשרה כגעיים סטה צגופו של אדם והס שחח ספחה צהרת שחין כחק מריטת הרשט, די חוץ לגופה צצגד למר צצגד ססחים צכל כלי עור צקירות הצית, וחמצא

הפרשיות מקודרות צקדר הזה וסיו הכגעיים עשרה כנגד עשרת הדצרות צזמן סהיו ישראל מקיימין החורה והמלות צארץ סיו כילולין מהן ואס לאו סיו לוקין צהן: שקערורות, דרז"ל סהיו מרחיהן סקועין ומה סצח לסון הפרטה צלסון רציס וחללו את האצנים והסליכו וסרפו ולקחו והציחו לפי סהוא וסככו סניהס חייציס צהולחה וסותפיס צצנין כי ע"ז אמרו אוי לרשע אוי לסככו אצל אחרי כן חזר לדצר צלסון יחיד יקליע את הצית וכן יקח וטח לצאר סהוא לצדו מי סהכגע צכוחלו חייצ צהוללות ההקלעה סהוא הקלוק וצקיתח העפר לטיע וצטיחה: (מו) והבא אל הבית, דרז"ל צית מוסגר אינו מוטח הצח אלו סכאמר והצח אל הצית דרך פכיו אל הצית, והצח אלו דרך פכיו אס סהה צו סעור אכילה חלי פרס הוא טמח וצגדיו, וכל מה סעליו סחק סס צכלל והצח אל הצית ואס לא סהה סעור זה אינו טמח אלא הוא לצדו: (נג) וכפר על הבית וסחר, פירס הרמצי"ל כי צעצור שאין עוכס הכגע הכראה צציתו של אדם כעוכס הכראה צגופו לא הלריכו הכי לאסס ומעחה כי די לו צכפרה סיציא המלורע לטהרתו סהן הלפוריס ועץ הארץ ואזוב: (כד-כה-כו) זאת החורה לכל נגע הצרעת ולנחק ולצרעת הבגר ולבית ולשאת ולספחת, ולבהרת, אע"פ סקבלת רז"ל סיא החמה והוא המעידה על עכיו הלרעת סצחחלה מלקה אוחו צציתו כדי סיכניע לצצו ויפספס צמעטיו ויחזור צחטובה חזר צו מועצ ואס לאו מלקהו צצגדו חזר צו מועצ ואס לאו מלקהו צגופו מועט, חין סדור הענין כן צפרשיות כי פרשת כגע לרעת כי חסיה צאדם סיא הקודמת ואחריה פרשת והצגד כי יסיה צו כגע לרעת ואחריה פרשת וכתחי כגע לרעת צצית ארץ אחזתכס, ואחזה החורה הדרך הזה כי הזכירו חחלה לרעת הגופות ואח"כ לרעת הצגדים ואח"כ לרעת הצחים לפי שהחורה כל דרכיה דרכי כועס וכל נתיבותיה שלום וכדי שלא יחא הסדור מקודר צפורעכות הולך וגדל וכמו סהיה הענין אלא הולך ומתעעע ככתצאר לנו צקדר הפרשיות:

טו (צ) איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא, פי' רטי"ל זצו טמח למד על הטטה שמעמחה, זצו דומה לזי צלק של סעורים ודומה ללוצן צילה המורחת, סכצח זרע קסור כלוצן

רבינו

מצורע מו

בהיי

כח

כלונן צילה שאינה מוזהרת, ואמר רב צטרו חת
 זצו לומר שזצו כמו הריר שיולא ללול או
 החמים צטרו שיולא צצ וקוחס פי החמה וכחחס
 צטרו מחמה זצו, ועעס עומחה הזצו צאיץ
 מפני היותו חולי כצד מן החלחים הכדצקים,
 והלריכו הכי קרצן שחי חורים או סכי צכי
 יוכה אחד לחטחה ואחד לעולה הלריכו חטחה
 לכפר על חטאו שלא יגרוס לו עוד חולי,
 וקרצן עולה כדי לתת הודחה להקציה טרפח
 אוחו ועטרו: (יא) וידיו לא שטף במים. כוונת
 הכי טצילת הגוף והיה ראוי לומר וידיו לא
 רחן צמים אבל כנה הטצילה צלסון טעיפה
 לפי שהטצילה לריכה שלא יהא זה דצר חולץ
 אלא שישטוף גופו צידיס צמים כלסון (ייקרא
 וי) ומורק ושוטף צמים (ירמיה מ"ז) לנחל
 שוטף, וכי רטיי ז"ל הוליא הכי טצילת גופו
 של זצ צלסון טעיפת ידיס ללמדך שאין צית
 הפתרים טעון ציחת מים אלא אצר גלוי כמו
 הידיס: (עז) ורחץ במים את כל בשרו. לא
 חמלא צכל שאר הטמאים כל צטרו כי אס
 צצעל קרי ואפילו צצו שהיא עומחה חמורה
 ממנו לא הזכיר צו כל צטרו, והעעס לפי
 שהאדם מורכב מארצע יקודות ואעיץ סקדור
 היקודות צגלגליהס ארעיץ קדורס צצריחת
 העולם לא כן, צצריחתס כצרא הרוח תחלה
 ואחייב המים ואחייב האש, וכן חמלא צספר
 ילירה שלס חמות אעיץ אבל מה סקראן חמות
 שהן חמות לכל הנמלאים כלן והס חויר מים
 אש, וכך הסדר, מים מרות, אש ממים, מים
 מרות וז"ע צהו, וחושך זהו אש ממים, ורוח
 חלמים מרחפת על פני המים זהו מים מרות,
 כי לכך אנו אומרים צתפלה מעיב הרוח ומוריד
 הגשם, אש ממים שהרי מן המים מוליאין האש
 ומן האש עפר והוא הדסן, וכצראו צאדם
 המרה הלצנה כנגד המים, והאדומה כגד האש,
 והסחורה כנגד העפר, ויקוד הרוח טצו הוא
 הראשון והוא מתגצר על שאר היקודות והוא
 המוליא כלי למעשהו כי הוא העקר.

היקודות צכח ומפני זה ילריך הכי לצעל קרי
 להציא צמים כל צטרו כי ארצע יקודות שהס
 מחפסעים צכל חלקי הצצר מלצד יקוד הרוח
 שהוא ראסון יש צכל אחד ואחד מהשאר חלק
 הרוח והעפה הזחה אינה ראויה לצרע ואין
 לה עקר צכח החולדה מפני ששאר היקודות
 לא היו צה צהסכמה אחת כי ישנים וכרדמים
 היו ואין צו כי אס כח הרוח צלצד, ומזכיר
 צקמוץ ואסה אשר ישכצ איץ אוחה טכצח
 זרע כלומר שהיו ארצע יקודות צהסכמה, הזכיר
 ורחלו צמים ולא אמר כל צטרו לפי שלא היה
 צה כח הרוח לצדו כמו צצעל קרי:

ועוד יש לומר כי כשיולא צכוכה הרי הוא מוכן
 לקבל רוח חיים מפני שרוצ חלקיו הוא
 הרוח הטבעי שהוא כלי לכפס גוצרת עליו
 הכח האוירי ואעיץ שהוא גייב עמא לא הזכיר
 כל צטרו אבל צצעל קרי שיולא צלא כונת
 דומה לצצר המח וזה טעם העומחה צצפל
 קרי שהזכיר צו כל צטרו, וענין הכתוב שאמר
 (דברים כ"ג) כי יהיה צך איץ אשר לא יהיה
 עהור מקרה לילה והיה לפכות ערצ ירחן צמים
 ולא הזכיר כל צטרו יהיה פירוש ירחן צמים
 כמו שנא' צמקיא את כל צטרו: (יע) ואשה
 כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה. פי' דם
 הזצו טלה ולא לוצן כאיש, טצעת ימים תהיה
 צכדחה, אפי' לא ראתה אלא רחיה אחת טצעת
 ימים תהיה צכדחה: והנה פרטה זו מדצרת
 צעיין הכדה והמקראות קחומות צעניכה שהרי
 אין צה זכרון עצילה כלל אלא צמי טכוגע
 צמטכצה שהלריכו הכי טצילה הוא שאמר הכוגע
 צמטכצה יכצס צגדיו ורחץ צמים, וכמלא כתוב
 צחשובת טאלה למר יהודאי גאון עצילה סכדה
 מן החורה קיו מכוגע צמטכצה וכיץ לכוגע
 צעלמה וקיו לכדה עלמה שהיא צעומחה עד
 טחצא צמים, וכך קצלו רז"ל טצעת ימים תהיה
 צכדחה, צכדחה תהא עד טחצא צמים שהרי
 צימים ועצילה חליא רחמנא, ויש מהגאונים
 טלמדו זה מן הכי ורחלו צמים זה צנין אצ
 לכל הטמאים שיהיו צעומחתן עד שיטצלה,
 ואז"ל כל מלאכות שהאשה עושה לצעלה כדה
 עושה לצעלה חוץ ממציגת הכוס והלעת המטה
 והרחלת פכיו ידיו ורגליה, מציגת הכוס הרגל
 הוא לעברה ואס טכחה צו להיכרא מותר
 כדאמרינן דציחתו דטמואל מחלפא ליה צידא
 דטמאלא ולא להוציעו מיד טמאלה לידו קאמר

חועלת ומעלה לולד כי תחנקה האשה וכן
 המותרות ותגרס אותם עד שיהיה הולד נולד
 מן הדם הזך והמוצא כדאי שיהיה מוכן לקבל
 השפע האלהי הוא אור הסכל כענין הנרצל
 שמוגרסין ממנו החלודה ואז יהיה ראוי ומוכן
 לקבל אור השמש לא קודם לכן ומטעם זה
 היה ראוי שיכהוג זה צמין האדם ולא צנקבות
 שאר המינין שהונחו שדיהן להניק החלב
 צמקום הערוה ולא כן צמין האדם היא האשה
 שהונחו צמקום הסכל כדי להעיר כל אחד מה
 היתם חכלית צריחתו: (כה) ימים רבים. קבלת
 רז"ל ימים רבים, ימים שנים רבים ג', וכן
 אמרו ימים שנים יכול ימים הרבה ארבע כל
 שמועו מרובה ושמיעו מועט חפשת מרובה
 לא חפשת חפשת מועט חפשת, א"ר נחמיה
 וכי מה בא הכי לפתוח או לנעול והלא לא
 בא לנעול אלא לפתוח, ואם אחת אומר ימים
 עשרה אינן אלא אחת אינם אלא מאתים אינם
 אלא אלף אינם אלא רבוא וכשאתה אומר ימים
 שנים פתחת, אומר ר' מנחם ימים שנים יכול
 ימים הרבה אם מרובים הם והלא כבר באמר
 רבים הא לא דבר הכי אלא צינים. מועטים
 כמה הם. הוי אומר שנים, רבים שלש יכול
 רבים עשרה באמר ימים ובאמר רבים מה ימים
 מועט ימים שנים אף רבים מועט רבים שלשה,
 יכול שנים ושלשה הרי חמשה, וכי באמר ימים
 ורבים והלא לא באמר אלא ימים רבים הא
 כיכר רבים הללו יהיו מרובין על השנים וכמה
 הן הוי אומר שלשה: ובמדרש ימים רבים והלא
 ימי כדה שצעה הן ולמה קורא אותן ימים
 רבים, וכן (מלכים א' י"ח) ויהי ימים רבים
 ודבר ה' היה אל אליהו צענה השלישית לאמר
 לך הראה אל אחאז ואתנה מטר וגו' והלא
 לא היו שלש שנים אלא חדש אחד מהשנה
 ראשונה וכל שנה שניה וחדש מהשלישית אלא
 לפי שהיו ימי רעה נקראו ימים רבים, כיו"צ
 (יהושע י"ח) ימים רבים עשה יהושע את כל
 המלכים האלה מלחמה, כיו"צ (דה"צ ע"ו) וימים
 רבים לישראל ללא אלהי אמת וללא כהן עורה
 וללא תורה אלא על שעבדו ע"ג קראם רבים
 אף כאן אשה פורקת מצעלה והם ימים של
 לער לפיכך קראם ימים רבים: (כה) ואם
 שהרה מוובה. כלומר כאשר יטהר הזב מצונו
 וקפרה לה שצעת ימים כאשר יספור הזב שכי'
 זו וספר לו שצעת ימים לטהרתו, ואחר הטהר
 כערת

טו אפי' זכלים דעלמא אקור אלא שמוצא
 ומכתה לו על הסלחן ציד שאלא להיכרה,
 דציתהו דאצ"י מכתה ליה אפומא דכוצא, דציתהו
 דרצח אצי קדיא, הלעת המטה צפניו אקור
 סלא צפניו מותר, הרחלת פניו ידיו ורגליו אין
 ל"ל צמין אלא אפילו זלונן אקור ואל"ל אם
 היא נוגעת ורחלת צידיה דהא איכא קרוב
 צטר ואקור ליגע זה ואפילו זאלצע קטנה אלא
 אפי' היא מולקת והוא רומן אקור לפי שיש
 צדצר קרוב הדעת, וילערך האדם שיחרחק
 ביותר ושיכהוג חומרא צמגע הנדה, וכן פירשו
 רז"ל (ויקרא י"ח) לא תקרבו לגלות שום
 קורבה המציאה לידי גלוי ערוה, כי מפני
 שצאסה כלי הילירה לריך שיחנהג האדם ענה
 צטהרה כדי שיהיה הילירה. עהורה ורלויה
 לקבל הכפס העהורה, ומן הידוע כי כל מדות
 הנפס כמשכות אחר עקר הילירה, ושנו רז"ל
 שבא על הנדה חייב כרת ואפי' שמיטן צנגדיה
 עם צעלה צמעה אחת אקור שכל' ואל אשה
 צנדה עומאתה לא תקרב שהרי הקצ"ה הזהיר
 את ישראל על הטהרה ועל הקדושה שלא יעשו
 כמעט העו"ג: ואם תקחכל צפרטה זו תעלה
 סלא חייבה תורה קרבן צנדה וחייבה צנדה
 ומטעם לפי שהנדות הוא חולי צטצעה של
 אשה ולא כתרפאה לעולם מחולי זה, ולכך
 עמא אותה ז' ימים צין שתראה יום אחד צין
 שתראה זכולן כי הנשים צטצען לא תהיה צהן
 יותר ממצעה זולת צהיות צהן ספע יתר צחולי,
 אבל הזיבה אינו חולי צטצעה, ולפיכך הזכיר
 זה הכי ואשה כי יזב זזב דמה ימים רבים
 צלא עת נדחה כלוי צלא עת הידוע לה או
 שחוקיף על העת צזב זזב דמה ימים רבים
 אחר הצצעה הנדה הוא חולי כזב האיש והלריכה
 הכי קרבן כאשר תתרפא כמעט הזב.
 ורע כי החולי הזה המועצע צאשה לא מלאכוהו
 צנקבות שאר המינין אלא צמין האדם
 צלצר היא האשה והיה זה ע"ד העונש מפתקה
 של חוס שכל' לה (צרהשית ג') הרבה ארצה
 וגו' ולכן אינו צשאר המינין לפי שהצממות
 אין להן סכל ואין ענינם כמשך אחר העונש
 והסכר, ואפשר לומר כי מטעם שפרחה עליה
 עאל רוח העומאה יש צכה האשה הנדה להראות
 עפי דם צמראה או צזכוכית אחר שחציע צהם
 צחחלת נדוטה הצטה גמורה. ויש לך עוד
 לדעת כי אע"פ שהוא חולי צטצעה הנדה הוא

כטרת הזו, והיה כראה תזה שתלטרך עבילה
 צמים חיים כמספט הזו, שכי צו ורחץ צטרו
 צמים חיים וטהר, אבל כוונת רז"ל שגח הכי
 של ואחר תטהר לרצות לה עתה לפי שלא
 היה לריך לכתוב ואחר תטהר שיהי צורחי
 האטה בכלל האיש היא ומה שהולכך לכתוב
 ואחר תטהר רצה לה עתה כלוי להקל צטרת
 הזנה שתטהר צמי וקום כדרך שאר הנטהרים
 שצחורה ולא תלטרך. מים חיים: (כה) וספירה
 לה שבעת ימים. אינה חייבת לצרך צספירה זו
 כספירת העומר לפי שכל המלות כילן מצרך
 עליהן עובר לעשייתן וזו אם ראה צחיק
 הסצנה קוחרת מה שספרה למפרע וכמלאת
 צרכה לצעלה ומעט זה אי אפשר לה לצרך
 צמלות זו: ומעם המלות הזו שכתבה לאטה הוא
 מה שארז"ל צמדקש היא ספכה דמו של אדם
 לפיכך יספך דמה וכן כי (צראשית ע') שופך
 דם האדם צאדם דמו יספך, וכן חלה והדלקת
 הכר הנה היא עמאה חלתו של עולם וכצנה
 כרו של עולם לפיכך תעמור החלה והדליק את
 הכר צצנת: (לח) והזרתם את בני ישראל
 משמאתם. ארז"ל וכלן חזרה לצכי ישראל
 שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וכמה אמר
 רבינא עונה וכמה עונה או יום או לילה,
 ומפורש צומ' כדה שאם היא רגילה לראות
 דם צחלי היום או צצעה עשירית או צאחד
 עשר מן היום חייב לפרוש כל אותו היום אצל
 לח כל הלילה שלה צמותרת לשמש כל הלילה,
 אי כתי היתה רגילה לראות צצעה שניה מן
 היום אותה צעה חקורה לשמש אצל כל הלילה
 מותרת לשמש, ואם היא רגילה לראות צלילה
 אפי' צסוף הלילה חקורה לשמש כל אותו הלילה
 אצל כל היום שלפני הלילה מותרת לשמש ואפי'
 רגילה לראות צצעה שניה מן הלילה אינה
 לריכה לפרוש מצעלה אלא אותה צעה ראשונה
 מן הלילה לצדה וכל יום שלפניה מותרת, וכל
 מי שאינו פורש מאשתו סמוך לוסתה אפילו
 הויין לו צכים כצכי אהרן מתים שכל והזרתם
 את צכי ישראל וגו' וכי והדוה צנדחה וסמיק
 ליה אחרי מות שכי צכי אהרן כלומר אפי'
 היה לו קודם לכן צכים חסוצים כצכי אהרן
 הן מתים צעון חציהם שכלתם והזרתם כלומר
 חייבים אהם להזהיר את צכי ישראל שיכזרו
 מנשותיהם סמוך לוסתן כדי שלא יצאו על
 הנדה ואם לאו מתים צניהם כמו צמתו צכי

אהרן צחיי חציהם: (לג) והדוה צנדחה, סדור
 פרסיות של מעלה הוא כן, חחלה מדבר צפרסת
 הזו איש איש כי יהיה זצ מצטרו, ואח"כ ואטה
 אשר יסכצ איש אותה כי הכי של מעלה צצעל
 קרי הוא מדבר וע"כ הזהיר צכלן זאת תורת
 הזו ואשר תלא ממנו סכצת זרע לעמאה צה,
 ואח"כ הזכיר פרסת ואטה כי תהיה זצה ועליה
 הזכיר כלן והדוה צנדחה, ואח"כ צסוף הפרסת
 ואם סכצ יסכצ איש אותה ותהי נדה עליו,
 ואח"כ הזכיר פרסת ואטה כי יזצ זצ דמה
 ימים רצים ועליהם אמר כלן והזו את זצו
 לזכר ולנקצה ולאיש אשר יסכצ עם עמאה,
 ולפי קדר הפרסיות היה ראוי סיקדים ויאמר
 ולאיש אשר יסכצ עם עמאה וסחסיים הפרסת
 לזכר ולנקצה וסיחמר כך והדוה צנדחה ואיש
 אשר יסכצ עם עמאה והזו את זצו לזכר
 ולנקצה כי כן סדור הפרסיות אם ססחכל צהן.
 אבל לפי דעתי סנה הענין מפני סיהיה סיום
 הפרסת צמלת עמאה כדי להסמיק אותו
 למיתה. צכי אהרן, ולרמוז צזה כי מיתתן היתה
 על סככסו למקדש צעומאה כי זו אחת מן
 הדעות שצאו לחכמים ז"ל צמדקש צחטאס
 של נדב ואציהוא יס אומרים על אם זרה וכן
 מפורש צכי (ויקרא י"ח) ויקריצו לפני ה' אם
 זרה ובתיב צחריה וחלא אם מלפני ה' וי"ח
 סהויי יין דדריש סמוכין ססמך הכי לחטאס
 יין וסכר אל חסת, וי"ח הורו הלכה צפני רצן
 מדסמיק ליה ולהורות, וי"ח על סהיו עומדין
 צלא נסים שלא היו רולין להכשא והרצה היו
 עגונות סהיו ממתכות להם והיו גסי סרוח
 ואומרים אחי אצינו מלך אצינו כהן גדול אחי
 אמנו כשיא ישראל אנו סגני כהונה אי זו
 חטה הגונה לנו וע"כ כעכשו סנחמר (סהל"ס
 ע"ח) צחוריו חכלה אם וצתולותיו לא סוללו
 למה צחוריו חכלה אם על כי צתולותיו לא
 סוללו, וי"ח על קריצת הר סיני סהלילו יותר
 מדאי וצציל כך מוחו והמתין להם הקצ"ה עד
 עכשו שלא לערצצ סמחת החורה וז"ש אחרי
 מות שכי צכי אהרן צקרצתם לפני ה', כלומר
 על קריצת הר סיני לפי ססס הזהיר מטה
 כצר ואמר להם (סמות י"ע) והכהנים והעם
 וגו' וי"ח על סככסו למקדש צעומאה סירוט
 צלא קדוש ידים ורגלים שהוא צמיתה סנחמר
 (סס ל') ורחלו ידיהם ורגליהם ולא ימותו
 ולפיכך סיימה הפרסת ולאיש אשר יסכצ עם

שהיתה חסה חכמה כענין שכי (מלכים ב' ד')
 ויעצור אלישע אל סוכס ושם חסה גדולה כלו'
 חסונה וכשאמר לה אלישע היש לדבר לך אל
 המלך או אל סר הלבא הסיצה לו בחוך עמי
 חכמי יושנתו ועיכ אמר עמייה זכאן כי חסב
 ללחום את מוסל כשהרלה להחקרב אל בית
 המלך להיות זאוכלי שלחנו יש לך להחזוכן
 לחון שהיו לפניך כזר בזמן שעבר סכתקרבנו
 חליו מה הגיע להם כי לא כל המגיע אל
 העלך מגיע להועלת ולא כל ססחר הרויח,
 וזשהיכ (מסלי כיט) רבים הנקטים פני מוסל
 ומה' משפט איש, יאמר כי הנקטים רבים
 ואין המלליחים זנקסחם רבים והכל זעמפט
 מה' ואם אתה זעל נפש רחצה לרדוף אחר
 המעלות יש לך להמנע מזאת שלא יערב לך
 הלחם הגופני ההוא והוא שכי אחריו וסמח
 סכין זלוועך אם זעל נפש אתה, זהו דרך
 הפסע: ועיד הסכל הכי הזה מדבר זעלכות
 סמים שהוא חזקה שלא יתקרב האדם זעמגתו
 למעלה זון המושג סהרי הקציה נקרא זכחוז
 מוסל, זכן אמר דוד עייה (תהלים כיז) כי
 לה' המלובה ועוסל זגויס, ולכך יאמר כי
 חסב ללחום את מוסל זין חזין את אשר
 לפניך כפתחייסב להחזוכן זעמגת החכמה
 שהיא מזון הנפש כסם סהלחם הוא מזון הגוף
 ותללה להסיג הסגת המוסל ימעלה זין חזין
 את אשר לפניך, זין חזין אותו מאשר לפניך
 כלו' מחוך דרכיו ופעולותיו הנפללים הנראים
 והנגלים לחוש כענין שכי (סס ח') כי אראה
 סמיך מעסה אלזעוטיך וגוי זהו זין חזין את
 אשר לפניך, וכפל זין חזין כלו' זינה את
 זינה לפי שהזורח ימעלה איכנו עושג זחללת
 המחסבה אלל אתר סיחסוז ויחזור ויחסוז
 כענין שכי (דברים ד') והסבות אל זצנך כי
 ה' הוא האלהים, וכינ זחליהו (מלכים א' יע)
 ורוח גדולה ומזק וגוי לא זרוח ה' יאחר
 הרוח רעס לא זרעס ה' ואחר הרעס אם לא
 זאם ה' ואחר האם קול דעמה דקס ועיכ
 כפל הלסון זין חזין לפי שהוא ענין סלריך
 החזוכות אחר החזוכות, ואם אתה זעל נפש
 סכליה יש לך להמנע מהסגת למעלה זן
 המושג זהו וסמח סכין זלוועך אם זעל נפש
 אתה כי הלחיים אבר כולל העאכל והדבור,
 ודבר ידוע כי מי סאינו כמעט מזאת וירלה
 להטריד מחסבתו זמה סאינו מושג יאבר ויסומם
 כענין

טמאה וסמיך ליה אחרי מות, הרי זכאן ו'
 דעוה זחטאם ואפטר שחטאו זכולן.
 ואולי מה שכי וחאכל אחס מלא זוחי ירמוז
 לזה מלכד שים זו רמו למה שהזכירו
 רז"ל זסוף פ"ק דיועא שס חסות הן וכבר
 הזכרתים שס: ובמדרש והדוה זכדתה המסיל
 הכי טומאתן של ישראל לטומאת הנדה שהנדה
 מיטמאת ומיטהרת סכא' (יחזקאל ל"ו) כטומאת
 הנדה היטה דרכס לפני לא אתר כטומאת
 המה אלל כטומאת הנדה שהמה זעור שהוא
 זזית אין הכהן ככנס לטס שהוא מיטמא אצל
 המסיל אותה לנדה שהרי הנדה הכהן ככנס
 עמה ויושב על האלעזא, כך חילו המסיל את
 ישראל לטומאת המה אין הסכינה חוזרת עליהן
 לעולם אלל המסילו לנדה ססכהן ככנס עמה
 זזית ואינו חושס כן הקציה משרה סכינהו
 על ישראל אעפ"י שהן טמאים זין עכויס סכא'
 (ויקרא ע"ז) ססוכן אחס זחוך טמאוחס, אתר
 הקציה זעוה"ז אחס טמאים אצל לעמיד לזא
 חכי מטהר אתכס טהרה עולמית סכא' (יחזקאל
 ל"ו) וזרקתי עליכס מים עהורים וטהרתם וכל
 טמאוחיכס ומכל גלוליכס אטהר אתכס:

מן אחרי מות

כי תשב ללחום את מוישל בין תבין וגו':
שדהמע"ה יזהיר זכי הזה (מסלי כיג) על האדם
 שלא ירדוף אחר הסרים ואחר המכוין
 זזית המלך שהוא מוסל הארץ שלא יקרב חליו
 יותר מדאי זן יזקה, לפי שהמלכות כמעלת לאם
 הכוללת תועלת וכזק, תועלת זחומה ואורה,
 כזק למחקרב חליה יותר מדאי כי סטרפנו,
 זכן הזהירו ז"ל זזה ואמרו ואל תתודע לרשות
 ונקראת המלכות רשות לפי שהרשות והיכולת
 זידו לעשות כל דבר לפתוח לקגוי להליל
 ולהסמיד, ועוד אמרו הו זהירין זרשות אשר
 אין מקרבין לו לאדם אלל לזורך עלמן וכראין
 כאוהזין זעמה הנאתן ואין עומדין לו לאדם
 זעמה דחקו מלכד סיגיע לו זזה כזקין אחריס
 שעיכ יחטל זחוקי הקציה ועזודתו מפני
 אימח מלך ויסתדל זחוקי המלך חחלה, ועיכ
 אתר עמייה (סס כ"ד) ירא את ה' זכי ומלך
 ועס סוכיס אל חתעבז, יאמר סיסתדל חחלה
 זיראת ה' ואחייכ זיראת המלך ואל יסנה הדבר
 סיסתדל חחלה זחוקי המלך ושיעסה מהס
 עקר כי זה יהיה חלול הסס וכן מלינו זעוכעיה